

העולם הזה

הסיבוב האחרון בקרב בן-גוריון-שרת

ההחלטה

שר

מס' 974
ה' תמוז תשט"ז
14. 6. 56
המחיר 400 פ"י
שנה 19

הדרך רצופה...

מלחמתו של מרדכי שטנר (העולם הזה 973) היא, למעשה, מלחמת הטוב נגד הרע. אולם אפילו אם לא יצא זה קרב אבוד. כי הדרך אל הטובה היא רצופה שטנרים.

קום עושים ברייתמילה, או מילא, יש לזה עוד טעם. אבל כשאוהבים עושים מבצעים טעם אבי זרי ופרימיטיבי זה כמאה העשרים וחושבים שהם מתחייבים לבצעו, נדמה לי שמחשבתם איננה מעורבאנת... חסר להם משהו!

לפני או אחרי הטעם האכזרי? יוכיח גדול בעניין קטן

כולם תוקפים את הקורא קטן על מכתבו (העו"ל הזה 971) בו הכריז כי לא יצא לספר, כל עוד משתוללים בתוך הארץ אנשים כמו לוי אשר, כולו, עמוס בלונריון ואבא חושי. מעניין מאד לדעת כמה מדברים חרופים כאלה הפנו קוראי העולם הזה לאותם שלושה אכזרים?

מר קטן: מי, לדעתך, הטיפש אשר צריך לשמור ולהגן עליו כדי שתוכלו לשבת בשלום ולכתוב מכתבים מלאי חכמה כאלה?

חיים אפר, רמת-החיל... אותו השר אשר שנה ובעצמו מודה בטעותו — האם בעבורו או על אנשי הספר לשון העיריה? האם למען הדבר הזה עלינו לקרוא לציירי העם לא לצאת להתיישבות?

יוסף דיין, ראשון-לציון... לצערי, נוכחתי שהמערכת לא הניכה ולו בהערה קלה לאותו קטן... האם לא עלה על דעתכם שי מכתב זה הוא תוצאה של הפיסיכומים הבלעדיים שלכם על שחיתות ורובקון, שפשוו בחלקים שונים של המדינה? האם לא נתתם אתם בעקיפין הכי שר לאותו משתמש מחוצף לדאות את המדינה בכללותה כנחלת יחידים אלה, שאותם הנכם מקיי רים?

...ראיתי ומחבתי להביא דברים אלה כחבר קיי בוך ותיק וכבא שבונו יושב ללא הסתייגות כל שתי במחבתי הננב, וכארם הקרוב לבעיית הנוער והחינוך.

אהרן ברעם, עין החורש

כרטיסי ההגדרה... הצטרפנו לזוכה כי בכתבה שפרסמתם בענין הגדרה של קרן נבי מלחמת השחרור (העולם הזה 973), הובאו פרטים לא נכונים.

א) לא נכון הוא כי הכנסתנו מהגדרה זו היא 15 אלף ל"י. האמת היא כי עד היום הכי נסתנו נטו מניעה ל-37 אלף ל"י, וזה אינו סכום סופי, כי סיוכום ההגדרה עדיין לא נגמר.

ב) לא נכון הוא כי מר יעקוב ברנר הדפיס 100 אלף כרטיסי הגדרה או כל מספר אחר שהוא. האמת היא כי אנו הדפסנו את כרטיסי ההגדרה בעצמנו.

ג) לא נכון הוא כי ההגדרה נערכה ללא פיקוח ציבורי. האמת היא כי אנו הדפסנו את הכרטיסים ואנו שלטנו ופקחנו על הפצתם.

ד) מתוך העובדות הנ"ל, וכן בהוצאות הגרסאות שהוכתרו בכמהמכם כגון 15 אלף ל"י לקניית פרסים וקומיסיון לתחנות המכירה, מתברר גם כי לא נכונה העובדה שמר ברנר הרזיה 50 אלף ל"י.

קרן נבי מלחמת השחרור, תל-אביב

הצד השני... כקורא ותיק של העולם הזה אני לא רוצה לשבח את השבועון שלכם בפניכם, כי זה אצלנו בושח לשבח משהו בפנינו. אבל תמיד אני מספר ומתרגם הרבה מאמרים בפני החברה שלי והם מאד הננים. במיוחד המאמר על הממשל הצבאי (העולם הזה 969) ושהוא באמת מפורד בין האחד וזה היהודית והעברית, לו יוסר הממשל, תראו איך הערכים עם היהודים ישתמפו בעבודה ויחיו ביחד...

ערבי ישראלי, לא רוצה לכתוב את השם שלי

מפני שאני פקיד המושל הצבאי. כערב מביני המיעוט הישראלי, הדבר לא היה חדש בשבילי. כי סוף-סוף אני בין אלה שהיים בתוך ניטו הממשל הצבאי. על כן, הדבר החשוב במאמר היא ההומנות שנתן לכם היהודי בארץ להבין משהו על הממשל הצבאי, ורוקא על הרע שבו. כי תמיד קוראים בעתונים כי הממשל הצבאי קיים כדי לשמור על כבודו המדינה ולחיי זיק את המיעוט הערבי — שלפי דעתם הוא אויב פנימי וניים המשי — מכדי להשתולל ולהכל במדינה. ואף על פי שמאמר כזה לא ישנה את עמדת השלטנות המושלים, היה נחמה גדולה לערביי הארץ, כי הוכיח להם שיש בכל זאת יהודים שהרנישו בחומרת מצבם.

ע. ר., המשולש... לדאבוני, לא פירסמה הממשלה נוסח ערבי של דו"ח העודה. קראתי רק ראשי פרקים של הדו"ח בגירוסלם פוסט ומכמו רדמתו נוכח מה עובדה ששלטנות חברי העודה, אשר שניים מהם אני מכיר מזה 20 שנה ככורים ישרים ובעי לימפנות, מצאו לנכון להצהיר בהצרות תלתי אמיתיות או שאיני גונות לענין. הם כבעו, למשל, כי נשים ערביות רשאיות לנסוע ללא רישיות — דבר שאינו נכון.

...הופעתי בפני הועדה ותוך כדי מתן עדות, שאלתי את חברי הועדה אם שמעו על פעולת מחתרת כלשהי בין ערביי ישראל, הוותרת תחת כסחון המדינה. יצאתי מרובם כרוחי מאוהה ישיבה, כי קיבלתי מפיהם תשובה שלילית.

אליאס נ. קוסא, חיפה

מי רצה את מיכאל? איני רוצה להכנס לשאלה אם ישראל עוררי (העולם הזה 973) רצה את הנער מיכאל קרויט או לא. אולם ברור כי מחובתה של הממשלה, שלא להכלי להוכיח מאומה נגדו, להגן עליו. אני משוכנע שיש לה להצהיר את תושבי השכונה כי אסור לנעת באיש זה, כדי שיוכל לחזור לחיות בכסחון בביתו.

רחמים שמואלי, תל-אביב... העובדה ששם הממשלה הסתת אונים מול מקרה כזה, לא מעידה על כלום ואם תלכו לשכור נת אביב בחולון ותשאלו כל ילד למה מת מיר כאל קרויט, יומר לכם כי נרצח על-ידי עורחי!

מרים נ., חולון... אני רואה קורם כל אדם אומלל, אשר בשל נטיותיו ההומוסקסואליות — שהן נטיות טבעיות בהחלט — נהרס וננמס...

אליהו דואק, יפ

אלניור בראונשטיין, חולון

עוד כמה משוגעים כאלה ואנו נציג את הארץ...

ססח אונגר, באר-שבע

נסים ונפלאות... סידרת הנילוים שלכם על הת (העולם הזה 971 (הלאה) הפגיעה אותו. לא בשל הנילוים — שהם מעניינים כשלעצמם — כי אם בשל הרכות שלכם. מה יש? מה פתאים לובש העולם הזה כסיות משי לפני שהוא מטפל בשתי תות?

אלחנן מזלום, דימונה

אחרי שמצביאי משרד התות הוכיחו בצורה כה בולטת את כשרונם להסות ולעלים, שמא יועבר השטר לתפקיד חזוני יותר, במערכת ההנהגה שלנו?

דויד פרויני, ירושלים

בדגת רבי-טוראי? בתור יהודי דתי קראתי את המאמר (על הרב נסים) בדמקות. אם רצונכם היה להבליט כיצד מנצלות מפלגות מסוימות את הרב הראשי, מה זה נונע לעצם דמותו של הרב? אתם, כמתים רים ללחום את מלחמת הצדק והישר, הייבים לרבים לדונמא את מלחמתו של הרב נסים שלי"ס, כביעור שחיתות שהצטברה משר שנים (בין מנהיגי העדה הספרדית). יש להניח שנס הרב עזריאל יצ"ל ידע עליה, אלא כנראה לא עצר כוח בעת זקנתו ללחום בה.

...עשו במפלגות כטוב בעיניכם. אך בנדול הטורה אל תנעו.

אברהם גלילי, צפת

נהדלי ישראל, תנאים ואמורים, כדי יוחנן הסנדלר ר' יצחק נפחא, ר' אליעזר כי הרסא, רבי טרפון ועוד, התפרנסו מיניע כספ ולא ראו פנס ככך. הרי גם המלך דוד — שלא להזכיר את האבות והנביאים — מאחרי הצאן נלקח לכם המלכות.

י. פועלי, ירושלים

נכון. כואב הלב למקרא שורות אלה, כשם שכוואב הנוף החת סכין המנתה. אולם אם פשה הרקבו באבר מאברי הנוף, טובים הניתוח והי כאב מאכדן הנוף כולו. על כן, כאיש דתי הסובל למקרא ליוויים, אני בכל זאת אומר לכם: יישר כוחכם. מי יתן ותשא מלאכתכם ברכה.

עמיחי בן-צורי, טבריה

מכל הכתבה הודיעתית מאוהה פסקה קטנה המספרת כי אחיו של הראש"ל מתנורר בכך עם עשרת ילדיו...

יצחק בוגה, ירושלים

רשימת הספרים הדתיים לכנסת השניה לא נספלה. היא השתתפה במערכת הבחירות ואספה מספר קולות. (ואולם) נכון שועדת הבחירות המר כזית ספלה את מעמדותו של הרב מולדנו שמרד בראש הרשימה. הואיל ולפי חוק אין שופט או דיון יכול להיות מועמד לכנסת. אי לזאת עמדה בראש הרשימה אישיות ספרדית דתית אחרת — הרב יצחק נסים.

ששון אסלן, ירושלים

כסידרת מאמרים, "דת או ביונס" יצאתם, לתמונה, גם נגד משרד הפיתוח. באממר אחד (העולם הזה 972) כתבתם: "...מלח פלויה, המתבטאת החדשה נרכשה על-ידי הממשלה ותעלה שלמלש"מימים כ100 אלף לירות. המספס פסוקו לא רק מתקציב מישרד הדתות, אלא גם על-ידי מישרד הפיתוח".

ואילו באממר שני (העולם הזה 973) הוספתם: "...כל אדם בישראל. החל בחינוך שניול אמש וכלה בתושב של מושב זקנים, משלם בממוצע שתי לירות בשנה עבור משרד הדתות והתקציב הדתי של משרד הפיתוח..."

אין זה מעניני לבקוע את מידת מחיבתו של העובדות הכלולות באממרים הנ"ל, אך נראה לי כי אצל חולתי הכיסוי של עתונכם נתערבכו שני מושגים, שאין כל קשר ביניהם: משרד הפיתוח ורשות הפיתוח השייכת למשרד האוצר. בשנתון הממשלה השני, בפרק על משרד האוצר (עמוד 59) כתוב במפורש: "...רשות הפיתוח היא היחיד המימכית והנדולה ביותר שבאנף הנכסים. מלבד נכסי שלא נידר של האסטרטופים לנכסי נפקדים, שהועברו לרשות הפיתוח באוקטובר 1953, רוכזו כיריה במשך השנה האחרונה ההנהלה ה-אומניסטריטית של נכסי הנמנים וניהול הנכ-סים שהיו עד עתה כירי אנה מקרקעי המדינה — כמדה שלא שמשו במישרין את משרדו הממשלה (כנזו שיכינו עובדי המדינה)".

י. פרחי, דובר משרד הפיתוח, ירושלים

אל תתהלל רשות הפיתוח כמשרד הפיתוח. ככזו ירושלים וכנינו של הראשון-לציון רבי שלמה משה סווין, שכחן בקודש בירושלים, אני מוכה מגילויכם שימו קץ להשפלת כבוד משרה נעלה זו.

רפאל סוזין, ירושלים

מיכאל מירח, מה האהבה הואת לאנשי ח"כ"ד מכפר שפיר (העולם הזה 972)? אני מתחילי לחשוב שהחברי המערכת הפכו כולם לחסידים ומנהלים כל ערב הילולות במשרדם. כשהעורך הראשי מנצח על השמחה מעל נבי שולחנות המערכת.

משה יודר, רמת-גן... א"י-אפשר. השולחנות מכוסים כולנס זכור כית. למרי לא נהניתי למראה תמונת הברית-מילה של נגד הרב אכרנס משפיר. כשיחודים אורי

רע נליקסון 6 תל-אביב, טען סמבריים: עולמפרטי ת. ז. 136, 1970 26786. חסויצ' לזור: העולט הזה בע"מ. דפוס ישרל בע"מ, ת"מ 70. 23204

עין המערכת אחראית עבור תוכן הפורעות. כלבד עבור פורעות המתפרסמות תחת הכו תרת "דו"ח לצדק", "דו"ח לבחור", "דו"ח לנסוע" וכי הוכנות על-ידי חברי המערכת ונבדות על-ידי. חסודו, "דו"ח לבחור" כולל פהקות ממעט מפלגות וארגונים ציבוריים פשר אין המערכת אחראית לתוכנו ול-רעות המבנות מין רשינו משפחה בי שום צורה שהיא את רעות המערכת.

עורך הבחינה: יורי סטם

עורך המערכת: יחיה זעירא

עורך הכתוב: סילבי טעם

עורך הראשי: יחיה זעירא

עורך הבחינה: יורי סטם

עורך המערכת: יחיה זעירא

עורך הכתוב: סילבי טעם

עורך הראשי: יחיה זעירא

עורך הבחינה: יורי סטם

עורך המערכת: יחיה זעירא

עורך הכתוב: סילבי טעם

עורך הראשי: יחיה זעירא

עורך הבחינה: יורי סטם

עורך המערכת: יחיה זעירא

עורך הכתוב: סילבי טעם

עורך הראשי: יחיה זעירא

עורך הבחינה: יורי סטם

עורך המערכת: יחיה זעירא

עורך הכתוב: סילבי טעם

עורך הראשי: יחיה זעירא

עורך הבחינה: יורי סטם

עורך המערכת: יחיה זעירא

עורך הכתוב: סילבי טעם

עורך הראשי: יחיה זעירא

עורך הבחינה: יורי סטם

עורך הבחינה: יורי סטם

עורך המערכת: יחיה זעירא

עורך הכתוב: סילבי טעם

עורך הראשי: יחיה זעירא

עורך הבחינה: יורי סטם

עורך המערכת: יחיה זעירא

עורך הכתוב: סילבי טעם

עורך הראשי: יחיה זעירא

עורך הבחינה: יורי סטם

עורך המערכת: יחיה זעירא

עורך הכתוב: סילבי טעם

עורך הראשי: יחיה זעירא

עורך הבחינה: יורי סטם

עורך המערכת: יחיה זעירא

עורך הכתוב: סילבי טעם

עורך הראשי: יחיה זעירא

עורך הבחינה: יורי סטם

עורך המערכת: יחיה זעירא

עורך הכתוב: סילבי טעם

עורך הראשי: יחיה זעירא

עורך הבחינה: יורי סטם

עורך המערכת: יחיה זעירא

העתו הנקרא ביותר במדינה

הזה כי שרת סיכל, לפי שעה, מזימה זו, על-ידי גיוס השרים הדתיים והשמאליים ל-הגנתו. כעבור שלושה ימים נאלצו כל ע' תוני המדינה להודות בעובדה זו.

אני מצטט רשימה זו כדי לספרו לעצמנו על הגב. הגב שלנו ממילא כבר כואב מרוב ספיחות עצמיות. אך דומני שזו הוכחה חר' תכת ועילולתה וחיבתותה של עתונות בלתי מדווח.

לפני חודשיים וחצי קראת במדור במדינה של העולם הזה (965) ידיעה צנועה של 39 שורות, תחת הכותרת "אצולה יפנית". היא כללה סנסציה שהיתה מספיקה לכותרת ה-ראשית של כל עמודי-ערב. תוכנה: משה שרת הגיע להסכם חשאי עם השרים הד-חיים כי המורת תמכתם בקו שלו בממש-לה נגד לודי בן-גוריון ימסור לחברי מפי-לגתם עמדות מסוימות כשרות-החוק.

עוד ביום פרסום הידיעה ניגש בן-גוריון עצמו לברר את אמיתותה. הוא הגיע ל-מסקנה כי העולם הזה צדק. כן הגיעה הידי-עה גם לידיעת למרחב, שפירסם אותה כי-עשרה ימים אחריו.

בן גוריון רתח. לשוא הכחיש שרת את הידיעה, במליאת הכנסת, במלים חריפות ביותר. הנוח היסוד למשבר.

באותו גליון של העולם הזה קראת ידי-עה קטנה שניה, בת 24 שורות. היא גיל-תה כי ויאצ'סלב מולוטוב רמו בפירוש לשגריר ישראל במוסקבה שלא יחול שום שיפור ביחסי ישראל — בריית-המועצות כל עוד יכהן משה שרת כשר-החוק ה-ישראלי. כי שרת נחשב בעיני הסובייטים כידד מושבע של האמריקאים.

ידיעה זו הוסיפה שמן למדורה. אפשר היה להאשים את שרת לא רק בתככים אי-שניים, אלא גם בכך שהוא משמש מכשול פוליטי בדרך המדינה. נוסף על אלה פרט שלישי, ויולי החשוב ביותר: כי כשלושה ימים מוחלט של שרת, שהבטיח בישיבה סודית של הממשלה לפני חצי שנה, כי אמריקה תספק נשק לישראל. על סמך הבטחה זו נתקבלו בשנתו החלטות גורליות בממשלה. קוראי העולם הזה ידעו על כך, כי פרטי אותה ישיבה מברעת של הממשלה פורסמו במלואם בגליונות העולם הזה (951 והלאה).

לפני חודשיים באה הידיעה הסופית. בראש מדור תצפית של העולם הזה (967) מצאת את הידיעה הבאה: "המאורע העיקרי של ה-שבועות הקרובים יהיה הסכום ההולך וה-מחמיר בין כי. ג'י. ושרח... על התפתחות זו יש אפילו אפשרות ששרת יפרוש מ-תפקידו, או לפחות יחדל מלקבוע את קו מדיניות-החוק של המדינה".

כשפורסמה ידיעה זו, היתה לבדיחת-יום בחוגי הפרשנים המדיניים. מעולם לא נראו היחסים בין כי. ג'י. ושרת כל כך ידוירי-תיים. שום משבר לא נראה באופק.

אולם בשבוע האחרון נאלצו אותם פר-שנים לרוץ אל משרדיהם כדי לחבר רשי-מות ארוכות על מזימת כי. ג'י. לסלק את שרת. אותה שעה עצמה כבר הודיע העולם

ששרת יחדל מלקבוע את קו מדיניות-החוק של המדינה".

עולם הזה 974

יחיה זעירא

סילבי טעם

יחיה זעירא

יורי סטם

יחיה זעירא

יורי סטם

יחיה זעירא

יורי סטם

יחיה זעירא

יורי סטם

יחיה זעירא

יורי סטם

יחיה זעירא

יורי סטם

יחיה זעירא

יורי סטם

יחיה זעירא

יורי סטם

שר החוץ

ח משיב מליון איש ברחבי ארצות-הברית ראו לפני כמה שבועות סרט טלביזיה של הפרשן הגודע אדוארד מוראו. המצלמה הובילה אותם לרצועת-עזה. בזה אחר זה הופיעו לעיניהם פליטים חבושי כפיות, סיפרו על העוול הגורא שנעשה להם על-ידי הציונים, שגולו את אדמותיהם והפקירו אותם לחרפת-רעב ולהתנונות. כעבור דקות מעטות עברה המצלמה לתדרל של שר-החוץ הישראלי.

גבר בעל שפם קצוץ בהקפדה ומכטא מורחי, דיבר באנגלית שוטפת על בעיית הפליטים. הוא עשה זאת בכשרון של פרקליט מומחה. הוא הצביע על הסתירות שבין טענות הערבים, נקב בזה אחר זה את טענותיהם כבועות של בורית.

תוך כדי כך שקע שר-החוץ במלאכת המחשבת, וחיוך עדין של הנאה עצמית עמוקה התפשט על פניו. הוא שכח לגמרי שהוא מדבר על טרגדיה אנושית נוראה, שצבטה זה עתה את לבם של הצופים. השר נהנה מטענות עצמו, לעיני חמשים המליון. הסרט, שהוכן ביוזמת ישראל, הפך למיסמך-תעמולה אנטי-ישראלי מובהק.

יתכן שהצופים לא ידעו זאת, אולם המצלמה הקרה גילתה להם, משך כמה דקות, את פניו האמיתיים של משה שרת. היא חדרה עמוק לאופיו.

זרחי ישראל נאלצים לשמוע חיוך זה מדי יום ביומו. הוא כוכב ממקלט הרדיו, בצורת והודעות הגלויות או המוסוות של משרד-החוץ, המופיעות לרוב בראש מהדורת החדשות של קול ישראל והמנוסחות בקפדנות ודקדוקית על-ידי משה שרת.

אלה הן הודעות מצוינות. ההגיון הסרקסטי של מורה מרוצה מבצבץ מכל מלה. ישראל תמיד צודקת. המעצמות הגדולות תמיד צומדות להצטער על עמדתן העויינת, העולה להן ביוקר. הערבים תמיד רעים. וכל זה בעברית מצוינת, מצויינת בכל הפסיקים במקרי מות הנכונים, משובצת ביטויים יפים והגדרות נוצצות כצמיד של גברת.

לשואל ישאל המאזין את עצמו, לעתים, כיצד קורה בכל זאת שִׁישראל נמצאת זה שמונה שנים בניסיון מתמדת, ואילו הערבים מתי קדמים בוירה הבינלאומית כמעט מדי שבוע בשבוע. למנסח החדשות לא זה החשוב. חשוב הרבה יותר שישראל צודקת תמיד.

כי בעיני שר-החוץ הישראלי, המדיניות אינה התמודדות מתמדת של כוחות המתנגשים ביניהם בוירה העולמית, והפועלים איש איש לפי האינטרסים שלו. בעיניו אין זה תפקידו לפלוש עם כוחות ישראל לוירה זו ולתפעלים בה. בעיני משה שרת, מדיניות חוץ היא הכל, חוץ ממדיניות.

איש לא יכין את הסיפור המופלא של מעשי שרת במשך דור שלם, אם לא יכין את הגורם הנסתר הזה:

שרת רואה את עצמו כפרקליט גאוני העומד לפני בתי-דין עליון, מרצה את טענות שידחו עם ישרא, בשפה נמלצת, וממוטט את טענות יריבו, הערבי, באיזמול הִי חד של ההגיון.

השופט משתנה. פעם היה זה הנציב הבריטי, אחר-כך השר האמריקאי, ולעתים מפקח א"ם או מועצת-הבטחון. אולם הופיעו של שרת לא השתנתה מזה 33 שנה.

הוא נשאר עורר-הדין, מליץ-היושר, השִׁי תולן. יתכן שהיה גאון בשטח זה. אלא שִׁי זה היה פשוט חסר כל חשיבות. כי ההיסִי טוריה האנושית אינה מתדיינת עם עורכי-דין.

כ שריונו הבלתי-ימופק של שרת לנסח הודעות הוא שהעלה אותו בכלל לשלב התחתון של הסולם, בו הוא מטפס מאו. פרטי מיבצע זה תיארו החודש על-ידי אדם שהיה עד לצעדים הראשונים: נחום וילנסקי, המזכיר הראשון של המחלקה הִי מדינית של הסוכנות, שחוברתו משה שרת — שר הכשלונות היא מיסמך פוקח עיניים (ראה מסגרת בעמוד הבא).

המחלקה המדינית של הסוכנות הוקמה בשנת 1927 על-ידי הקולונל פרדריק קיש, יהודי אנגלי מן החברה הגבוהה, בנו של מנהל מסילות-הברזל של קיסרות הודו. קיש ניסה להקים משרד קטן, העסיק רק את וילנסקי, כמוכיר כללי, ואת רגינה המבורגרי כמוכירה משרדית.

קיש היה אדם מסודר, ללא דמיון רב, אך בעל חוש מעשי ניכר. בִּי-1931, כאשר סולק חיים וייצמן מנשיאות ההסתדרות הציונית והגיעה מפא"י לשלטון בתנועה הציונית,

• אשתו של פרשן קול ישראל והארץ, משה מדיני.

סולק גם קיש שנמנה עם חסידי וייצמן. את מקומו תפס כוח צעיר עולה משורות מפא"י: חיים ארלוזורוב.

ארלוזורוב לא היה בקי במדיניות-חוץ, אולם היתה לו תפיסה מהירה ואינטואיציה פוליטית ששמה בצל את כל יורשיו.

הוא חזה מראש כי הסיכוי הִי יחיד של העם העברי להתנחל כאמת במרחב הוא לברות ברית עם התנועה הלאומית הערבית, לרכב על הגל של המהפכה הלאִי מית המרחבית, ששאִר מנהיגו הציונות אף לא ראוהו.

קטילתו בשפת ימה של תל-אביב היה מִי אורע הרה-אסון לציונות, שאיבדה את האדם היחיד שראה את הנולד.

אסון זה הוחרף על-ידי עובדה מקרית קטנה. כראש המחלקה המדינית, שלא היתה לו סבלנות לסדרים משרדיים, חיפש ארלִי-זורוב בשעתו מזכיר מוכשר, היודע לנסח מכתבים בכמה שפות. הוא ביקש כוח צנוע, מבצע, ללא יוזמה עצמאית, אך בעל הכושר למלא הוראות.

המועמד האידיאלי הוצע לו על-ידי שני מנהיגי מפא"י, אליהו גולומב ודוב הוז. היה זה גיסם של השניים, צעיר בשם משה שִׁי תוק. כאשר נרצח ארלוזורוב, תפס המזכיר את מקומו. איש לא התייחס לדבר ברצינות, כי בינתיים חזר וייצמן לכס הנשיאות, והתפִי קיד החדש של יושב-ראש הנהלת הסוכנות נמסר לדויד בן-גוריון. שניים אלה, כך חשבו, ינהלו את המדיניות. שרתוק ינסח את הִי תזכירים.

יתה זאת טעות מרה — לעם ישראל. למנהל החדש של מדיניות החוץ הציונית חסרה לחלוטין התכונה הברי לטת של קודמו: האינטואיציה הפוליטית החותכת. בניגוד לארלוזורוב, לא היתה לו שום ראייה של בעיות-היסוד של המדינה

הציונית-ברוך. הוא לא ניסה לקבוע קו לגבי התנועה הלאומית הערבית והמהפכה של המרחב.

אולם הוא לא ישב בחיבוקידיים. הוא פעל יומם וליילה, כנושר עבודה מפליא, באותם השטחים בהם ידוע שהוא מצטיין: ניסוח העצמות וסיגנון דו"חים.

חיש מהר הפכה המחלקה המדינית היקטנה לכותרת-דבורים מתרחבת, שכיסתה את העולם כולו ברשת של תזכירים ושליחים, כך הונחה השיטה הקיימת עד היום.

בחוברתו מתאר וילנסקי את התחלת הישיבה באופן פלאסטי. בשנות השלושים ניסה לארגן פגישה בין אליהו ששון, אחד מכלי שרת הוותיקים, לבין ראניב בק נאשאבי, מי שהיה ראש עיריית ירושלים והתופס כיום עמדה חשובה בממלכת הירדן. נאשאבי, אויב מושבע של המופתי, סירב בהחלט: "לשם מה? ששון יערוך רבובטי ארוך ל- שרתוק. שרתוק יערוך רבובטי ארוך לחברי ההנהלה הציונית. אלה יראו אותו לנשותיהם, ואלה שוב תספרנה על כך לידידותיהן. חיש מהר תדע הארץ כולה כי ראניב מתכוון למכור את הערבים לציונים!"

מאז לא השתנה דבר. כאו כן עתה נערמים במשרד-החוק הדו"חים הארוכים, אשר שרת עובר עליהם בשקידה בעצמו, במשך שעות ארוכות ומפרכות, מתקן את סגנונם ומוסיף להם את הפסיקים במקומות הנכונים. כאו כן עתה מרגיש שרת סיפוק עצום במסירת שפע פרטיהם, שלרוב אין להם שום חשיבות, לחברי הממשלה, כדי להופיע בעיניהם כי איש הידוע את הכל. וכאו כן עתה אין גור בעת המדו"חים האינסופיים האלה שום פעולה מעשית.

הדו"ח החדשה והתזכירים הפכו מטרה בפני עצמה, עולמו הי מאושר של המזכיר שהפך שר

* הערבים, שאין להם את פ"ה, מבטאים רבובטי במקום רפובטי, דו"ח.

חוק. אין הם באים לשרת כל קו מדיני שהוא.

אדם הרואה את תפקידו בהיסטוריה העברית כפרקליט המקבל דו"חים כדי לנסח על פיהם את מענותיו הנמלצות, אי אפשר היה לצפות ממנו שיקיף את עצמו באנשים נוצצים, אדירי-מעוף ושופעי תנופת פעולה. ידדים המובהק ביותר של כלי-שרת לא ירביקו להם תחיות אלה.

לרוע המזל מסייעות לכך גם תכונותיו האישיות של שרת עצמו. המזכיר שהפך ל- מנהל, ואחר-כך לשר, טיפח לעצמו בהדרגה אופי שאינו טובל אנשים חזקים.

האנשים המוצאים חן בעיניו הם אלה המצטיינים באמירת "כן כן". אפשר לקרוא להם, בעברית האהר, בה על שרת, בשם "כנכנאים", פעולתם העיקרית היא "כינכו".

וילנסקי, שעבד בקירבתו הבלתי-אמצעית של שרת במשך 12 שנים תמימות, מגדיר תופעה זו כך: "בהתחלת כהונתו... אפשר היה לשוחח עמו... לחלוק על דעתו, להוכיח אותו על משגה מסוים... אבל במרוצת הזמן נעשה עצבני ומגורה במידה גוברת והולכת. ההתנגדות הקלה שבקלות הרגיוהו למעלה מכל שיעור. בד בבד עם התפתחות זו גדל בטחונו העצמי המפרכו. הוא החל מדבר ב- נימה של פסקנות שהרגיוה את אנשי שיחו ולקבל אפילו את ההתנגדות המתונה ביותר כעלבון אישי... (הוא הפך) נוקם ונוטר."

אין זו הערכה יוצאת-דופן. כמעט כל עתונאי ודיפלומט שהיה חופשי לגלות את דעתו הגיע לאותה מסקנה. כתב קנת בילבי, העתונאי-הכוכב האמריקאי, בספרו דרך כוכב במזרח התיכון: "(רוגזו של שרת על מאמרים) געו בחינוכו התורכי של שרת החוק בצעירותו, בגישתו המזרחית לעתונאות דמוקרטית... הוא מסוגל להיות... נוטר איבה מתוך קטנות. רוב העתונאים היו שנואים עליו."

זוהי הערכה בלתי-רגילה של עתונאי בעל שם עולמי על שרת-חוק. אולם היא משר

תפת כמעט לכל העתונאים (השנואים אותו) והדיפלומטים הזרים (שאינם ששים למגע עמו). מסביר וילנסקי: "הוא מעמיד את אנשי שיחו במצב בלתי-רצוי (עלידי) שימיש מוגזם בבקיאוחו. הוא כאילו מוכיח להם שהם בעצמם בורים... הדיפלומטים טוענים כי שרת מלא וגדוש ידיעות כרימון, אבל אין הוא מסכם תמיד בקיצור את הרעיון המרכזי."

הגדרה פשוטה יותר של כטאון סובייטי חשוב: "מר שרת הגו פספסן."

פיכולוג מומחה היה מסוגל להסיק מתאורים אלה מסקנות מסוימות לגבי עולמו הנפשי של שרת-החוק. חשובות יותר המסקנות לגבי מבנהו של משרד-החוק. מלבד בשקט, בתפקיד כפויטובה, מורכב משרד זה, כמו המחלקה המדינית הסוכנותית ל- פניו, מאוסף דמויות אפורות וחסרות-אישיות, כנכנאים מדומלים.

מה שחסר לאנשים אלה ברעיונות מבריי קים וביוזמה נועזת, הם ממלאים, כמו אדונם, בפעולות רועשת. מאז שחר ימי שרת ב- מחלקה המדינית קראו אנגלים למוסד זה בשם "הסוכנות המעופפת", כי שליחיו היו בתנועה מתמדת ברחבי העולם, ממסוס ל- מלון מפואר, ממלון מפואר למסוס. מעולם לא עלה על דעתו של איש מהם לחסוך ב- הוצאות, הקוחות מתקציב המבוטס על פרוטות הגובות של התורם הציוני. בזאת סללו את הדרך לסגנון המדינה כולה.

כשהיה שרת יורד על עיר מסוימת, היה החלל מתמלא המולה. מזכירים ושליחים קידמוהו והקיפוהו, רצו אנה ואנה בהתרגי שות. הסלפונים טירטרו בלי סוף, הפעילות יכלה לבייש כל משרד-חוק בעולם. אולם היא לא הובילה לשום מקום — כי לא היתה צמודה מעולם לשום קו מדיני עקבי.

אם להפיק משך ידוע של זאב ז'בוטינסקי: המורה עצומה זו לא דמתה לרעש הקטור, המוכיח רכבת למטרה מסוימת, אלא לחריקה של דלת, המסתובבת על צירה.

כל אחד משני קחים אלה חייב שרשרת שלמה של פעולות בלתי-פוסקות. כל אחד מהם סתר לחלוטין את הפעולות הגובעות מרעהו. היה צורך בבחירה קשה ואבזורית. שרת, הפרקליט באינטלה של מדינאי, לא היה מסוגל לבחור, ממש כמו דויד בן-גוריון, העסקן באינטלה של פילוסוף. לכן הלך שרת בדרך המחול.

23 שנות כהונתו של שרת הן 23 שנים של מחול אחד בלתי-פוסק.

הבעייה היסודית של עם ישראל לא השתנתה ב-23 שנים אלה. היא פשוטה עד כדי כך שכל ילד יכול להבינה: המדינה (ו- הישוב לפניו) היא אי קטן בתוך ים גדול של 50 מיליון ערבים. התחושה הלאומית של ערבים אלה מתגברת משנה לשנה, ויחד עמה גובר כוחם המדיני, הכלכלי והצבאי. מאחר שהוטנציאל הערבי הבלתי-מוצל עדיין גדול עד אין שעור מן הפוטנציאל העברי, ש- הוא כבר מנוצל כמעט במלואו, הרי יחסית הכוחות משתנים בהכרח ובהתמדה לרעת ישראל.

תהליך זה היה ברור מראש, וכנס לשלב דוהר בשנת 1951, עם סיום העליה ההמונית היהודית. עצם קיומה של ישראל, כקוץ בגוף הערבי, דירבן את המהפכה הלאומית הערבית והגביר את קצבה. אם יתקדם תהליך זה באין הפרעה, תהפוך ישראל לגטו קטן, לאי מנותק וחסרי-עש בים המרחבי, מדינת-צלבנים שניה.

מכאן נבעה הבחירה האכזרית בין שני קחים — שניהם הריסכנה, שניהם מחייבים העזה ויוזמה.

הבחירה היתה: או מזחמה טויה טאליה נגד הערבים בעולם הששים יחסית, כדי לשברם ולהדברם, או נפיון נועז להשתלב במרחב ו- לזרות ברית עם התנועה הלאומית הערבית, כפי שביקש לעשות ארלוזורוב.

כל אחד משני קחים אלה חייב שרשרת שלמה של פעולות בלתי-פוסקות. כל אחד מהם סתר לחלוטין את הפעולות הגובעות מרעהו. היה צורך בבחירה קשה ואבזורית.

שרת, הפרקליט באינטלה של מדינאי, לא היה מסוגל לבחור, ממש כמו דויד בן-גוריון, העסקן באינטלה של פילוסוף. לכן הלך שרת בדרך המחול.

מחול אינו מונע פעילות. אלא שכל פעילות גובעת ממנו דומה ל- ריצה השגונית של חתול, המנסה לתפוס את הזנב של עצמו.

כל הפעולות הקדחתניות של שרת ביטלו זו את ערכה של זו. כך הצביעו אנשי-שרת באו"ם למען עצמאותה של לוב, בלי לקבל שום תמורה מן הערבים. הם הרגיוו את צר-פת, מאחר שעצמאות לוב סיכנה את מור-שבותיה השכנות. מדינה חדשה נוספה לחבר הערבי הלוחם בישראל והכפוף למצריים.

באותו זמן עצמו לחם שרת בשצף קצף נגד המטרה הקדושה ביותר של העם הי-מצרי ושליטיו: שיחרור תעלת סואץ. הוא הפציר בקוליקולות באנגלים להישאר על גדות התעלה, שיכנע כל מצרי נאמן כי יש ראל היא סוכנת האימפריאליזם ואויבת נצח לשאיפות הלאומיות הערביות.

התוצאה: אפסיאפס.

יומיים אחרי חתימת אמנת ברית-בגדאד בין תורכיה ועיראק, התקיף אותה שרת ב- מלים חריפות ביותר. הוא טען, בצדק, כי זיון עיראק מופנה קודם כל נגד ישראל.

מכאן נבעה המסקנה כי ישראל תושיט את ידיה לאויבי הבית: ברית-המועצות, צרפת, מצריים וטוריה.

אולם באותם הימים עצמם, ימי כהונת שרת כראש-הממשלה, נצטווה צה"ל לערוך את ההתקפה המפורסמת על עזה. התקפה זו היתה סימן-דרך. היא שמה קץ לאדישות ה-מצרים כלפי ישראל והפכה אותם לאויב מספר 1 של המדינה. היא שלחה את מצרים וסוריה לרועות ברית-המועצות, סללה את הדרך לעיסקת-הנשק המפורסמת.

שרת הצליח. שני המחנות הי-ערביים היריבים שנאו עתה את ישראל במידה שווה, הזוינו ב- קצב מזוורו נגדה. התוצאה: אפסיאפס.

כפר המהולל. חלף עם הרוח, התגייס הגיבור, רט באטלר, ברגע האחרון ל- צבאות המובסים של הדרום, בסענה שהוא

פ עילות פוליטיות דומה לקיסור. כי שמכניסים אותו לקטר, הוא יכול להיר- ביל משא גדול. כשהוא מתנדף באוויר, אין לו כל ערך.

הקטר ההופך אותו לבעל-ערך הוא קו מדיני ברור, הקובע יעד פוליטי. רק קו כזה מאפשר להבחין בין שותפים פוטנציאליים לבין יריבים פוטנציאליים, לערוך תוכניות, לגבש כוחות, להפעיל לחץ.

למשה שרת לא היה מעולם שום קו. חסירו ביוגוריון, המאשימים אותו כתבוסן, טועים בהחלט. גם תבוסות היו קו. שרת אפיו אינו תבוסן.

עם שרת-חוק שאין לו קו אי אפשר ל- התחבא. אין פשוט על מה. אי אפשר להוכיח לו שהוא טועה. אי אפשר להסכים עמו. שרת עצמו אף אינו מרגיש בחסרונו. פרקליט בבית-דין עולמי אינו זקוק לשום קו. הוא רק זקוק לשפה נמלצת.

חוק הפלדי מבחין בין שני סוגי פשעים: מעשה ומחול. המחול הוא פשע של אי-עשייה, ששעו של אדם שאינו עושה את המוטל עליו לעשות.

עדראיה

אחד הפגמים העיקריים של דעת-הקהל הישראלית הוא העדרם המוחלט של פרי- שנים פוליטיים ופרשנים צבאיים בלתי- תלויים, בעלי נטיון מעשי בשטחיהם, הי מסוגלים למתוח ביקורת מעשית על פעו- לות משרד-החוק ומשרד-הבטחון. **משה וילנסקי**, 58, מחבר החוברת **משה שרת** — שר הכשלונות, יוצא מכלל זה.

חינוך: יליד ראש-פינה וחניך זכרון- יעקוב, בנו של מפקח חינוכי (יליד אר- דים) במינהל הבארון רוטשילד, סיים את חוק למודיו במיכללת סורבון בפא- ריס ובמיכללות בגרמניה.

קאריירה: מונה ב-1927 על-ידי ראש המחלקה המדינית של הסוכנות, אלוף-משנה פרדריק קיש, למזכיר המח- לקה ולנציגה בקאהיר. עבד ללא משכורת, התפרנס ככתב עתון גרמני חשוב ו- כעורך העתון הצרפתי הרשמי של ראש ממשלת מצריים, מחמוד צידקי באשא, מנהיג מפלגת **אלישעב** הלאומנית.

נשאר כנציג המחלקה המדינית בקאהיר בימי ארלוזורוב ושרת, עד 1941, כאשר סירבו הבריטים להרשות לו לחזור ל- קאהיר, בגלל נסיונותיו לקשור קשר בין הסוכנות לבין התנועה הלאומית המצ- רית האנטי-בריטית. אחת מהצלחותיו היתה הבסת השתתפותה של מצרים ב- יריד המורה התלאביבי ב-1933, בביתן- שבלטס מיוחד. משה שרת התאכזר ב-

4

„אוהב עניינים אבודים“. משה שרת בוודאי שאינו דומה מבחינה חיצונית לרט באטלר, וגם לא לשחקן קלארק גיבל, שגילם את דמותו בסרט. אולם, כמוהם, יש לו נטיה להצטרף לעניינים אבודים.

האיש שסימל נטיה זו של שרת היה המלך עבדאללה. הפלירט המפורסם בין רומיאו ויוליה היה כאין וכאפס לעומת הפלירט בין שני אישים אלה, שגם הוא הסתיים במוות ובכשלוך.

אליהו ששון, אחד הכנוכאים המושבעים של שרת, התפאר פעם כי הוא „מתזיק את עבדאללה בכיסו“. אולם הכיס היה נקוב. משך דור שלם סחב השייך הערמומי את שרת באף, השתמש בו כאמצעי לחץ וסחיטה נגד שאר שליטי ערב.

על מזבח הירידות עם עבדאללה הקריב שרת כל אפשרות להתקרב לשאר מדינות ערב, שחשבו את עבדאללה לבובה בריטית. הודות לירידות זו נהשבה הסוכנות ר' ממשלת ישראל בעיניהם לסוכנות בריטית.

כל זה נעשה ללא שום תמורה, כמעשה חובבות לשמו. התוצאה היחידה היתה הקמת ממלכה עויינת וזוממתניקם במרחק של 15 קילומטרים מתל-אביב.

ל א פחות אומללים היו היחסים עם מצרים. ארץ היאור, מרכז התרופה של העולם הערבי, שפניה מופנים בעיקר דרומה, לעבר מעצמות הילוס, ומערבה, לעבר מא-רוק, היתה בתהברית האידיאלית של עם ישראל. לדעת וילנסקי, ציגו המחלקה המדינית של הסוכנות בקאהיר במשך 14 שנה, היו קיימים בשעתו סיכויים מזהירים לכריחת ברית כונאת. משה שרת לא היה מעוניין. ר' ממש לא עשה דבר בכיוון זה.

התוצאה היתה הפלישה המצרית לארץ ישראל, שנהרפה על ידי צה"ל. הצבא המצרי נשבר. הרודפים הגיעו לאל-עריש, יכלו בנקל להגיע לסואץ. ברגע המכריע נכנע הזוג בן גוריון-שרת לאמריקאים, עצר את הרדיפה, החזיר את הצבא צפונה.

מצרים נאלצה לבקש שביתת-נשק. עתה הגיעה השעה הגדולה להעמידה בפני הברית: רה: מלחמה עד הסוף או שלום של ממש. שרת, שבעצמו לא ראה את הברירה, לא היה מסוגל להעמידה גם בפני היריב.

כך נודדה המפלגת ששמה שבי תתינשק. ששמה על מצריים מפני חורבן צבאי, אך לא הכריחה אותה להפסיק את מעשיה האיבה נגד ישראל.

שרת אפילו לא ראה את התרומה ההיסטורית שתרם לטובת מצרים. למחרת חתימת שביתת-הנשק הכריז בתמימות מלבבת: „ישראל בטוחה כי לעולם לא תהיה למצרים סיבה שתתחרט על יוזמתה לסיוע פעולות האיבה“.

הוא צדק. לא היתה למצריים שום סיבה להתחרט.

ברוך המהפכה המצרית באה הזדמנות גדולה חדשה להגיע להכרעה לכאן או לכאן. הממשלה החדשה רמזה כמה פעמים שהיא מוכנה למגע סודי עם ישראל. ישראל לא נקטה בשום יוזמה כזאת. חתם זאת עשו שרת ובן-גוריון. הטיק: כל כמה שבועות הפציצו את מצרים בהזמנות סנסציוניות למשא ומתן גלוי.

היתה זאת גישה אופיינית של פרקליט ש' אינו מתמצא במדיניות. כל הזמנה גלויה היתה מוכרחה להוביל לגלי-השמצות מצריות. השליטים המצריים, שנתיניהם שונאים את ישראל, נאלצו להתגונן בפני ההאשמה כאילו הם עומדים להשלים עם ישראל.

כאילו כל זה לא היה מספיק, באו פעולות התגמול הגדולות ושמו קץ לכל אפשרות של מגע בין מצרים וישראל. הן היו ביטוי עליון לחוסר-הישע של שרת, אשר בימי כהונתו כראש-המשלה נערכו פעולות נחלין וצוה.

„אשא עיני אל ההרים, ואין יבוא עזרי...“

היגוד המפורסם בין בי. גיי. ושרת מבוסס בעיקרו על אשליה. היכוח ביניהם הוא תמיד על פרטים קטנים, והרעש הציבורי המלווה אותו הוא רק פיצוי לחוסר תוכנו.

בן-גוריון ושרת אינם יכולים ל-היאבק על קו עקרוני, מפני שדש-ניהם אין שום קו כזה.

האחריות לאסון של אבו-עגילה, לכניעה המחפירה לאולטימטום אמריקאי שלא עמד מאחוריו ולא כלום, רובצת במידה שווה על בן-גוריון ושרת. שניהם נכנסו שלוביבזרוע למבוי הסתום של שביתת-הנשק, שניהם יזמו את שיטת התגמול, שאינה מובילה לא למל-חמה ולא לשלום. בימי בן-גוריון נערכו מיבצעי קיבאי וכנרת. בימי שרת נערכו מיבצע נחלק ועוה.

שני האישים גם יחד מצטיינים בתכונה הקטלנית: חוסר היכולת לערוך את החשבון הארוך, להחליט החלטה ברורה למלחמה או לשלום.

ההבדל ביניהם הוא הבדל של טמפרמנט. בן-גוריון מאשים את שרת בפחדנות וחוסר יוזמה. שרת מאשים את בן-גוריון בפזיזות רעשנית, שאינה מובילה לשום מקום. שני האישים דגולים מדי מכדי שמישהו יעז להטיל ספק בדבריהם.

שניהם צודקים.

ישנו עוד נימוק ההופך את כל הבעיה להסרת-חשיבות: במצב המפלגתי הקיים בישראל, אין שום מועמד אפשרי לתפקיד שר-החוץ שיהיה פחות גרוע משרת. גולדה מאירסון לא ביטאה מעולם אף רעיון מקורי אחד בעניינים פוליטיים, אבן אבן הוא חניך האסכולה של שרת ויציר כפיו.

אין כל טעם להחליף את שרת בכרי-שרת.

לכן כמעט ואין כל חשיבות למאבקי-האי תנים הנוכחי בירושלים. אם ינצח שרת ואם ימוגר — הדבר לא ישפיע במאומה על היסטוריה העברית. כי בסופו של דבר, לא משה שרת האיש הוא האשם בכל הכשלונות האיומים של 23 השנים האחרונות. אשם ה' משטר הציוני אשר נתן לאיש כמוהו להיות שר-חוץ למעלה מ-24 שעות.

כל עוד לא ישתנה משטר זה, יוסיף המצפון הבינלאומי להיכשף, ומשה שרת יישאר צודק לעולם ועד.

לפני שבועיים התפאר בן-גוריון ששישראל אין יריד אחד בעולם, כאילו היה זה כבוד מיוחד. אולם ההגדרה עצמה היתה נכונה, כר תרת מתאימה לניצח שנות פעולתו של שר-החוץ הוותיק ביותר בעו-לם ודמשרדו, אשר העתון הצרפתי החשוב „דה-מונדר“ קרא לו „קא-ריקמורה של הפוריון אופים (מש' רד החוץ) הבריטי“!

ב ירדות מזהירה זו הופגנה בשנה ש' עברה, כאשר טס שרת לגינבה כדי ל-הפריע לוועידת ארבעת שרי-החוץ הגדולים ולדרוש נשק לישראל. כמו תמיד, נחתה יחד עמו המכונה הרושעת של מוזכרים ושלי-חיים, שמילאו את החלל בהמולתם. כשהסתלק, כתב עתונאי אמריקאי מפורסם: „שרי-החוץ של המעצמות הגדולות, שהופרעו בשיחותי-הם, נשמו שוב לרוחה כאשר האורח הבלתי-קרוא עזב את העיר“.

אחרי שלחות חסרת-תכלית זו, אמר שרת בכנסת פסוק המשקף מאין כמוהו את כל גישתו. גישת עורך-דין שאינו מדינאי. הוא הכריז שזה היה „לא כשלון מדיניות יש-ראל, אלא כשלון המצפון הבינלאומי“.

מאז נכשל המצפון הבינלאומי כמעט מדי יום ביומו. בניגוד למדך מידאם של האגדה היוונית, דבר הפך בידיו לזהב, הצליח שרת להרוס כל דבר שנגע בו — ממסע „בת-גלים“ ועד לביקור העתונאי איברהים עיואת.

המלך מידאם גרפא כשהתרחץ בנהר. ל-שרת, קמעונאי פוליטי שמעולם לא הבין את כללי המשחק בבורסה הבינלאומית, לא תר-עיל גם טבילה באוקינוס של מלים יפות מ-תוצרת עצמית. הוא יהיה כאשר היה: מליץ-יושר בעל שפה מרוהטת ותמימות מלבבת בעניינים מדיניים. פעם אמר עליו מאיר די-זנגוף: „זה ברמצוה-ציק שלעולם לא ית-בגר“.

לכן היה זה טבעי למדי שדויד בן-גוריון החליט סוף-סוף להוציא את שר-החוץ ה' חוצה.

א ודם תהיה זאת טעות להניח שאם יצליח בן-גוריון תסתים תקופה. אין הבדל עקרוני בין בן-גוריון ושרת.

חברות קדושות

עסקן הלפרין*
למתיים אין אשראי

סלולה לפנייהם. הנה מדריך שימושי לחברה קדושה בע"מ:

- יש לקנות מגרש קטן, בקרבת העיר, ליד עורק תחבורה מתאים, אפשר בסביבה זולה, המחיר לא יעלה על אלף ל"י לרונם. אם יש קשרים טובים במוסדות הלאומיים, אפשר להשיג מגרש מן הקרובים ולשלם דמי חכירה פעוטים. להחאה של רשות הפיתוח אינה בלתי-אפשרית, אם יש המלצה ממשרד-הדתות.

- יש לפנות ללקוחות. כל יהודי הוא לקוח פוטנציאלי.
- יש לחלק את השטח לחלקות. החלקה הסמוכה לכניסה יקרה ביותר. את מעוטי-האמצעים יש להקפיד לקבור בפינות הגינדחות.

- יש להעלות את המחיר גם בפינות הגינדחות. הדרך הפשוטה היא לפנות אל קרובי-המשפחה העניים של אישיות דתית גדולה, שהעמיד את עצמו באוהלה של תורה במקום להפכה לקרום לחפור בו. יש לשכנע את הקרובים למסור את גופת המת הנערץ לחברא-קדישא זו, תמורת תשלום מתאים ברוח הזמן.

וזהו השקעה כדאית מאוד. נוכחות קבר הרב במגרש עוזב היא קרום לחפור בו קברים רבים, שאפשר למכרם באלפי לירות.

- יש למכור אחוזות-קבר ליד קבר הרב לאנשים עשיריים שעודם בחיים, תמורת תשלום במומן זמדי. לא המתים יחללו יד, ולא תמיד יש בכוחם לפרוע התחייבויות כספיות. אם, מתוך טעות מצערות, נמכרת אחוזת-קבר אחת פעמיים או שלוש לאנשים שונים, אין בכך אסון. הם לא ימותו באותו יום. והמתים לא ינעקו.

- יש לפתח את ענף הייצוא. המסורת היהודית קובעת כי בבוא המשיח יקומו המתים לתחייה, אך רק בארץ-ישראל. שאר יהודי העולם יצטרכו לעבור "גלגול מחילות", היינו לפלט להם דרך מתחת לפני האדמה עד הגיעם ארצה.

- יש יהודים בחוץ-לארץ שמצבם הכלכלי מאפשר להם לחסוך לעצמם את אי-הגעימות הזאת בימות המשיח. להם אפשר למכור תמורת מטבע זר אחוזות-קבר כגיל. יתרון נוסף: לקוחות אלה אינם יכולים, לרוב, לבדוק את מקום הימצא הסחורה. להם אפשר למכור עוד יותר בטעות את אותו המקום כמה פעמים.

- יש לפנות, כמובן, רק לעשירים. למעוטי-היכולת דואג מנהל משרד-הדתות, שלמה זנחיל כהנא, שבתור מנהל החב"ר רה לייצוא תשימי קודש (העולם הזה 973) מייצא שקיקות מאומת ארץ-ישראל, אותם מניחים למראשותיו של המת בחוץ-לארץ. גם אמצעי זה חוסך לו את גלגול המחילות, אם כי לא באותה יעילות.

- יש לפתח חוש להערכת כושר-התשלום של המת. אין לקבוע מחיר קבוע. יהודי עשיר במקסימום, הרוצה להיקבר ליד סבו שהיה רב בחברון, ישלם כל מחיר (ובדור-לארים) בעד המצוה.

* בדרכו למקווה לבוש חלוק, כשהוא מסתיר את פניו במגבת.

- המקרה המסעיר ביותר קרה לפני שבועות מספר בלבד, כאשר נשאה הבת של משפחת שושנה הירושלמית מוטלת שבעה ימים אחרי מותה, מאחר שלאב לא היה כסף כדי לספק את הדרישות המיידיות של חברא-קדישא (העולם הזה 946).

- סכסוך חריף פרץ בין החברות הקדושות של עפולה ובית-שאן בגלל קבורתה של עולה חדשה, אשתו של פועל מובטל. עפולה דרשה 26 ל"י, סכום ניכר מאד בשנת 1950. חמשה ימים לא נקברה האשה, עד שלבסוף התפשרו על 15 ל"י והוטל עיקול על משכורתו העתידה של הבעל.

- בשנת 1952 התלונן סגן שר-הדתות, זרח דורהפטיג, כי חברא-קדישא ירושלמית סירבה לקבור אשה, למרות שמשרד-הסעד הבטיח לשלם את דמי הקבורה. קבורה היא עסק מזומן, שאינו ניתן להקפה. ראש-העיר נאלץ לשלם את ההוצאות מייד מכיסו הפרטי.

- בראשון-לציון נתפס נוסע עטור-קן ולבוש-שחורין, כשהוא נושא מזוזה צנועה שהעלתה ריח באוש. מאחר שהיה חשש שהוא מוביל בשר מקולקל לשוק השחור, נס-תחה המזוזה. לזועת כל הנוכחים נתגלתה גופת תינוק, שנולד להורים חסרי-אמצעים, ושהובלה לכן על-ידי קברן חברא-קדישא בדרך זולה זו לבית-הקברות.

- באותה מושבה האשים חבר מועצת-העירייה משה מד' רחי כי חברא-קדישא פותחת קברים ישנים וקוברת בהם מתים חדשים, כדי למכור פעמיים את אותה חלקת-קבר. מזוהי תבע כי החברא תתבע אותו למשפט, אם היא רואה את עצמה נקיה מן האשמה. שום משפט לא הוגש.

- קרובי מתים, שהכאב צורב בלבם, אינם אוהבים פרסומת. על כל מקרה שהתפרסם, ישנם מאות ואלפים שנקברו בחי-שאי. משרד-הדתות עצמו נאלץ להודות בפני עתונאי כי: "אנשי חברא-קדישא דורשים סכומים גדולים מדי... על-ידי כך מכלכל הציבור מוסדות רבים שאינו רוצה כלל לכל-כלם!"

* * *

היכן קבור הכלב ?

צ'קה תציי ממונות, אמר שלמה בספר משלי. במרוצת הימים גילו ירושלים כי המחת אינו מציל מצדקה. על עקרונ פשוט זה נבנה המוסד שנקרא חברא-קדישא.

בעיירה היהודית בגולה לא היתה לקהילה אפשרות להטיל מסים, ולא תמיד הספיקו התרומות לצרכי הקמתם של בתי-כנסת, תיקונים של מקהאות ותשלום משכורות כלי-הקודש. מלאך-המחת גוייס לעזרת צרכי החיים. גביר שקמץ ידו בעודו חיים, נאלץ לשלם חלק מירושתי, באמצעות קרוביו, כדי שחברא-קדישא תסכים לקבורו. אם רצה הגביר להיקבר ליד רב מפורסם, כנאה למעצרו, היה המחיר עולה בהתאם.

כדי למנוע מן הגביר הקמצן לקמץ גם אחרי מותו, על-ידי העברת גופתו לעירייה אחרת לשם קבורתה שם בהנחה ניכרת, נעשה הסדר, שהפך מסורת יהודית, כי שום חברא-קדישא אינה מסכימה לקבור את המת השייך לחברא-קדישא אחרת. קבורה זרה, כמו שחיטה זרה, היתה אסורה בהחלט, ומאותה סיבה.

אמנם, המקורות היהודיים העתיקים לא הכירו כלל את המוסד הקדוש הזה. קרובי המת היו קוברים אותו בעצמם, ללא סכסכים מיוחדים, בכל מקום שמצאו לנכון. אולם גובי המכס בתחנת הגבול של העולם הבא יכלו להסתמך בעולם הזה על דוגמה עתיקה אחת: קניית אחוזת-הקבר של אברהם בן-תרח מידי עפרון החתי בחברון. פרטי עסקה זו, שהפך טוקול המדוייק והמלא שלה ניתן בתנ"ך, יכולים בהחלט לשמש דוגמה מאלפת ליורשי עפרון החתי בהתאם.

לפי חוק המנדט, יכולים כל עשרה יהודים בני 12 ומעלה להקים חברה לקבורת מתים ולשחיטת בהמות. שום פסקה בחוק לא דרשה פיקוח ציבורי כל שהוא על פעולות החברה. החברות צצו כפטריות לפני גשם הזהב, היו מכשירי-כוח בידי הכוללים השונים.

אולם בינתיים קמו, תחת מטריה המנדט, המוסדות הגדולי לים של המימשל העצמי העברי, שהיו מבוססים פחות או יותר על עקרונות דמוקראטיים. ההגיון חייב שיחד עם רשת החינוך, ההגנה וקופות-החולים תקום גם רשת ישובית-ממלכתית לקבורת מתים.

אולם אפילו הקמת המדינה לא יכלה לכרות קבר לחברות-קדישא, שהפכו בשני הדורות האחרונים לעסקים משגשגים, בעלי כוח כספי ופוליטי אדיר. הן נשארו קיימות, למעשה, כעסקים פרטיים ללא פיקוח, כשתקציביתן העצומים מהחיים סוד שמור מאין כמוהו. איש לא העז לפגוע בהן פעמיים. המונופולין שלהן מובטח למעשה על-ידי החוק והקואליציה. וכאן קבור הכלב.

* * *

מדריך לקברן המושכי

ם נמצאים בין קוראי סידרה זו עשרה יהודים בני 13 ומעלה בעלי חוש מסחרי מפותח ויוזמה דתית פרטית, הרוצים להקים לעצמם עסק מסוג זה, הרי הדרך

* בראשית כ"ג.

לנשכחים ירוח
זלמתיים ירפא,
אבל לאן נולד את החרפה ?
(נתן אלתרמן)

פחד בפני המוות הוא אחד הכוחות הגדולים בחיים. חרדתו של בן-התמותה בפני מה שיקרה אחרי מותו היתה תמיד מניע גדול בהיסטוריה האנושית. כל דתות אנוש שאבו את כוחן מחרדה סתומה זו. הדת היהודית, ששמה דגש מיוחד על כיבוד המת, ראתה תמיד בקבורת המתים את אחת המצוות הנעלות ביותר.

סירות-המחית של האצטקים אדומי-העור באמריקה, הסאג' מאהאל הנשגב כהודו, הפיראמידות האדירות של מצרים, פרי עמלם של מאות אלפי עבדים — אלה הן רק הדוגמות הבולטות ביותר של נסיונות האדם לדאוג לעתידו למחרת יומו האחרון.

גם בישראל הציב אותו מקים פיראמידות-ענק, סימני דרך לנוף החברתי של הארץ. אלה הן פיראמידות הפוכות יהודיות טיפוסיות. תחת אבני-גזית, שימשו לבנין ערימות של שטרייכסוף. הם הובאו על-ידי מאות אלפי עבדים מסוג חדש: קרובי-המשפחה של המתים.

* * *

גוויה במזוודה

אחרי שלמה של כל חברא-קדישא נרפסים בסוגריים ראשיית-יבות מזורים: גחשיא, פירושם: גמילות חסד של אמת.

המסורת היהודית יודעת לספר מדוע נקראה עוד בתנ"ך קבורתו של מת בשם חסד של אמת. אם גומלים חסד לאדם חי, יתכן שתמיד מצפה הגומל, בהכרה או שלא בהכרה, לתמורה בעתיד הקרוב או הרחוק. המת, לעומת זאת, אינו יכול לתת כל תמורה. קבורת המת בידי מתנדבים היתה על כן תמיד מסורת יהודית מפוארת.

אולם זה מכבר פשטה בארץ הרגשה סתומה כי אם אמנם אין הקובר מצפה לתמורה מידי המת, הרי הוא מצפה בהחלט לתמורה כפולה ומכופלת מידי החיים. הרגשה זו התי-בססה על שורה של שערוריות וביזיונות שחדרו אפילו לכותרות העתונים, אף כי שום עתון ישראלי לא העז עדיין לחפור בממלכת הקברים. גם עתונאים סופם למות.

* למשל, לפני מות יעקוב: "שים נא ידך תחת ירכי ועשית עמדי חסד ואמת, אל נא תקברני במצריים..." (ברא' שית מ"ז, 29).

עסקן מניד
לחללים יש הנחה

בעניי

הדגום, שעלה 1000 ל"י, ושהושקעו בו רק הוצאות רכי-
שת הרב והשקעות קטנות אחרות, יכניס, בניהול מתאים,
בין 400 עד 500 אלף ל"י.

העשירים והמתים

כל מי שסבור כי מדריך זה דמויני, די שיעיין במצב
הקיים.

בחגיפה, למשל, קמו יום אחד כמה פקידים של בית-המשפט
וחבריהם והכניזו על הקמת חברת-קדישא ספרדית פרטית,
כאחד מענפי הייצור של עסק מסובך יותר. על אף ההת-
נגדות של ועד העדה הספרדית, המנהל עסק מתחרה, מת-
זיקה החברא מעמד עד עצם היום הזה.

לקוחות פוטנציאליים יכולים להיודע פרטים נוספים בבית-
משפט השלום בחיפה, אצל עורא שרעבי, אחר ממנהלי
החברה.

בכל מקצוע ישנם קומץ של גאונים לעומת הקהל הרב
של חובכים. גאון הקבורה בישראל הוא, לכל הדעות, יענקל
הלפרין (70), המכונה בפי מוקיריו בשם "יענקל הבלן",
על שם מלחמתו העזה להקמת מפלגה יהודית בוינה, שמצעה
היהודי היה להקים מקהלות.

הלפרין, שאינו רק יהודי גדול אלא גם גבוה משכמו ומע-
לה מעל לכל הגבאים, הגיע מגאליציה לוינה, היה שמשו
של הרב בייזרסקוב. כאיש-אמונם של בני הרב, שעסקו
בעסקי בורסה, הפך לסוכן בורסה ידוע, וכעבור זמן מה
לידוע מדי. ליתר שחון עבר להולנד ומשם, לבסוף, לארץ.

בארץ עבר יענקל הבלן מעסקים לעסקי-אדמה. על
סמך ההנהגה הנכונה כי יהודי דתי-קיצוני ישלם סכום
גבוה יותר עבור קבורה אם ייצא בין בני השקפתו, הקים
הלפרין שכונה מיוחדת, המכונה וכוונת-מאיר, ליד בני-ברק.

בני-ברק האגודתית לא היתה די ארוכה בשביל משתכניו
של יענקל הבלן. המגרשים נחטפו, המחירים האמירו. לבסוף
לא נשאר אלא שטח מצומצם. היה חבל להקים עליו בתים.
שיכון החיים כמוהו כאין וכאפס לעומת שיכון המתים.

יענקל הבלן שילם שכר-טרח הגון לעורך-דין תנך
בריטיניה, שהשיג בנקל רשיון מתאים ממושל-המחוז הבריטי.
הוא הקים חברת-קדישא ובית-קברות משלו, קרא לעסק
"חברא קדישא של שומרי שבת".

כדי להיקבר בבית-הקברות של שומרי-שבת נחוצים שני
תנאים: (א) על המועמד להיות דתי קיצוני, (ב) עליו להיות
עשיר כמו בנדודה, ככל שירוד התנאי הראשון, כך עולה
התנאי השני. מחיר נמוך הוא כעת אלף לירות. בני זכרון
מאיר מעוטי-יכולת נקברים עלידי החברא של בני-ברק.

כאשר תפסו הדיירים את החלקות היקרות של הלפרין,
נתעורר הצורך בפיתוח החלקות הנידחות. הלפרין היה מביא
ברצון את עצמותיו של רבי מאיר בעל-הנס, שעל שמו
נקראת השכונה והקבור בטבריה. אולם הדבר לא היה אפי-
שרי.

באותו זמן שיכלה היהדות הרחבת את אחד מאישיה ה-
דגולים ביותר: רבי אברהם ישעיהו קרליץ, המפורסם
יותר בשם ספרו החזון-איש. הלפרין, שהעריך אותו עוד
בחיים, רצה לגמול לו חסד-של-אמת, קיבל מידי המשפחה
העניה את הזכות לקבור את החזון-איש בחלקה נידחה ושו-
ממה. בבני-ברק סבורים כי הלפרין גמל גם חסד אמיתי לבני
המשפחה.

אולם יענקל הבלן לא התכחן לבודד את המת הדגול.
להיפך. הקרקע שסביב הקבר מוצעת עתה לאנשים יהודיים
להעריך את הקירבה לעצמותיו הקדושות של החזון-איש.
הם שוקלים תמורת זכות זו יותר מארבע מאות שקלי-
הכסף ששקל אברהם אבינו על ידיו של עפרון תמורת
מערת-המכילה.

לפני שנתיים נערך ברבנות משפט על חלקת-קברות, אשר
הלפרין מכר אותה, כביכול, פעמיים, כאחוזות-קבר לאנשים
חיים. לרוע המזל נפגשו שני הקוחות בבית-הקברות בשעת
סקר רכושם והחליטו שאינם מוכנים לשלם יחד אפילו אחרי
120 שנה. בפעם אחרת הואשם הלפרין עלידי לקוח שטען
כי קנה את החלקה השנייה מקבר החזון-איש, קיבל רק את
הקבר השביעי.

בניגוד לעסקים רבים אחרים בישראל, הקבורים די אמות
באדמה, פורחים ועסקי-האדמה של הלפרין עד מאד.

גביה עבור גוויה

רא ברור היכן יבקר לראשונה משיח בן-דוויה, בבואו
כאחרית-הימים. בני-סמכא סבורים שאם לא יגיע תחילה
לבית-הקברות של יענקל הלפרין, הרי יופיע בעיר בה דויד
גנה, ירושלים.

לכן קיימות בירושלים 32 חברות קדושות, שהתאגדו,
תחת לחץ ממשלתי ולצורכי ייצוג והשגת רשיונות, לארבע
חברות-גג. מאחר שלכל חברה יש בממוצע רק 3000 לקו-
חות פוטנציאליים במקום, ורוב אלה מקיים לחיות עד 120
שנה, משגשגים בעיקר עסקי הייצוא (של אחוזות-קבר) והי-
יבוא (של בעליהן).

פעם היו כל חברות האלה קוברות את מתיהן על הר-

המצבה הניידת

הספרות באחוזות אבר אינה המצאה ישראלית.
על מדי הסיפור הבא, פרי עטו של הור
מוריס ה"הודו-האמריקאי משה נאדיר:

פעם אחת, בשעת ערב, עומד אני ורוחץ את התינוק
והנה נפתחת הדלת ונכנס אברך אחד ומציג עצמו כסוכן
ל"עסקי-בתי-קברות". ומכיוון ששמעו, כי הלשכה שלנו
הנכבדה, "הלשכה מס' 333 זוקף כפופים מסדר העצמאות
בנים חפשים של יקום פורקן" — עומדת לקנות בית
עלמין, זאת אומרת: קרקע לבית עלמין, יש לו בש-

בילי — זאת אומרת בשבילנו — כבדת קרקע, שהיא
כפי שהוא אומר, משופרא דשופרא — אך לבלות ולחוש,
לחיים ולבריאות. ראשית כלה המקום כשלעצמו! כמעלה
הר ויבש כזפת... שנית, אומר הוא — וזה העיקר —
טמון שם, באותה כבדת-שנה, רב אחד, מגדולי הגדולים.

נכדו של האדמו"ר מגור ודרו ושאר-בשרו של הגאון
ר' שמואל זינגר-מאכר עליו שלום. ואני חושש —
אומר הוא — שמא הוא ששי-שבועי ל"בעל-שם-טוב"
בעצמו...

כששמעתי מין יחוס שכזה — התחלתי רץ. בערב
הזעקתי אסיפה מיוחדת ויוצאת מגדר הרגיל של אנשי
"הלשכה מס' 333 זוקף כפופים, מסדר העצמאות בנים
חפשים של יקום פורקן", ואנו מחליטים מיד, בו ב-
קום, לקנות את בית הקברות בהמש מאות דולר.

עברו ימים אחדים, ואירע מעשה, שמת אחד ה"אחים",
רוכל-אפונה. ומכיוון שאני מאנשי חברת-קדישא, הלכתי
כמובן אף אני לבית העלמין.

בא אני לבית העלמין ומסתכל ברב שלי, והנה אני
רואה, שאין הוא ניצב כמו שצריך.

מילא, אומר אני בלבי, אסור לאדם לסמוך על מראה-
עיניו בלבד. אפשר אך נדמה לי הדבר? ומלבד זאת —
אומר אני בלבי — כלום מקשין על רב וגדול בישראל?
אפשר לא מצא השכן חן בעיניו? ואפשר שהמקום לא
מצא חן בעיניו? מי יודע?

מילא, שמרתי את הדבר בלבי ולא אמרתי לאיש דבר.
לא יצאו שבעיים ומת עור "אח" אחד — פחה, ואני
בא שוב לבית-העלמין. אני מבט — והנה המצבה
עומדת ברחוק מה מוה, בכיוון לגדר.

— מה פירוש הדבר? — מהרהר אני בלבי. איזה
טבע משונה לרב זה, שהוא עוקר דירתו פעם בפעם!
וכדי שאהיה בטוח, שאין אני טועה, אני עושה לי

קבר החזון-איש בפניה הנידחת

לחלקה יש שני קונים

היותים, שאדמתו נקנתה בהדרגה מידי הערבים. אולם המל-
חמה העבירה את הרהזותים לידי הערבים, השאירה לישראל
בבעה לד גבעת-שאוול, שהפכה חישמה להר-מנוחות.

הר זה נועד למנוחת גדולי האומה, מדינאים וסופרים.
אולם בניגוד להלפרין, ששם כל את הקלפים על הרגש הדתי
בלבו, סברו הקולגים שלו בירושלים כי אין לזלזל גם
ברגש הלאומי. לכן פלשו להר-המנוחות, שמו את ידיהם
על החלקות הסמוכות לקבר הרצל. המחירים שקבעו היו
כהתאם.

המתים מתו, והגופות נקברו. איש לא שם לב לפלישה,
עד שהובאו לארץ עצמותיו של צבי הרמן שפירא, מיסד
הקרן הקיימת לישראל, שהיא נתנה את הקרקע לבית-הקב-
רות. הפקידים מצאו את הקבר המיועד, אולם הוא היה תפוס.
לידו היו עוד קברים רבים.

קמה צעקה גדולה, היא עזרה כמו כוסות רוח למת. אי-
אפשר היה לחלל את כבוד המתים ולהוציאם מקברותיהם
הבלתי-חוקיים. הגן עליהם החוק הבלתי-כתוב להגנת הדייר
המת, בפרט לאור הסכומים ששילמו כדמי-מפתח.

אולם הקברים הנוספים הפקעו, עסקי החברות הקדושות
הועברו בכוח לסנהזריה. שם הן מבכות את המתים ואת
חלקות הר-מנוחות עד עצם היום הזה.

לא תמיד הגיעו המתים במהרה לקבר. היו שהתמהמהו
ימים ארוכים, עד שסודרו עניני התשלום. לא פעם היתה
גופה מוטלת שבוע במחסן הגרוטאות של בית-חולים ביקור-
חולים, שנקרא חדר-מתים.

במקרה אחד הושהתה קבורתה של ילדה, אשר הוריה לא
יכלו לשלם את דמי הקבורה. אותה שעה הגניבו אלמונים
גופת ילדה אחרת, בת 11 חודשים, למחסן הבלתי-שמור.
האלמונים, כנראה רוצחים, העבירו את תחית-הזיהוי מהי-
ילדה הראשונה לקרבנם האלמוני, שנקבר בטעות במקום
הילדה הראשונה. אולי נלקחה אפשרות זו בחשבון כאשר
קבעה התורה שיש להימנע מהלנת מתים.

אך התורה לא לקחה בחשבון את קושיי הגביה בתקופה זו.

מפקיעי שערי העולם הבא

חברא הקדישא הגדולה והחזקה ביותר בארץ
קיימת בתל-אביב. היא יחידה, היא מונופוליסטית, ומס-
פר לקוחותיה הוא הגדול ביותר.

לפי ההערכה הגיעו בשנה האחרונה הכנסות החברת-קדי-
שא התל-אביבית לסכום עגול של 600 אלף לירות. את ה-
סכום המדוייק אין איש יודע. להוציא, אולי, חלק ממנהלי
המוסד. מנהלים אלה לא נבחרו ולא מונו עלידי איש. הם
מינו את עצמם. כי החברא עצמה, על תקציבה האדיר ושרו-
תה שכל אדם חייב להיזקק לו, היא חברה פרטית בהחלט,
ללא שום פיקוח ציבורי רשמי או בלתי-רשמי.

בהשואה לשיטות הגביה התל-אביביות המשוכללות, הרי
השיטות הירושלמיות הן פרימיטיביות ועלובות. ילקוט
החברא קדישא, ספר מפואר, מודפס על הנייר המשוכה והי-
קר ביותר המקו בשוק העולמי, מפרט אותן בגאווה צינית,
אבל מוזדקת:

"קיומה של מחלקת הרשיונות להקמת מצבות ניבע מהי-
גישה האנושית של חברא קדישא במגעה עם המשפחות ה-
שכולות. כאשר קורה האסון ונקטף מישוה מקרב משפחתו,
הרי כל אהביו נתונים לזעזוע קשה, ובשכרם הגדול אין
להוסיף רוגו על צערם ולהתדיין איתם על מחיר אחוזת
הקבר ולהיכנס לפעמים לזיכוח שאין השעה כשרה לכך.

"לכן הנהיגה חברא קדישא שביום הפטירה והלהיה משי-
למת המשפחה סכום מינימלי בלבד כדמי קבורה. רק כאשר
המשפחה ניגשת להקים את המצבה על הקבר — כשצערה
כבר פג במקצת — היא נחבעת לסלק גם את מחיר אחוזת
הקבר, כפי שיושם עליה בהתאם ליכולתה.

"הוצאת הרשיון להקמת המצבה מותנית, איפא, בסילוק
ההתחייבות הכספית לחברא קדישא — ובלו אישור המח-
לקה הניל אין רשיון זה ניתן.

"כך מצאה החברא קדישא פתרון לשתי בעיות עדינות:
ראשית, שלא להסריד את המשפחה בשעה שמתה מוטל
לפניה, ושנית, שעניני המוסד לא ייצאו מפסידים."
במלים פחות ציניות, אך יותר ברורות: החברא קדישא
חוטפת קודם כל את המת וקוברת אותו, תמורת כמה עש-

(המשך בעמוד 14)

סימן: עוקר קומץ עשבים בכל ארבע פינות המצבה,
וממתין לראות, מה יתרחש כאן.

לא יצא שבוע, — והנה מת, בעזרת השם, עוד "אח"
אחד, שרברב, ואני הולך כמובן שוב אל בית-העלמין.
מתחיל לחסות את הרב שלי. מה רב ומי רב. הרב הוא
כבר מעבר לגדר — אצל הלשכה "אהבת כלה".

וכך אנו מבינים, שענין זה אינו חלק, ואנו רצים
(כל הועדה כולה, ובה עשרה חברים) אל סוכן בית
הקברות ואנו נכנסים למשרד בצעקה גדולה: היכן
הרב?

איזה רב? — אומר הוא.
מה שיירי, אומרים אנו, איזה רב? הרב-שליהב!
הרב שמכרת אותו לנו בחמש מאות דולר עם הקרקע!
— רב? — אומר הוא. אין זוכר אפילו שמץ דבר
שמכר לנו פעם רב! אגב, אומר הוא, לא עסקו הוא
זה, אם הרב ממאן לנו על משכבו בשלום, והוא נע
וגו ממקום למקום. זהו — אומר הוא — מן הדברים
שבירי שמים!

הוון כדי עמידתנו אצלו ומריבתנו אהו, נכנסת ובאה
בריצה ועדת אנשי "אהבת כלה", בסערה גדולה:
— היכן הסוכן? נעשה ממנו בשר-לביבות; הוא גנב
מאתנו את הרב!

איזה רב — אומר הוא — גנבתי מכס?
— את הרב-שליכסף! הרב שמכרת לנו אותו בשמונה
מאות דולר עם הקרקע!

רואה אותו בחור, כי מצבו רע, והוא מנסה להתחמק.
אבל אנו לוחצים אותו אל הכותל וצועקים קול אחד:
את הרב, בן-תרח שכתומן! הבה לנו את הרב!
הוון כדי צעקותינו ותביעותינו, באה בריצה עוד
ועדה אחת (של "האנשים הצעירים, ממסדר הרייחושין")
והם נושמים ונושפים כאוזים:

— האם כאן יושב אותו מומחה, המעביר את הרב
מבית-קבר לבית-קבר? נבקע את ראשו בכפיס-עץ —
מצא ראשו נבקע!

כללו של דבר, מה התברר? התברר, שהסוכן הביא
בחשבון הנוניא לכל אתח מן החברות את "הרב", שלא
היה ולא נראה מעולם, ולאחר שהיה מקבל את הכסף
היה עוקר את המצבה ומעבירה למקום חדש.
ועכשיו אתה כבר מבין מפני מה אנו מחפשים לנו
בית קברות?

במדינה

של 150 אלף ל"י, שיוצא עליה, כראות עיניו.

ד"ר נחום גולדמן הוא עתה אדם חשוב מאד. למעשה הוא שולט במידה רבה על חלר זה כספי המגביות והשילומים. לכן לא היה קודם שכל העתונאים קיבלו מעתונתם המפלגתיים הוראה: לרשום כל מלה היוצאת מפיו, לכסות כל אחת מהופעותיו כמאורע לאומי חשוב.

יחס תרבותי. גם בלי הוראה זו היו העתונאים מוכנים להתחייב ברצינות לדרישת גולדמן. תקציב גדול כזה למטרה סודית עורר רר השערות שונות. שמא בונה גולדמן מתת במדינות מסוימות?

אולם גולדמן שם מיד קץ לחלומות הרר מנטיים. התקציב דרוש לו, הסביר, כדי לתקן מן המסורות תרבות ואישים ציוניים. תקציב דומה, אם כי הרבה יותר קטן, היה בידי הנשיא הציוני הקודם, חיים ויצמן. חוץ מזה, הכסף "לא יוצא בסודיות. כל פרטות שתוצא תפורסם!"

איש לא העז להתנגד לאיש הגדול. לשאול שאלותיהם ביחס לצורך בתקציב מיוחד, נרסף על כל התקציבים הקיימים. איש גם לא ביטא את חששו שמא יעזור התקציב למסד לגה הפרוגרסיבית, שבגלל קטנותה מקופחת בחלוקת תקציבים ציוניים בישראל. רק איש אחד הצביע נגד: מאיר גרוסמן, נציג הצ"כ. לא היה לו, כנראה, יחס לתרבות.

הכנסת

קול חתן וקול כלה

החתן: אני אוהב אותך. יש לך הורים? יש לך הורי הורים? יש לך אח? האם לאח שלך יש ילדים? האחיות שלך נשואות? הכלה: אני אוהבת אותך. האם יש לך אחים? האם יש לאחיותיך ילדים? האם יש לך ילדים בלתי-חוקיים? החתן: לא. הכלה: לא. החתן והכלה: 'הבה נתחתן'.

קרן חוסר-העבודה. אם להאמין לחבר הכנסת יוחנן בארי, תהיה זאת צורת ה' שיחה בעתיד ביום הארוסי, אם יתקבל ה' חוק החדש לתשלום מזונות. כי חוק זה מת' ייב כל אדם בארץ לשלם מזונות לא רק ל' הוריו ולהורי הוריו, אלא לכל אדם המקורב' לו אקד שהוא: להורים של אשתו, להורי' הורים של אשתו, לבנו המבוגר ולאשת בנו' המבוגר, לנכדו ולאשת נכדו, לאחיו ולאח' יותיו, לבעל האחות ולאשת האח.

מדוע הונח החוק על שולחן הכנסת? איש לא ידע בדיוק. ההתלהבות בכל חלקי הכית' הרדוב'למחצה היתה מועטה ביותר. אמרו ציניקאים: לכנסת אין מה לעשות, שום חומר' רציני אינו מונח לפניו.

אולם, לפי אותה סברה, יוסף שפרינצק, אינו רוצה כי יוצר בציבור הרושם שהכרי' הכנסת מתבטלים, ביחוד אחרי שהח"כים הע' ל' לעצמם, פה אחת, באופן ניכר מאד את' משכורתם*, ואחרי שהשיבה הרגילה ביום' ג' בערב בוטלה מחוסר-תקשוקה.

סעד למשרד-הסעד. זאת היתה סיבה הגיונית, לפחות. לדעת בארי, המרצה העיק' רי נגד הצעת-החוק, היתה גם סיבה שניה: בקרוב תביא הממשלה חוק שני, שיאפשר' למשרד-הסעד לדרוש בחורה מכל אורח את' הכספים ששילם קצינה-הסעד לקרוב נצרך.

"חוק זה קובע חובת מזונות של כל אחד' כאתנו לטובת מאה איש, ושל מאה איש או' יותר כלפי אחד מאתנו", יליגלג בארי. הכ' ונה: להטיל על האורח מס נוסף, לשם גי' פוח משרד-הסעד, שיצטרך להקים לעצמו כר' טיטיה ענקית.

כשנגמר הייכות, הפליטה הכנסת אנחה' של הקלה, עברה לנושא מעניין יותר: הוי' כוח על תביעת חרות לחדת את משפט אר' לזוורוב — ויכוח שהוכיח כי שום דבר לא' השתנה בארץ-ישראל ב'23 השנים האחרונות.

עתונות

זהירות, כלב נובח!

מאז ומעולם רגלים ראשי הציבור בישי' ראל להשמיע את העתונאים המתחמים עלי' הם ביקורת. מראש הממשלה ועד לאחיון' הפקידונים למדו כולם טכסיס זה.

* העולה עתה על 500 ל"י לחודש.

העם

הנשק הסודי של שרת

הכל היה מוכן למכה הגדולה. כוחות בי' גיי היו ערוכים להתקפה. המערך של שרת' נראה מיואש.

התמרון הגדול של שרת, שביקש לאגוף את' עמדות בי' גיי בעזרת הדתיים מימין ומפ'ים' משמאל (העולם הזה 973) נכשל. אמנם הת' כוננו הדתיים לפרוש מן הממשלה ביום ה' ראשון, באמתלה של מלחמה בתזיר, ובאו' במגע עם הפרוגרסיבים ואנשי מפ"ם כדי' ליצור חזית משותפת לעזרת שרת. אולם בן' גוריון חיסל את התמרון כפגז בריא אחד.

הודיע בי' גיי קצרות: התערבות שרי ה' מפלגות האחרות לטובת שרת תהווה תק' דימ, שיהיה מסוכן גם להם. כי מחר יתערב' הוא במיניו השרים של המפלגות האחרות.

מאחר שממשלת ישראל אינה ממשלה ה' ממונה עלידי העם, אלא אגודה של מנהיגי' מפלגות הממונים עלידי מפלגותיהם, היה' זה איום רציני. חוק מזה איים בן-גוריון' בפניו הקואליציה, הודיע ברוגזו שעתה, הוא מוכן אפילו לברית עם תנועת-החרות.

ח"כ באדר

שיחת אהבה בלי הארטיין

היה כמעט ברור ששרת יתפטר כיום הרא' שן.

נשק למען השר. אולם במחסנו של שרת היה עוד נשק סודי אחד. הוא גורה ביום' הרביעי שעבר, הגיע בצורת מברק מאמריקה' ביום החמישי: הבריק אבא אבן: חל שינוי' בסיכויי ישראל לקבל נשק.

בחוגי בי' גיי. השתררה מבוכה. היה קיים' החשד כי המברק הוזמן עלידי שרת עצמו, כדי להציל את עמדתו, שהרי סילוקו של שרת, כניגוד לרצון האמריקאים, יכול היה' לחבל בקבלת הנשק הקדוש.

אולם בי' גיי. לא יכול היה להיות בטוח' שאין ממש בהבטחת אבן. הוא לא רצה ש' שוב יגידו לו, כמו אחרי מיבעע כנרת, כי' ישראל עמדה לקבל נשק ושהוא חיבל בדבר' ברבע האחרון. סילוקו של שרת נדחה לכמה' שבועות, עד התבהרות המצב.

עכשיו נשאלת השאלה: כמה נשק (אם' בכלל) מוכנים האמריקאים לספק כדי להציל' את משה שרת?

ציונות

תרבות ללא מחתרת

קונגרס-החירום הציוני עשה מעשה-חירום: הוא בחר בנשיא. השבוע נקט הנשיא בפעור' לתחזירם ראשונה: הוא דרש תקציב אישי

צפה לצעד דרמטי מצד בני גיי. לעבר ברית-המועצות.

ביקורו של ראש ממשלת ישראל לקרמלין, שלא יצא לפועל בשנה שעברה, עלול היות שוב אקטואלי בשבועות הקרובים. אלוף יוסף אבידן, שגריר ישראל במוסקבה, יתחיל בקרוב בפעילות מוגברת בכיוון זה.

גברו הסיכויים להידוש העבודה בערוץ הירדן. במקרה זה תודיע ישראל על החלטתה, בנמקה כי מועצת הבטחון, שהורתה לעקב זמנית את ביצוע התוכנית, לא אסרה מעולם את השלמתה.

ישראל תמרב לשתף פעולה עם מוזכיר האו"ם דג האמרי- שילד בצעדיו הבאים במרחב. היא תדרוש תחילה הצהרה ממנו כי כל תוכניותיו מכוונות להשגת הסדר של שלום-קבע בין ישראל לשכנותיה. ישראל טוענת כי פעולתו האחרונה של האדמירל גרמה לארגעה זמנית בגבולות ולהפגת-המתחים הפועלת רק נגד ישראל.

האשמה המיונית נגד ישראל תושמע בקרוב עידידי הערבים. הם יטענו כי ישראל מכינה יחידות כדוגמת הפיזאיון, לפעולה מאחורי קווי שביתת הנשק. מטרתה האמיתית של תעמולה זו: להסיח את הודעת מחזירות הערבים עצמם לאורך הגבולות.

מספך המפלגות הדתיות יקטן. המזרחי ימוג עם הפועל-המזרחי למפלגה אחת, ואילו פועלי אגודת ישראל של בנימין מינץ יפתחו בבירורים על הצטרפותם למפא"י כטיעה דתית.

בתוך מפא"י עצמה, לעומת זאת, עזיז להתחוות קרע

רציני למדי. אם תוגשם התוכנית שהוגים עתה כמה מראשי מפא"י, אשר פרשו מפעילות מפלגתית בשנים האחר' רונות, לייסד מפלגה ליברלית חדשה, תהיה האינטליגנציה במפא"י הראשונה להצטרף למפלגה זו.

תורם שני המגנים לשבת על כסאות ראשי הערים יגיע בקרוב. לאחר שראש עיריית תל-אביב חיים לבנון יצא לדרום אמריקה, ילכו בעקבותיו גם ראשי עיריית ירושלים ר' חיפה. גרשון אגרן יצא "למסע מדיני" על פני הערים הגדולות בארצות הברית ואילו אבא חושי יצא לאיטליה, צרפת ובריטניה.

לעומת זאת, יונעזו שערי הירדנה לחוק-לארץ. בעקבות זרם היורדים שגבר בחודשים האחרונים, עומדים חוגים רשמיים וציבוריים שונים להערים מיכשולים על דרכי הירדה, ה' עשויים לצמצם אותה עד למינימום ואף לחסלה כגורם רציני.

קואופרטיב "דן" ינסה ל' הפעיל את האוטובוסים שלו בשבת, או לכל הפחות בשעות המוקדמות של מוצאי-השבת. פעולה זו תגרור אחריה התערבות חרי' פה של עיריית תל-אביב והמספרה.

סימן דרך מסחרי חדש יוצב בקרוב בנהף החיפאי. זכר

יה פרייליך, מי שהואשם במעילות כספיות גדולות בחושיסטאן, יקים לעצמו משרד לפירסום חדש. פרייליך יעזוב בימים הקרובים את תפקידו כמנהל מחלקת הפר' סומים של עיריית חיפה, לאחר שהובטחו לו פיצויים מנופחים. לעסקו החדש הובטחו כבר מודעות רבות ממסודות ממשלתיים ועירוניים, לאור שירותיו הנאמנים לעצמו ולחושי.

ויכוח רציני עזוז להתפתח סביב התחלת הכנייה שי המרכז הרפואי של הדסה בירושלים. השלב הבא, שבו יושקעו 30 מיליון ל"י, עלול להזדחות, בשל קירבת מקום הבניה עד כדי 200 מטרים מקו' שביתת הנשק, עובדה העלולה לגרום אחריה פינויים עם כל התגברות של המתני' חות בגבול. המקום נבחר בשעתו על-ידי דוד בן-גוריון אישית, ואיש לא העיז' עד כה לחלוק על בחירה זו.

מסתיימות ההכנות להוצאת יומון מפא"י. לחצן של מפ"ם ואחזות העבודה כי תינתן להן דריסת רגל בדבר, הכללה-הסתדרותי כביכול, גובר' וחולץ ולמפא"י קשה לטרב מטיבות קואליציוניות.

זעזוע רציני צפוי למשרד הפיתוח. התנגדותם של עובדי המשרד — ברובם ירושה מפא"ית — לרצון ההתערות המפ"מי במשרד, תפתח לממדים פעילים ביותר.

סיכסוכי עובדים יתגלעו גם בחברת החשמל. הדבר עשוי להתפתח מתוך נסינה של מפא"י להשתלט על חברה זו.

השנה תוכל למנות את חופשת הקיץ כבתי-מזון מפוי ארים במחיר לא גבוה ביותר. השפל בתיירות יאלץ את בעלי המלונות להוזיל את דמי ההאכזה ולהציע תנאים שונים למתנפשים המקומיים.

ספר זכרון

מאת לילי גלילי

והרי החדשות לסיכוי ידיעות היום

24 שעות אחרי שמשה שרת הודיע בפעם ה-24 כי גברו הסיכויים לקבלת נשק מארצות-הברית, טילק פתאום עבד אל-נאצר את שרת-החוף שלו לתפקיד של מזכיר המפלגה ופתח במלחמה מונעת.

ישראל לא ששה למלחמה, אבל היתה מוכנה: היו לה כל הסיכויים.

הטאנקים המצריים הראשונים, שחשבו לחצות בשלושה את הנגב, כדי לבלות את סוף הקיץ בגליל העליון, נתקלו לתדהמתם בסוללות-סיכויים, שהמטירו סיכויים-אש קטלנית. באותה שעה עצמה (שנקבעה כשעת האפס המוחלט) הושמדו המפציצים שזממו להחריב את תל-אביב ב-24 זקות, על-ידי להקות סיכויים-סילון מדגם "צבר-57", מהירים בהרבה מקולו של נואם.

סיכויי ישראל עברו את הגבול כמו כלום. סיכוי שמן אחד זחל בחול והצליח לחסום זמנית את תעלת סואץ. הדבר הבהיל כל כך את בריטניה, שהיא החליטה להטיל אמבארגו מידי על ייצוא סיכויים למזרח התיכון.

סיכוינו חזרו כולם בשלום לבטיסט.

אחרי-כך צעדו ברחובות סיכויים-צנחנים, חבושים בסיכויים-כומחות-אדומות, והרעו לשרה-הסיכויים. זה היה יום סיכויים-העצמאות.

הוסרט בשנת 1946. אולם עד מהרה נוכחה כי גם בשירות הדיפלומטי ימצאו אנשים היודעים להעריך את סגולותיה.

כשקמה המדינה ואיתן הסף למנהל משרד החוץ, העתיקה איריין עמו יחד את מושבה לישראל, וכתה תוך תקופה קצרה בידותם הכנה של שרת-החוף משה שרת, של איש-המסתורין-ללא-מסתורין ראובן שילוח, של הפקידים הגבוהים ושל אנשי הסגל הדיפלומטי.

מובן שבין כל כך הרבה ידידים נמצאו גם מספר אויבים. היו אלה אנשים מריניש ואכולי קנאה בהצלחתה המסחררת של איריין. הם לא הבינו מה הוא ערכם הלאומי של היהטים ההדוקים בין איריין ובין כמה כוכבי בים של הדיפלומטיה הבינלאומית. הם היו קטנים מכדי להעריך הקרבה עצמית במלוא מובן המלה.

השמצות מקצועיות. רגשות הקנאה התעוררו ביתר שאת, כאשר נודע לפתע כי איריין נתמנתה למנהלת לשכת התיירות ה"ממשלתית" המשמיצים המקצועיים עוררו ר"עש בעתונות הצהובה, טענו כי איריין זכתה לתפקידה הרים רק תודות לקשריה הטובים עם האישים הנכונים.

לשוא פורסם מיכרז ממשלתי למשרה, ש"התאים בדיוק נמרץ לסגולותיה האישיה של איריין ברוחה. הממשלה והתיירים נאלצו ל"וותר על שירותים אויבים.

אך הידידים דאגו כי איריין לא תצא מקר"פתח, וכי כשרונותיה יופעלו במלוא היכולת, במקום הנכון. היא הועברה לצירות ישראל ברומא, בתפקיד מזכיר שני ונספה תרבותית. היחידה שנשארה אדישה לשמועות היתה אי"רין עצמה. בדירת הרווקות שלה בויא ליס"בון המשקיפה אל שדרת עצים חמודה באחד הרובעים המפוארים של רומא, הוסיפה היא לתרום את מלוא חלקה למניעת בידודת ה"מדינה של ישראל.

כאשה בעלת טאקט וקומה יפה, לבושה תמיד באלגנטיות ומושכת תשומת לב גברים, זכתה איריין בתואר האשה בדרגה הדיפלומטיה הגבוהה ביותר, אחרי קלר בות'לוס, שגירית ארצות-הברית היפהפיה.

אם היו אנשים שטענו כי משרד החוץ אינו יודע לטפח דיפלומטים מוכשרים, הנה נית"נה להם כאן תשובה מוחצת. אחרי שתי שנות שירות, הועלתה איריין ברוחה לדרגת מזכיר ראשון וקינסול כללי של ישראל ברומא.

מכה לדיפלומטיה. בתפקיד זה הוטל עליה לקבל את פניו של דג האמרישיל, ה"רחק הבינלאומי היפה, בדרכו לישראל. אי"רין הציעה לו את מיטב עזרתה. אולם האי"ר מרשילה, מטבעו חשדני כלפי נשים, העיר קצרות: "לא, תודה."

ברור שמשרד החוץ נזהר מלהגביל את פעילויותיה הברוכות והפוריות לרומא בל"בד. היא ערכה סיורים על פני ארצות אירופה, ביקרה בתפקידים שונים באמריקה, שם ער"כדת אחרות הלן בקונסוליה הישראלית בניו"יורק.

לכל מקום שם נתקלה הדיפלומטיה הישר"אלית בגברים עקשניים, הוועקה איריין.

לכן נשמו העתונאים לרוחה כשנבחר ל"בסוף עלתונאי מקצועי למשרה רמה. גרשון אגרון, עורך ג'רוסלם פוסט, הפך ראש עיריית ירושלים. עתה, קיח העתונאים, תינתן דוג"מה היה של יחס הוגן וחזיר-הבנה לעתונות. בשבוע שעבר נתן אגרון את הדוגמה ה"אישית המקרה. כששמע כי נמתחה ביקורת על מדיניות-המסים של עירייתו, ציטט את המשל הידוע של קרילוב על הכלבלבים ה"נובחים מסביב לשיירה, אך אינם מסוגלים לעצור את התקדמותה.

השבוע הסביר אגרון בדיוק למי התכוון בביטוי העולבני: "לעתונאים מסויימים."

מנגוון

אבידה דיפלומטית

שלום איריין, איריין שלום, אראך עוד בחלום... שיר עם אמריקאי

אחת החגיגות המפוארות ביותר שנערכו החודש ברומא, ושמשכה אליה את מרבית הסגל הדיפלומטי של בירת איטליה, היתה חגיגת השואים של רינה (איריין) ברוזה (38), בעלת התואר של מזכיר ראשון כצ"ר רות ישראל המקומית.

לגבי האנשים שהכירו באופן המוחשי ב"יותר את הכלה, היה זה לא רק טכס נישואין רשמי, אלא גם טכס סמלי של סתימת ה"גולל על אחת הקריירות המזהירות ביותר בשירות החוץ הישראלי. הקריירה של האשה שגילמה בדמותה את הצד הפעיל היעיל ביותר של משרד החוץ.

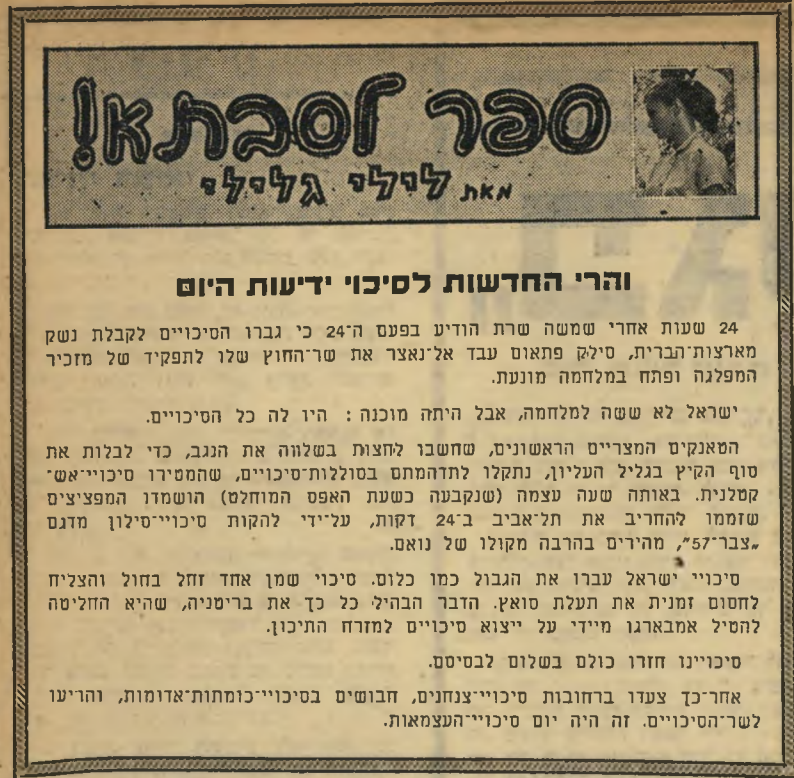
רק אנשים צרי אופק מסוגלים להטיל ספק בטיב השירותים שהגישה איריין למדינה הצעירה, אולם אלה הרואים את הנולד והמק"ריבים את רוחם וגופם לשם יצירתו, רק הם ידעו להעריך את גודל האבידה. אחד מהם היה ולטר איתן, שנהל משרד החוץ הישר"אלי.

כוכב קולנועי. איתן הכיר את איריין בסוף מלחמת-העולם השנייה, בקהיר. הנערה השלה, ילידת אנגליה, היתה אותה קופה כאחד מצבני השפל שבחיייה. שואיה הרא"שונים לא הצליחו, היא התגרשה מבעלה. מדוכרכת ומיואשת, ניסתה למצוא קצת שיכ"חה בחיי הלילה של קהיר, בחיק החברה הגבוהה.

כמדינאי חרעין הבחין איתן, או מנהל ה"מחלקה המדינית של הסוכנות, מיד בכשרונות הגלויים באותה נערה. הוא ידע גם היכן תוכל לנצלם בעילות. איריין הפכה למזכיר"תו הפרטית, שירתה את הסוכנות היהודית בקהיר ובלונדון.

יתכן ואיריין חלמה על קריירה אחרת מא"שר להיות מזכירתו הפרטית המסורה של סקיד גבוה בסוכנות. היא חשבה להיות ביום מן הימים כוכב קולנועי, הגשימה את חלומה חלקית, כאשר הפכה להיות הכוכבת הרא"שונה בארץ-ישראל, בתפקיד ראשי בסרט ש"י

* הכוונה לעמנואל פרט, איש ידיעות אחר"רונות, אייזיק המכא וחיים יפת, אנשי הבר"קר.

היצורים הדקיקים לא פגעו אמנם בבריאות הגוף, אך בבריאות הנפש עשו ממש שמות. כי הן שייכות לסוג השרצים שהוזכרו ב"תורה, ואשר כל האוכל אותם עובר בכת אחת על ארבעה איסורים. כל קרפיון שנאכל איפוא, לכבוד קדושת השבת, חייב את אוכ"לו התמים בעבירה על 120 איסורים לחודש. על כן היתה דרישתם של מוסדות הדת מוצדקת ותקיפה: על מגדלי הקרפיונים למ"צוא דרך לחיסול התולעים, לפני כניסת הדג לסיר השבת.

באחת ההזקקות האחרונות פגשה איריין במיליונר אמריקאי, ואז, שעה שהתפטרותו של משה שרת איימה כשואה מתקרבת על הדיפלומטיה הישראלית, פגשה זו מכה שני"ה: איריין ברוזה נישאה, התפטרה מתפקי"דה, עברה לארצות-הברית, אל המנוחה ואל החלה.

כמו בשיר העם האמריקאי המפורסם, יכלו ידידה הרבים לומר לה: "איריין שלום, נראך רק בחלום."

דת

מלחמה פסיכולוגית

כללי היסוד של המלחמה הפסיכולוגית מ"חייבים להטיל מבוכה במחנה האויב, לבלבל את מוח לוחמיו באמצעות הודעות כוזבות ולעצור את האמון ההדדי במחנהו.

השבוע וחיכו נטורייקרתא הירושלמיים כי שיתות מודרניות אלה אינן זרות לרוחם.

חרדה לחרדים. תושבי ירושלים החרדים החרדו כאשר ראו מודבקים על קירותיהם כרוז גדול, חתום כיו"ד "מועצת גדולי הת"ר רה". מועצה זו, הכוללת כמה מגדולי היהדות הדתית כמו הרבי מגור, שנואה במיוחד על נטורייקרתא, הטוענים בצדק שהיא ממלאה אחרי פקודת אגודת-ישראל.

הודיע הכרוז, בפשטות: "ובזה מודיעים אנחנו על חיסול מועצת גדולי התורה, ואין רשות לשום אדם להשתמש בחותם הזה עוד."

כדי להסביר את מעשה ההתאבדות, קבע הכרוז: "קודם זמן הכנסיה האגודאית, הנ"כ ראת בשם הכנסיה הגדולה נחלט...לשלם תקציב חדשי לחברי מועצת גדולי התורה ע"בור עבודתם והתמסרותם לרצון האגודה כ"כלל, ולרצון היושבראש של אגודת ישראל כפרט... היושבראש הושיט לנו התמיכה ה"כספית, אבל כן אחרי משך זמן קצר נפסק הדבר לגמרי. זה לדעתנו בלתי נכון לגמרי, ועוול גדול מצד היו"ר שליט"א, שכל כך עבדנו אותו בהתמסרות ונאמנות."

אחרי מינוי שאר פשעי המועצה, כמו שליחת צעירים דתיים לעבודת ביצורים למען המדינה הציונית וחינוך דור העתיד "ברוח הלאומי הזה", נסתבר גם לקוראים תמימים כי משהו אינו בסדר בכרוז זה.

הם צדקו: הכרוז הוצא על-ידי נטורייקרת"תא, לפי מיטב הכללים של המלחמה הפסי"כולוגית.

דגים במיים עכורים

התורה אינה קובעת הלכות מה יש לאכול בערב שבת. אולם מסורות של דורות הפכה את הדג לחלק כמעט קבוע של תפריט עקרת"הבית היהודי, ככל פעם שהיא מרליקה ג"רות. מכל סוגי הדגים, התחבב במיוחד הקרפיון.

השבוע, גילה איש אגודת ישראל צבי בן לוי תגלית מחרידה: על כל קרפיון נמצאים כ-30 תולעים שקיפות, ואינו יורדות עם שטי"פה רגילה, לא הבחין בהן איש עד כה.

הנגב

ה" הגי"פ

במרחק 11 קילומטר צפונית לסדום, נוב"עים מזה אלפיים שנה (לפחות), מעיינות גפריתיים חמים, שנמצאו מועילים ביותר לחולים בדלקת פרקים. אך חולים אלה יכלו להגיע אליהם רק כרגל. לא היתה כל תח"בורה מסודרת למקום.

השבוע נחנך בסדום שירות התחבורה ה"צעיר והמקורי ביותר במדינה: גי"פ מיוחד יסיע במוקדים קבועים את המעוניינים להת"רחץ בחמי זוהר, עין בוקק.

אורחים

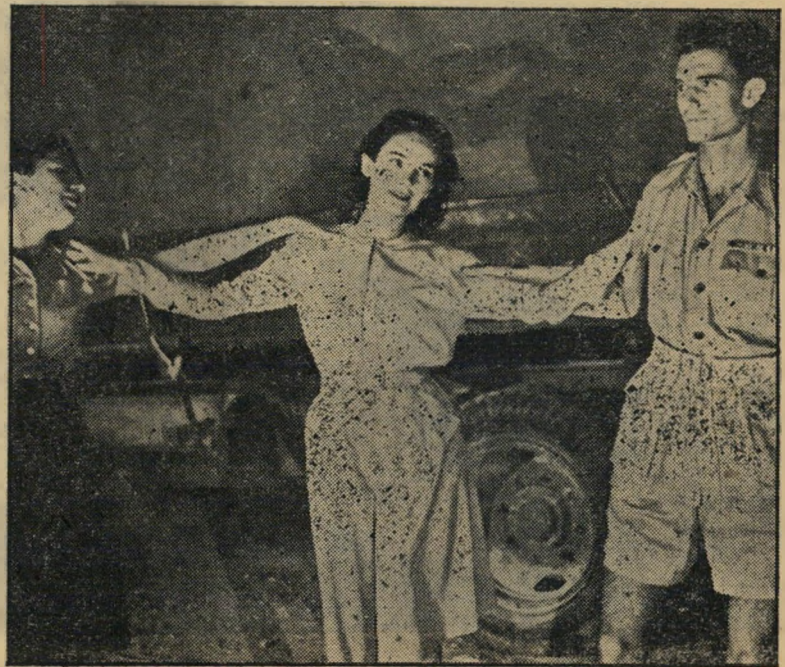
הדרן ספרדי

השבוע, היתה לאורחים תל-אביביים רבים ההזמנות להכיר מקרוב את רקדני הבאט"הספרדי העממי מאריאמה. רקדנים ורקדניות מלהקת הבאט"ה שוטטו באפס מעשה ברחובות העיר, בלטו במראיהם ובתלבושותיהם הסס"גוניים בבתי הקפה, בבארים, הופיעו במס"בות פרטיות.

לא היתה זאת תוצאה של מסע להידוק קשרי ישראל-ספרד, כי אם פרי משונה של מאמצי משרד החוץ הישראלי. עוד לפני שהגיעה הלהקה לישראל, סירבה הועדה ה"בינמשרדית ליבוא אמנים להתחר את בוא הלהקה, שהוזמנה על-ידי חברת קר"פיים - חברה לתרגום סרטים, חסרת נסיון בשטח יבוא אמנים. היה חשש רציני פן תחזור שנית פרשת הזמרים האיטלקיים, שנתקעו בישראל ללא יכולת לחזור לארצם.

רק בהתערבותו המיוחדת של משרד ה"חוץ הותר בוא הלהקה. לאחר שורת הופ"עות במשך חודש תמים בכל רחבי הארץ, כמעט תמיד בפני אולמות מלאים, התברר למארגנים הירוקים כי חשבונם הכספי היה מוטעה. עם תום מועד החווה, לא היה בי"ם לשלם את הסכום של 15 אלף ל"י דמי איכ"סונם של 25 אנשי הלהקה במלון גזית. בית"משפט השלום הוציא צו מניעה על יציאת הרקדנים, עד שיפרע חשבונם.

שבוע תמים התרוצצו מנהלי הלהקה ממש"רד למשרד, בעוד שהרקדנים עצמם התאקלמו בתכרה הישראלית. ממש ברגע האחרון, לפ"ני שעמדה להתפתח שערורייה דיפלומטית עם ספרד, נאלץ משרד החוץ להתערב שוב. בעזרת הקונסול הספרדי, נפרע החשבון, ה"תר ללהקה להמשיך בדרכה לתורכיה.

דיפלומטיה ברוזה (במרט "בית אבי", 1946)

שלום איריין, איריין שלום...

חיפה

שרות רפואי

ד"ר וירה שבשביץ, רופאת שיניים מסין ותושבת מעברת אחוזה, על הר הכרמל, הרגישה ברע. מחלת-הלב הישנה שלה תקפה אותה שוב.

ההתקפה באה בשעה לא טובה: שעת הצהריים. אחות קופת-חולים, הנמצאת שלוש שעות ליום במעברה, כבר סיימה את תורונה, ירדה לחיפה. וירה (50) קראה לשכניה. הם מיהרו להזעיק רופא.

ברוך קירשנר, מנהל המעברה, המבקר את 700 התושבים שלוש פעמים בשבוע, נעדר אף הוא. השכנים הזעיקו את המנקה, פתחו את המשרה, ניגשו לטלפן. המכשיר היה מקולקל.

השכנים רצו אל תחנת המיברקה במעלה ההר, התקשרו עם מרפאת קופת-חולים בשכר נת אחוזה. אך הרופא היה אותה שעה בהפסקת צהריים. הם התקשרו עם המשטרה, נענו כי זהו עניינו של מגידוד אדום. במגן דוד אדום, הסביר התורן כי עליהם תחילה להשיג אישור מרופא על דחיפות המקרה, לפני שיוכל לשלוח אמבולנס.

מיואשים, חזרו השכנים לצריפונה של וירה שבשביץ. היא כבר נפחה את נשמתה. המשטרה הגיעה כעבור דקות, העבירה את הגופה לחצר המתים של בית-החולים הממשלתי.

תחבורה

דברים ברורים

הגדרת מצב התחבורה הציבורית בירושלים, מפי נהג המקשר: "ישנם יותר מדי סרדינים, לעומת קופסות-האריזה שלרשר" תנו."

חושייטאן

אבא ומהר

שלושה אנשים ניהלו לפני שנה את המרד הגדול נגד אבא חושי, כמעט הפילוהו ערב הכחירות. חושי לא שכח אותם. תהילה הוכרע שלום מכרו, קיבל פיצויים והתפטר. שלום טיאנו, לוחם מוצק, נשבר וחלה. הכל היה מוכן לפעולה נגד מסי 3: טומס ויגו, משרטט טכני בעירייה.

לפני חודשיים הופיע פתאום שמו של ויגו בחדשות: הוא הואשם בקבלת שוחד. טען בעל בתי-הציקה אליעזר פולק, בחשפו סוד שני-זוהב: שילמתי לו ויגו 40 ל"י במי זומן 20 ל"י בצ'יק, תמורת סידור רשיון עירוני. טען לעומתו ויגו, במבט קודר מ' עיניו השחורות: "עלילה שפלה!"

חושי לוחם בשחיתות. אבא חושי הוא אדם רב-צדדי. בפרשת שטטנר הוכיחו נאמניו כי אין הם נחפזים לפטר פקידים הנאשמים בשחיתות. בפרשת ויגו הוכיח את ההיפך: הפעולה היתה מהירה ונמרצת, כאילו כל המנגנון האביר של חושייטאן רק חיכה לרגע זה.

ויגו נשלח לבית-הסוהר, אך שופטת-השלום החינגית לובה פורטונה סירבה לעצור ליותר מיומיים. החמירה יותר שופטת-השלום הראשית הנוקשה, מרים שטרקמן, גיטתו של גיסו של אבא חושי: היא שלחה את ויגו לבית-הסוהר לעשרה ימים.

בינתיים לא יכול היה חושי לסבול כי אי-דם הואשם בשחיתות ועבדו בעירייתו הנקשה מכל רבב. הוא כינס ישיבה סודית של מועצת העירייה, סגר את הדלת בפני עתונאים וסקרנים. המתרחש מאחורי הדלתות הצדיק צניעות זו.

התיק לא הגיע. דרש חושי: לפטר את ויגו מיד, בלי פיצויים, ובלי לשלם לו את מחצית המשכורת עד לבירור משפטי, כנהוג בכל המוסדות הציבוריים (וגם לגבי נאשמי שטטנר). הוא הסתמך על ידיעות סודיות שהוגנבו לו, כביכול, בדרכים עקלקלות ומזורזות.

שותפיו בקואליציה הקדושה, אנשי מפ"ם ואחדות-העבודה, הצדיקו אותו. נציג מפ"ם רק דרש שלא ייפגע פקיד אהר, המשתתף במקרה למפ"ם.

בכל זאת לא היה הדבר קל. חושי נוכח לדעת שעוד יש צורך בשיכנוע נוסף, גם בין חבריו שלו, דחה את ההישיבה לשבוע. לא חתרו לו סבלנות עד להחלטת בית-המשפט, שטרם קיבל אפילו את התיק.

העולם הזה מגיש לקוראיו כתבה אקסקלוזיבית

בגשת את ה

מאת חליל תותח

תעוררתי מוקדם בבוקר, כדי ל-
התכוונן לנסיעה. זרם החשמל הקלש של
עיריית עזה הופסק בחצות והיה עלי להתי-
לבש לאור השחר העמום, לדחות את סדרי
הגילוח והרחצה עד עלותי לרכבת.
המונית שהובילה אותי לתחנה התנשפה
בכבוד, אבל הגענו בומן. הקופאי בדק תחיל-
ה לה את דרכוני ורק לאחר שנוכח לדעת
כי כל ההיתרים היו טבועים בו כהלכה,
מכר לי כרטיס לקהיר.

התחנה לא השתנתה מאז ראיתיה לאחרונה.
הכל היה כרגיל: צהלה, צעקות, ציפיה נעיר-
מה. רוכלים הציעו תפוזים, בננות, קפה, גבי-
נה, ביצים שלוקות ושאר ירקות לצידת ד-
רך. רק מספר הקבצנים גדל, כי עתה נוסע
פו למבקשי-הנדבות הקבועים גם קבצנים
פליטים. לבסוף השמיע הקטר את צריחתו
החדה: זננו אל תוך מדבר סיני.

היתה זאת רכבת צבאית, ועל כן המו-
הקרונות קצינים וחיללים. בכל תחנה עמדה
כיתה במיסודי הצדיעה לעבר הקצינים. גיי-
כר גם הבלד רציני בין חיללים וקצינים
ובכל דבר בלס כי בני שני עולמות שונים
המה.

הקצינים נראו משכילים, ערים ולבו-
שים היטב. לא כן החיללים הפשוטים: פ-
חות או יותר מרופטים, אוישים, נטולי מרץ.
אולם עלי לציין כי התרשמתי לטובה מ'
אדיבותם הרבה של הקצינים אלינו, הנוסע-
עים הארזתיים.

הסידורים לתציית הגבול נעשו במהירות.
נתנו לי למלא טופס של משרד הבריאות
המצרי, בדקו את דרכוני ולבסוף שאלו

אותי אב היו לי דולרים. כל זה תוך כדי
נסיעה ברכבת.

מסגד בתחנה

רכבת, ניגש אלי אחד מתלמידי ה-
ותיקים. הוא סיפר לי כי המלחמה איל-
צה את משפחתו לנטוש את ביתה, את עס-
קיה ואת הפרדס שלה בפלסטין. עתה, יש
בו הוריו בביירות, אח אחד בירדן ואילו
הוא ואחיו הבכור שוטטו כדרכי העולם.

היתה לו עבודה מעניינת ביותר — מכי-
רת גרוטאות. שדה פעולתו השתרע על פני
המזרח התיכון כולו, כלל גם את קניה,
חבש ולוב. משך השנים, הפך למומחה ב'
תמרון כספים ובעקיצת מכשולים שחוקי ה-
פיקוח של כל ארץ הטילו בדרכו. כמו-
כן, נשאר חלק ניכר מרתחיו בכיסיהם של
הפקידים האחרים — כדרך המזרח בקודש.

הנסיעה התדוגנית דרך מישורי החול ה-
שוממים עברה במהירות, תוך כדי שיחה
מעניינת עם שכני. וכעבור זמן קצר נעצרה
הרכבת בקנטרה, על גדת תעלת סואץ.
שיב רעש, המולת קרובים וידידים. מצד-
צחי נעליים ורוכלים לעשרותיהם נדחקו בין
הנוסעים על רציפי הבטון. ככל ארץ אח-
רת המכבדת את עצמה במזרח התיכון, מוצפת
גם מצרים בקוקה-קולה. "קאקו-
לה, הוי אתם הצמאים!" קראו הצני תריסר
זאטוטים.

בתחנה עמד מסגד. המוסלמים שחפצו ב'
כך נכנסו, כרעו ברך והתפללו, כשסנייהם
מופנות למכה. איזה עם אחר היה חולם
לצרף בית תפילה למקום כזה?

חליל תותח הינו ערבי
צרי, יליד הארץ. עד 14
היה מנהלו של הקולג'
אמריקאי ברמאללה, או
עוב כדי לייסד את "המנ-
הערבי-אמריקאי" בנ-
יורק. הנחשב כיום לאחד
הבמות החשובות ביו-
לתעמולה ערבית בעול-

שוד בקהיר

ברנו את תעלת סואץ. משני צדי
פס המים הרוגעים השתרעו מחנות צב-
איים. פה ושם, אפשר היה להבחין בכמה
חיילים אנגליים שנשארו עדיין באזור, וניצ-
לו את ההזדמנות להתרחץ בתעלה ולהיצי-
לות בשמש היוקדת. הקצינים המצריים, ש'
ישבו לידי, לא הוציאו הגה למראה האנגלים.
במהרה, השתנה הנוף, שדות ירוקים השי-
תרו מסביב. הכבישים המו מתנועת מכר-
ניות, חמורים, גמלים ובני אדם. ניכר היה
כי הגענו אל לב העמק הפורה ביותר ב'
עולם. עברנו ליד כמה כפרים; אני רק
מקוה שהחיים בכפרים פחות עלובים מא'
שר נראו לי מחלון הרכבת.

הגענו לקהיר בשעה ארבע אחר-הצהריים.
ידידי, מזכיר האוניברסיטה האמריקאית של
קהיר, חיכה לי בתחנה. סבל נטל את מזו-
דותי, רץ אל אחת המוניות. סבל שני פי-
תח לפני את דלת המונית, אך לא רצה
להסתפק בשילינג שנתתי לו. הוא סירב ב'
תוקף לסגור את הדלת, עד שלא הוספתי
לו שילינג שני כבקשתי. זהו ממש שוד.
אני מתאר לעצמי כיצד הוא משפיע על
חיי רגיל!

תחילה חשבתי לחבוש טרבוז, כי חשש-
תי שהופעתי האירופית תגרום לי אי-נעימו-
יות. אולם נרגעתי עד מהרה, למראה מאות
אירופאים שטיילו בבטחון גמור ברחובות.
דברים רבים קרו במצרים מאז אותו
יום ביולי 1952, כאשר גירש הצבא את
המלך פארוק. המשטר החדש סבור כי דרוש
יותר מאשר סתם טיאטוא של השחיתות,
יותר לקראת תחיה לאומית בכל השטחים.

יותר מדי ילדים. זוהי אחת הבעיות החמורות ביותר של מצרים, אשר 22 מיליון תושביה חיים על פחות מארבעה אחוז משטח המדינה
בבד עם הילודה המוגברת, משתוללות בעמק היאור מח לות רבות, הפוגעות בעיקר בילדים, אשה זו מתיינה עם שני ילדיה בפתח מרפאה ציבו-

בית על הנעשה מאחורי מסך החול במדינות ערב

לופת בבייתו!

לפני זמן קצר יצא המחבר לסיוור נרחב בשש מדינות ערביות, חזר משם עם סי-דרת מאמרים המתפרסמים עתה ב"העולם הזה", לפי הסדר מיוחד. בשני הפרקים הקודמים תיאר ד"ר חליל תותח את ביקוריו בלבנון וברצועת עזה.

אם לא יצליח, יעשה זאת הקומוניזם. אולם, כמו כל אומות העולם, חייבת מצרים לרכוש נשק וצביון לצבאה. הרי כל המדינות מוציאות יותר כסף לצרכי בטחון מאשר על חינוך, ומצרים אינה יוצאת מכלל זה. זוהי אחת הסיבות מדוע מגיע עד היום מספר האנאלפאבטים שם לי 80% מהתושבים.

מקור החולשה

תוך מגע עם חיילים מצריים ברצועת היר, לא התרשמתי במיוחד מכושרם הגופני. נינייהם, יציבתם והתנהגותם הכללית לא העידו על רקע בריא ותנאי חיים נאותים. ישבתי שעה תמימה ברחוב אחד בקהיר, ממנו יכולתי לסקור היטב את פניהם, גופם ומראהם של העוברים ושבים. היו ביניהם אנשים רבים שנראו שבעים, לבושים היטב. אך אלה שנראו טובים מתחזונו, עיפיים ומרושלים עלו לאין ערוך על הבריאים. הייתי צריך לקרוא דו"ח ממשלתי רשמי על הבריאות הציבורית כדי להבין את המצב בכללותו. "מצרים", קבע הדו"ח, "מקוללת במחלות רבות, בגלל עצם מקור מה ואופיה הגיאוגרפי. החום, רוחות המדבר, יתושים וזבובים, תאי הבילהרציה. כאשר נטושים מי הגאות של הנילוס מדי שנה, נשארים בכל העמק אנמי מים רדודים, המהווים קרקע צמיחה מצויינת לנושאי המחלות."

הצנזורה והצניעות

נעי הקרוב ביותר עם העתונות הישראלית בא במסיבת עיתונאים, שאורגנה לכבודי על-ידי עורך היומון אל-מוקאטם. עורך צעיר זה, ואדי פלסטין, הוא מצרי קופטי, המלמד עתונאות באוניברסיטה האמריקאית של קהיר. כתביהם של כעשרה עיתונים ושרותי-חדשנות קהיריים נכחו במסיבה. שאלתי מה ברצונם לשנות; הם ענו כי יעדיפו קווקה-קולה על קפה או תה — התפתחות חדשה במדינה גי האחרת הערביים. בין הנוכחים היו גם שתי עתונאיות, אחת נציגת אל-אחרם המפורסם, השניה נציגת עתון צרפתי מקרמי.

הם שאלו שאלות ענייניות מאד על ארצות הברית, עמדתה במזרח התיכון ויחסה האוהד לישראל. כמובן, לא חסרו גם שאלות על מישפטי הלינין בדרום ארצות-הברית. הנסיון השני עם עיתונאי קהיר בא מאיר הר יותר. הוא בקשר לקבוצה של עורכי עיתונים אמריקאיים, שביקרו בקהיר, בי-חסותה של הועדה האמריקאית הנוצרית ל-ארץ-ישראל הם זכרו סיור כללי בארצות המזרח התיכון ונתקבלו, בין השאר, על ידי המזכיר הכללי של הליגה הערבית. יום אחד, בשעות אחר-הצהרים, צלצל אלי כתב אל-אחרם, ביקש לראותני, בעניין רציני מאוד. היה זה בקשר לאותה קבוצת עורכים. אני יודע הרבה על הועדה האמריקאית הנוצרית לארץ-ישראל ולא פעם הודר מן לי להשתתף בוויכוחים ציבוריים עם חברים, על הבעיה הערבית. ועדה זו, על אף

השטח, קיימת כוד דאי אצל כולם הרגי שה איומה של חוסר הכליתיות.

אדם שברח מירדן

גשתי עוד אישיות פלסטין נית בקהיר. עבדאללה אל-חלל, מפקדה הקודם של ירושלים העתיקה, ביקר אר-תי במלונ. הקולונל הינו פליט פוליטי, שברח מארצו מפני חמת המלך עבדאללה. הוא סיפר לי על בריחתו, על נסיונות ממשלת הירדן להשיג את הסגרתו מי-די השלטונות המצריים.

הקולונל הינו גבר נאה ונעים הליכות, חסר כל שמץ של התרברבות. הוא גם אינו נושא טינה לי-מולדת שהגלתה אר-תו. תוך כדי שיחה באולם הכניסה של בית המלון, שמת-לב לשני זוגות עיני-יים שלא הרפו ממנו, שאלתי אותו אם

הוא אלה עיני מרגלים שבלשו אחריו. "לא", הצטחק, "אלה שני קרובי-משפחה נאמנים ה-שומרים עלי ככל מקום."

שקראה לעצמה נוצרית, שירתה את האינטר-סים הציוניים.

העתונאי המצרי חשד בכך וביקש לקבל ממני אישור. אלא שלתמהונו הרב, נפסלה הידיעה על-ידי הצנזור, בטענה שהיא על-לה להסית את דעת הקהל נגד האורחים. מאוחר יותר, נודע לי כי אותה קבוצה של אמריקאים לא הורשתה לבקר בירדן, על אף שניציג ירדן בוושינגטון העניק לחבריה אשרות כניסה.

חגי אמיין מארח

יום בקהיר ארגון בשם האיחוד הערבי, שמטרתו לקרב את העמים הערביים. אין הוא ארגון רשמי, למרות שעלי מהר, ראש ממשלת מצרים לשעבר, היה נשיאו. בזמן שהותי בקהיר ערך האיחוד הערבי מסיבה לכבוד שני שרים אורחים מטוניסיה. נחכרתי בהזמנה למסיבה ושם פגשתי כמה מגדולי המנהיגים הערביים. היו שם תריסר נסיכים, מדינאים, סופרים ואנשי עסקים ש-ראו עולם ומלואו.

גם חגי אמיין אל-חוסייני, המופתי ה-גדול של פלסטין. הוא הואיל להזמיני לי-מסיבה פרטית, שהתכונן לערוך בעוד יומיים בביתו הוא, לכבוד שני השרים הטוניסיים. נסעתי לחילה שלו בהלופוליס, בית נאה אך לא מהודר יתר על המידה. בכניסה לגן עומד כדרך קבע שוטר מצרי במדים. בי-פנים חי המופתי, מוקף ידידיו שלא נפ-דרו ממנו שמך כל מסעותיו הארוכים בי-לבנון, עיראק, פרס, תורכיה, גרמניה, צר-פת ולבסוף — קהיר.

היו שם דודנו יצחק אפנדי דרחיש, בן-דודו חגי מוניף אל-חוסייני וכן דיפלומ-טים ערביים רבים. התכנסנו מסביב לשולחן ארוך, עמוס עוגות, כריכים וממתקים ערביים. לא היו אלה תנאים אידיאליים להעלות את בעיית פלסטין, אך הצלחתי בכל זאת לה-

על כנפי ההפיכה. המצריה הראשונה שזכתה לרשיון טייס, תועמלני המשטר מציגים אותה כסמל הנוער המצרי.

העדיף להרחיקו, העביר אותו לקפריסין.

דיפלומטיה סעודית

כמה ימים לאחר בואי לקהיר, פניתי לצירות הסעודית בלוית פקיד בכיר של הליגה הערבית, כדי לבקש אשרת כניסה לריאד, שם קיוויתי לפגוש את המלך סעוד. הציר הסעודי נעדר אותה שעה ממשדרו, עסק בהכנות לקראת ביקורו הקרוב של האמיר פייסל בקהיר, בדרכו לאירופה.

סגנו של הציר קיבל את פנינו בטרקלין מהודר ביותר, מלא רהיטים יקרים ומרב-דים עבים. הוא לא יכול היה להעניק לי חיונה, מבלי לקבל תחילה רשות מן המלך עצמו. הוא הבטיח לטלגרף מיד לריאד, קי-ועה לחשובה תוך יומיים-שלושה.

חלף שבוע, בלי תשובה מריאד. אחמד שוקיירי, סגן מזכיר הליגה הערבית ונציג סוריה באו"ם, צלצל לצירות ולחץ עליהם לטפל בבקשתי בתכיפות — ללא תוצאות. למחרת הגיע הנסיך פייסל לקהיר. ניגשתי למלון סמיראמיס הנאה, כדי להביע את ברכותי לאורח, אותו הכרתי היטב מביקר-ריו הרבים בארצות-הברית ואשר לא פעם שוחחתי עמו ארוכות.

שלישיו קיבלו את פני בחדר המתנה, שם נמצאו כבר כ-12 מבקרים. הוגשו לנו קפה וסניגרות ואחר-כך הוכנסנו כולנו אל חדר האמיר. הקבוצה שכבר ישבה קמה למראנו, פינתה את מקומה לאורחים החדשים.

אלה שביקשו לדבר עמו בפרטיות ניגשו אלינו, הסתירו את שפתיהם בידיהם ולחשו את דברים אל תוך אוזנו. עשיתי אותו הדבר והודעתי לו על מבוקשי לפגוש את אביו. הוא ענה כי חם מאד בסעודיה אך הפנה אותי בכל זאת למזכירו, שייך איברהים. אותו רגע הוכנס גל שני של אורחים. הראיון תם. סיפרתי למזכיר על בקשתי והוא הבטיח להתקשר מיד עם הצירות — למרות שרק לפני שעה קלה הייתי אני שם. על כל פנים, לא יצא מאומה בקשר לרייזה. למחרת, יצאתי בדרכי לבגדאד.

מחיר הקירמה. מצריה זו מנסקת את בעלה מבעד לסורג בית-סוחר. הוא נכלא בעוון נוכרת מצרכי מזון בשוק השחור — אחת המכות הפוגעות בפרסטיגיה של מועצת ההפיכה.

הוא נשא עמו אקדה ויש להניח כי הוא זקוק לה. כי האשמת ממשלת הירדן כאילו היה לעבדאללה אל-חלל חלק ברצח המלך עבדאללה, סיבכה אותו בסכנות נקמת-הרמים המסורתית של הערבים. נוכרתי אותה שעה באום אחר, שביקרני בבירור. היה זה הכומר הקאתולי איברהים עיאר, שהואשם אף הוא בהשתתפות בקשר לרציחת המלך עבדאללה. הכומר הואשם כי סוכן אל-חלל, על סמך חילופי מכתבים בין השניים. בית-המשפט הירדני זיכה את ה-כומר, אך הפאטריארך הקתולי בירושלים

סוף שיחה קצרה עם מארחי על נושא טרא-גי זה. מצאתיו כפי שהכרתיו עוד בירושלים: זהיר, רוגע וסתגור. הוא לא הצהיר שום הצהרה, הסתפק רק בהבעת כטחונו בע-תיד. ברור היה כי לגבי ידו, היתה בע-יית פלסטין רחוקה מאד מסיומה. זקנו האדומים היה שזור עתה שיבה ו-המאורעות העצובים של השנים האחרונות הסביעו את חותמם על מראהו הכללי. אך בדברו עם בני לויתו, לא הראה כל סימן של יאוש או תבוסנות. אולם מתחת לפני

יובלות

בחור מזכרון

תלמידי הפקולטה לחקלאות ברחובות רג"ל, כתחילת כל שנת לימודים, לראות את פרופסור הליל אופנהיימר, ראש מחלקת הדרים, חובב ההיסטוריה, ממחר אל חדר ההרצאות כשתחת זרועו תמונה גדולה בי מסגרת.

תמונתו של הגבר הצעיר, בעל ההבעה הריצנית והנוגה, נתלת במקום בולט מעל הלוח. זוהי תמונתו של אהרון אהרונוסון. צמחים ומחירת צבאית. אהרון אהרונוסון נולד בשנת 1876 בירומניה. בהיותו בגיל שש, עלתה משפחתו לארץ, התישבה במושבה היהודית החדשה, וזכרון יעקב. אהבת החרוץ לארמה ולביתם החדש עברה בירושלה לילדיהם, ליוותה אותם בלימודיהם, בפעילותם בני"ל*, באוסף הצמחים הגדול וכך בהקמת תחנת הנסיונות הראשונה בארץ, בי עתלית.

אך המעשה שהכניס את שמו של אהרון להיסטוריה, יותר מכל אלה, היה גילוי אם החיטה.

פגישתו בברלין. החיטה היא אחד מצמחי התרבות העתיקים והחשובים ביותר בתולדות החקלאות. אך במשך אלפי השנים, נעלמו צמחי הבר שמהם התפתחה החיטה ה"תרבותית, והמדענים כמעט ונאשו מלמצוא את מקורה.

בשנת 1889 נתקל פרופסור גרמני בשם קריקה בצמח משונה, שנאסף 50 שנה לפני כן ברשיה, צפון-מערבית לחרמון. לפרו-סור הגרמני נדמה היה כי מצא את מקור הבר של החיטה. הוא סיפר על כך לאהרון אהרונוסון, שעה שזה ביקר בברלין כעבור שנתיים, ביקש ממנו להתמסר לחקירות סביב בת החרמון.

אהרון הבטיח, מבלי לקחת להרכה. הוא ידע כי הפרופסור פוסט מבירות, בוטנאי מפורסם, שהתגורר שנים רבות ברשיה ע"י מה, לא הצליח לגלות את הצמח. חוקרים אחרים נכשלו אף הם. בכל זאת, נסע אהרון שנה אחר שנה אל מורדות החרמון.

בשנת 1905, שעה שטייל להנאתו עם ידיד בכרמי ראש-פינה, נפל מבטו של אהרון על צמח נדיר, שגדל באחד מנקיקי הסלעים. כך גילה איש המדע המפורסם, שלא נשא כל תואר אקדמאי, את אם החיטה.

האחות האחרונה. השבוע התכוננו מדעני ישראל לחוג את יובל 50 של ה"תגלית. אחותו רבקה, היחידה מבין ארבעת האחים שנשארה בחיים, הציגה בפני אורחים את הבית החדש, המוקם עתה בהצר המ"ש פחה בזכרון, שם תשוכן ירושתו העשירה של אהרון: אוסף גדול מאד של צמחית בארץ, אותו פיזרו בשעתו התורכים ואשר נאסף בהקפדה על-ידי רבקה ואחיה הצעיר אלכסנדר.

בבית זה, שיכלול את המעשב הגדול, אולם הרצאות, ארכיון ותחנת ניסיונות, יישמר עזבונו של אהרון, שנעלם באופן מסתורי לפני 37 שנה, בדרכו מלונדון לועידת השלום בפאריס. במסוס בריטי בו לא נסע איש מ"לבדו הוא והטייס האנגלי.

ביולוגיה

המהפכה צועדת

במין כל ענפי החקלאות, הלול הוא ה"תעשייתי ביותר: מגדלים את העופות במידנים היומים לבתי-חרושת, מדגירים את ה"ביצים במדגרות, שוחטים את העופות בשיטת הסרט הנע. עתה רוצים לטול מהן את הזכות האנושית האחרונה — זכות ההורים לקבוע את המין של צאצאיהם.

בהשיגטון, ארצות-הברית, אושר החודש פטנט לשיטה של הכוונת מין העופות, לפי רצון המגדלים. השיטה: טובלים את ביצי העופות בתמיסה של הורמונים — הורמונים זכריים לקבלת אפרוחים זכרים, הורמונים נקביים לאפרוחים נקביות.

מכל מחזור דגירה בוקעים בדרך כלל 50% זכרים ו-50% נקבות, למרות שבמרוצת ה"שנים, התפתחו גזעים מיוחדים להטלה ול"בשר. על כן, כאשר בוקע תרגול של זן ה"מיוחד להטלה קוטלים אותו הלולגים או מפטמים אותו, מוכרים אותו כעבור זמן קצר לבשר.

השיטה החדשה תמנע בובו כזה. מתוך ה"ביצים של זני הבשר יבקעו מעתה רק אפרוחים זכריים ואילו ביצי הזנים המצטיינים ב"הטלה יולידו נקבות פוריות.

* נצח ישראל לא ישקר. קבוצה מחתרתית שנוסדה על-ידי אהרון לפעול לסובת האנגלים במלחמת העולם הראשונה.

מיכל הדלק באותו מחנה. הוא חיבר צנור מים למיכל המרוקן, עזבו להתמלא משך שלושה ימים. כאשר שב, מצא כי הצינור חובר למיכל הסמוך, אלא שעתה, שוב לא נותרה טיפה אחת של הנזול היקר במיכל. במקום להכניס מים למיכל, הוציא הצינור משך שלושה ימים אלה את כל הנזון ממיכל סמוך.

במיפקדה נתעוררה מיד השאלה: מי הוציא

רבקה אהרונוסון (1935) עזבו בזכרון

את הבנוין? בודיסוב נשבע כי אין לו כל מושג. השערתו היתה כי מישהו במחנה גנב את הדלק, אך האחראים מאנו לקבל את הסברו. הם תבעו אותו לדין כפני בית-דין צבאי.

השבוע, שנתיים לאחר המקרה, הודיע בית-הדין כי קיבל את טענותיו של עורך-הדין נתן קנת, סניגורו של בודיסוב, וזכה את הנאשם. השאלה היחידה שנשארה עדיין ל"לא תשובה, היתה: מי הוציא את הבנוין?

כסף קפוא

שש שנים חיו זאב והניה נבנצאל יחד. עד אשר, ב-1940, החליט הבעל כי די לו בחיי נשואין, עזב את אשתו ואת בתו. מבלי לטרוח לקבל גט, עבר לחיות עם ידירתו מלפני הגושאין, חיה פישר. שכניו החדשים קראו לחיה "גברת גב" צאל" והחיים זרמו בשלוה. מן הסתם, היתה האידיליה נמשכת, אלמלא פקד מלאך המוות את זאב. הוא נפטר ממחלה ממארת, הוריש לבתי המשפט את בעייתו המסובכת. הבעיה: גם הניה, גם חיה תבעו את ה"ירושה מקרן התגמולים של בית-החרושת שמו, שם עבד אהובם המשותף. הרבנות הכירה בזכותה של האלמנה החוקית. אולם חיה הסתמכה על 15 שנות חייה עם המנוח, הגישה ערעור. הכסף, בינתיים הוקפא בקופות שמו.

הארץ

התאבד בתביעה בים. (הארץ) מרדכי דן, תל-אביב

עוד לפני גור-הדין. * * * צה"ל הטביע את חומתו על כל מאור רעות הספורט. (העולם הזה)

אורי שטיגר, חזרה ל"דבר אל הקיר. * * * משרדים חגיגיים מיצירות מוצרט. (חרות)

אריה בט, ירושלים נא לפנות למזכירה, הגב' פנינה זלצמן. * * *

קריין קול-ישראל פלתיאל בן לאיש. (העולם הזה) רחל כהן, ירושלים

וגם לאישה. * * * החברים נתקבלו בברכת מועלים ל"שמחה. (הצופה)

אליהו ברין, בני ברק המבדיל בין כסף לחול. * * *

קיבוצים

ידיים עובדות

חדרי המגורים בקיבוץ אינם נעולים. רכושו של כל חבר גלוי ופתוח לכל. על כן, כאשר נתגלו גניבות קטנות החוזרות ונישנות בקיבוץ מסדה, שבצמק הירדן, שררה מכוכה בין החברים. אולם איש לא יכול היה להצביע על חבר כלשהו ולומר בפירוש כי הוא ה"חשוד. פחות מכל, יכלו לחשוד בצבי, עובד זה המסור ביותר של הנגריה המקומית.

צבי הגיע לקיבוץ לפני שנה וחצי, הציג את עצמו כעולה חדש, הוכנס מיד לסידור העבודה של המשק הרעב לידיים עובדות. החבר החדש הסתגל במהרה לחיי הקיבוץ. הוא התיידד עם חברת המשק, רופאת שיניים בישובי הסביבה, שבעלה נהרג בתאונת עבר. זה לפני שנים אחדות. החברות בין השני יים התהדקה, צבי היה משכיב את שני ילדי ידידתו, בימים שזו היתה נעדרת מהקיבוץ לרגל עבודתה.

ביקור משפחתי. לפני שבועיים נהדר הקיבוץ כולו: קופת המשק נגנבה מחדר המזכירות. תוכנה בן 200 הל"י נעלם, הקר פה עצמה נמצאה מתחת לחלונו של אחד מחברי הכשרת הנוער. עתה הוועקה המשטרה — ללא תוצאות.

כעבור שבוע, נסע צבי לתל-אביב. הוא ניגש לבית אחותה של ידידתו, פתח את הדלת במפתח שהופקד בידי. איש לא היה בבית. צבי אסף חליפה מהודרת, מצלמה יקרה, אל"בום בולים, כלי כסף וזהב וכל סכום המזו"מנים שנמצא בבית. הפעם, לא טרח להסתיר את עקבותיו.

בתחנת המשטרה, אליה הגיעו האחות ה"נגנבת והידידה המרומה, וזהתה תמונתו של הנגנב המסור, ללא שום קושי היא שנה כבוד באלבום הפושעים המבוקשים, כחשוד בכיצוע שורה ארוכה של פריצות וגניבות.

השבוע, נתקבלה בקיבוץ מסדה, פה אחד, ההחלטה לא לצרף שום אלמוני לקיבוץ ללא חקירה מדוקדקת של עברו — יהיה רעבון המשק לידיים עובדות כאשר יהיה.

שחיתות

נחמה קרה

סעד מוחמד, תושב יפו, נמנה על שכבת האזרחים הישראלים המכונים נפקדים. ב"1948 ברז מוחמד מעירו הנצורה, ביקש ממקלט בלבנון. כעבור שנתיים חזר, בהסכמת ממשלת ישראל, קיבל פנקס זיהוי, נרשם כ"אזרח שהחריבויות בעיני החוק.

אך לא בעיני האפיטרופוס. כל דרישותיו לקבל את רכושו — שליש בבית החרושת חבב לקרח — נדחו. גם כאשר החליט ה"אפיטרופוס למכור את בית-החרושת לקבו"צת חיללים משוחררים, לא נועץ במחמוד. הוא אף לא נועץ במערין נכסים ממשלתי, הסתפק בחוות דעתו של בא"כות הקונים עצמם בקביעת המחיר. המפעל נמכר באל"פ יים ל"לא כל מיכרו, ומחמוד, שהוסר מעליו בינתיים החו "נפקד", קיבל את ה"שליש המגיע לו. אלא שמחמוד לא הסתפק בכך. הוא טען כי שחיו האמיתי של המפעל היה 20 אלף ל"י.

שני סיבובים. הוא הגיש תביעה לפי-צויים, הפסיד את הסיבוב הראשון בבית המשפט המחוזי. הוא פנה לבית-המשפט ה"עליון, הפסיד גם שם. כי לפי חוק נכסי נפקדים, אין לנפקד זכות לבוא בטענות על נזק שנגרם לו בהיותו נפקד.

אלא שהשופט, ד"ר אליהו ויתקון, לא די כול היה להתאפק ולהוסיף את דעתו הא"שית בשולי פסק-הדין. קבע השופט העליון: "כל העיסקה הזאת, ריח של שחיתות נודף ממנה. קשה להניח כי אלה שנחפזו לבזבזו כאן רכוש פעלו בתום-לב ובנקיון-כפיים. הם יצאו מגדרם לשמע אינטרסים פרטיים ולא חסו על טוב הציבור — שלמענו מנהל האפיטרופוס את הנכסים — ולא על הנפקד, שכבר ידעו כי בקרוב הוא עתיד לחדול מ"להיות כזה".

לסעד מוחמד, היתה זו נחמה לשמוע כי פקיד האפיטרופוס האחראים הוכחו כמוש"חתיים. אולם היתה זו נחמה ריקה לחלוטין.

משפט

מי הוציא את הכנוזין?

בין יתר עבודותיו של האזרח יעקב בודי"סוב במחנה הצבאי, אישם, נכללה שטיפת מיכלי הדלק הריקים. כך נטל בחלקו לנקות

באריזה חדשה 20 סיגריות 380 פרוטה עגולה-שטוחה

צבעו את בגדיהם הישן אצל קשת — ותקבלו

קשת

מחודש ויפה

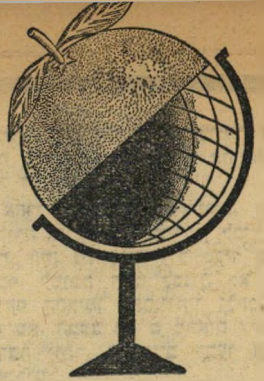
פרטים בכל סניפינו

קשת

מנקה וצובעת

200000 שביקרו עד כה ב"תערוכת ההדרים 1956" קבעו כי היא

התערוכה של השנה

צרכן העיקרי של חברת החשמל הי- מספקת להשקאה ולשאיבת מים 323 מיליון קילו-וטשעה לשנה (בהשוואה ל-292 מיליון לתעשייה ו-268 מיל- יון לבתים).

בין הביתנים הנאים והמרווחים, ו- ליד שבילי המעבר הרחבים מוצבים המוצגים הבודדים, החשובים לא פחות לחקלאות: ממטרות וצינורות אלומיניום, טרקטורים ומרססים. כך שכל המבקרים יכולים לבוא על סי- פוקם: החקלאים הוותיקים והעולים החדשים, הפרדסנים ואנשי הקיבו- צים, חיילי הנח"ל הבאים לתערוכה בקבוצות מאורגנות ובני הערים ה- מבלים אחר הצהריים נעים — ומש- כיל — בחברת משפחותיהם בתערו- כה.

אך בשום מקום בתערוכה המרהיבה עין אי-אפשר לשכוח את תפקיד ה- יסוד של ההדרים במשק הישראלי. בביתן ההתאגדות למוצרי הדר ושי- מורים למשל, מסופר לא רק על תר- כיוו הדר והשמנים האתרים המסו- פקים לתעשייה ועל מיצי הדר הטב- עיים, מפוסטרים בפחיות, ופלחי ה- אשכוליות המסופקים לעקרת הבית. מסופר בו גם על יצוא רב-ממדים, המוציא כבוד לשם ישראל מפנמה ש- במרכז אמריקה עד לברית המועצות, וממגסקר עד לשבדיה.

פרס ראשון לבית-הסוהר

חד הביתנים בתערוכה הוא ב- תן בתי-הסוהר המציג מאחורי מחצלותיו כרובית וקישואים שגידלו אסירי דמון, עגבניות וחצילים מרמ- לה, פרחים ממחנה מעשיהו ותעודה על פרס ראשון, מטעם משרד החק- לאות, לבית-הסוהר בתל-מונד על יבול-שיא של 739 קילוגרמים אגוזי אדמה לדונם בחלקה של 12 דונם.

ואין זה הכל. כראוי לתערוכה ש- לכבודה ולכבוד קונגרס ההדרים ה- צא בול מיוחד הוקם ביתן בולים — מיוחד לבולים חקלאיים: סדרות בולי פרחים, בולים מקושטים במטעים, ב- לים הנושאים עליהם דגים שונים, בולים המציגים בני בקר.

ותערוכה כזאת, שלא החסירה מאו- מה, ממחצבים עד בולים, מטרקטורים ועד לנוצות ליצוא, היא באמת התע- רוכה של השנה.

מחצבים (מבקבוק אשגל ים המלח עד לאבני נחושת ירוקים) נהנה המבקר בתערוכת ההדרים. הוא גם צפוי ל- אטרקציות מיוחדות: באחד הערבים, למשל ערכה "חבורת האש" סעודה מזרחית ליד מדורה במרכז התערוכה (כבש על שיפוד, קפה בפנינג'אן). מס- פר המסכים לסעודה הגיע ל-13 אלף איש.

התפקיד הארגוני האחראי הכביר של המפעל הוטל על כתפיו הנאמנות של מר פאול ינוביץ אשר הוכיח את יכול- תו בארגון המופתי של קונגרס ההד- רים. התכנון והביצוע של התערוכה על שטחה, ביתניה ומוציגיה היו בידי האדריכל הנודע מתערוכות בינלאו- מיות אריה אלחנני. התערוכה, שהיא לא רק תערוכת

יופי מקורי: ביתני תערוכת ההדרים 1956 קושטו מבפנים לא פחות מאשר מבחוץ. מצטיינים ביופי מקורי כציורי שבעת המינים המקשטים את ביתן היצוא החקלאי (למעלה).

שימורים למדגסקר ופנמה

א לחינם הגדירו סוכני הפרסום של התערוכה, סטודיו גולדן קוטנר, את התערוכה כמכלול הכל, מכל כל. הביתנים החדשים המפוז- רים בין מדשאות הנוי היפות (העטר- רות ספסלי מנוחה נוחים, כדרוש ב- תערוכה בה אפשר להלך יום תמים ולא לסיים) הם ביתני חברות היסוד של החקלאות. ביתני היסוד מציגים בצורה מושכת את עובדות היסוד: מי, למשל, יודע כי החקלאות היא ה-

הדרים, אלא גם תערוכת מוצרי עזר ויצוא חקלאי, הקסימה את כל מבק- ריה. בין 200 אלף הראשונים היו נשיא המדינה ורעייתו, שרי הממשלה ושגרירי ארצות חוץ. רבבות המבקרים יודעים את אשר הם עושים כבואם לבלות חצי יום מר- תק בביתני תערוכת ההדרים. שעה שהמקולים משדרים מוסיקת תקלי- טים ישראלית הם רואים כמו עיניהם את הארץ, שהיא הרבה יותר מארץ זבת חלב ודבש. אך לא רק מן האל- פבי"ת הישראלי, המתחיל בביתן ה-

עם היתה הארץ זבת חלב ודבש. ואפילו יותר — "ארץ חיטה ו- שעורה וגפן ותאנה ורימון ארץ זית שמן ודבש." היום היא עוד הרבה יו- תר מזה. ארץ תות-שדה וכבד-אוזים, ארץ בוטנים ופרחים. ההוכחה: בשנה שעברה ייצאה ישראל תות-שדה ב- אלף דולר, פרחים ב-7000 דולר, כבד-אוזים ב-50 אלף דולר ובוטנים במיליון ו-600 אלף דולר.

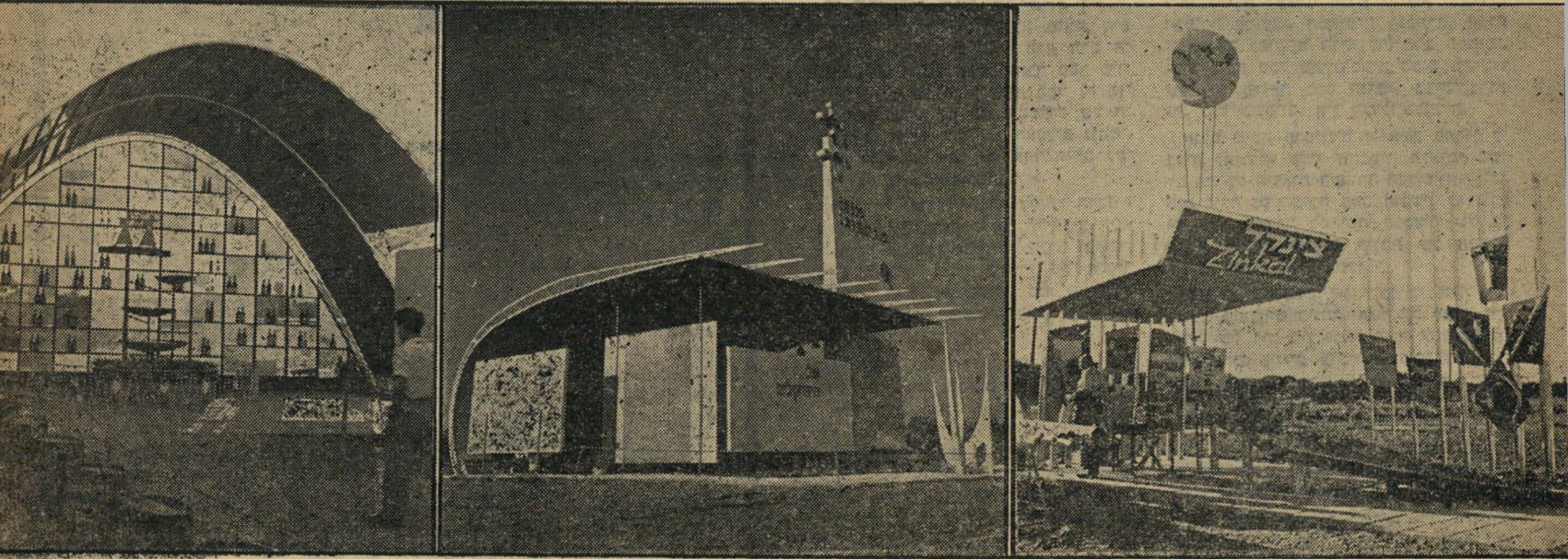
ועוד אין זה הכל. כפי שכל מבקר בביתן היצוא החקלאי בתערוכת רא- שון-לציון יכול לגלות על נקלה ייצאה ישראל גם דבש ב-30 אלף דולר ו- כמובן הדרים — בסכום המדהים של 38 מיליון דולר, שהם 40% מכלל ה- יצוא הישראלי.

כי ההדרים הם ענף היצוא העיקרי של המשק הישראלי. ולהם הוקדשה גם תערוכת הפאר שהוקמה ליד פר- שת הדרכים בית-דגון, בואכה ראשון לציון, — תערוכת ההדרים 1956. ב- ביתן המרכזי, ביתן המועצה לפיקוח ולשווק פרי הדר (שתוכנן על-ידי ה- אגרונום חנניה בריסקר) שולט הדר בערימותיו: תפוזי "שמוטי" ו"ולנ- סיה", תפוזי "שרה" ו"מאיר"; אש- כוליות "טריומף" ו"מק-קרטי"; ל- יוני "יוריקה" ו"ליסבון".

סעודה ל-13 אלף איש

אשר ביקר מר יוסף אפרתי לפ- ני שנתיים, בהיותו סגן שר ה- חקלאות, בברית-המועצות, התפעל ב- יותר מן התערוכות החקלאיות שראה שם, החליט להקים כדוגמתן בארץ. לשם כך יסד מר אפרתי חברה ציבור- רית — "החברה הישראלית לתערו- כות חקלאיות ופיתוח". מנהלי החב- רה, אנשי מפתח במשק החקלאי (ה- חורין מ"כינחקל", וורלינסקי מ- "תנובה", איזקסון ממועצת שווק ה- הדרים, רוקח מ"פרדס-סינדיקט") יד- עו את אשר הם עושים. הם בחרו ב- קונגרס ההדרים הבינלאומי, בו מש- תתפות 15 ארצות לשם פתיחת תע- רוכת ההדרים המפוארת.

ישראל, קפריסין, תורכיה, תו- ניסיה, מרוקו, יוון, איטליה, צרפת, ספרד, פורטוגל, אנגליה, הולנד, נור- בגיה, שבדיה וארצות-הברית.

יופי שימושי: דוגמה לנוחותם ושימושיותם של הביתנים יכולים לשמש שלושת הביתנים שלמעלה מביתן "צינגל", יצרני צינורות האלומיניום הקלים, הבנוי בבניה צינורית מיוחדת ועד לביתן חברת "של חימיקלים" (באמצע) בעל הסמל החימי בראשו. יפה במיוחד הוא ביתן "כרמל מזרחי" הקמור (משאלג) בעל קיר הונוגיות חצבנוניות.

(70 עמוד 7)

נכשלה, והם עלו לרוקח ביוקר. כשרצה ר"ק לחזור לסיירה, נתקל בחומת ההתנגדות של הדתיים.

אחרי הבחירות האחרונות, כשהיתה הר ברירה בין גולדה מאירסון לבין ישראל ר"ק, היה זה משה דוב מגיד שהכריע את הכף, לטובת חיים לבנון. לא גולדה ולא רוקח התאימו לתכניותיו ולתכניות חבראי קדישא. המצב הקיים מתאים לשני הגורמים הרבה יותר. הקברנים קבעו את המימשל העירוני.

המנהל משחק קדשים

וח מרכזי זה ניתן בידי מגיד הודות לעובדה פשוטה ביותר: יש בידי 600 אלף ל"י לשנה, שהוא יכול להוציאן ככל העולה על רוחו.

שום חוק אינו מחייב את החברא להוציא את הכספים, שהיא סוחטת מידי האבלים. היא נוהגת להוציא רק חלק קטן מאד מהם להחזקת בתי-הקברות, שהם מוזנחים ביותר.

הסעיף העיקרי בהוצאות הוא סעיף ה' צדקה והתמיכה במסודות. החברא עושה זאת מרצונה החופשי. היא משלמת תרומה של 20 אלף ל"י לשנה למועצה הדתית של תל-אביב, ובצורה זו מבטיחה לעצמה שקט מאגף זה. מסודות שונים ומשונים, הקשורים לכל מיני חוגים ומסלגות, מקבלים אף הם תרומות, מאותה סיבה. לכן יש גם ל"מפאי וגם לשאר המסלגות הבלתי-דתיות סיבה מספיקה (ומספקת) לשתוק ולעצום שתי עיניים. מובן שיעקר הסכומים מוקדשים למלחמת-הבחירות של הפועל-המזרחי והמזרחי.

התשלומים העיקריים ניתנים בצורה אחרת לגמרי. לפי סידורי החברא, רשאי מגיד ל"שלם לכל אדם, הנראה בעיניו כנוקק, סכום שלא יעלה על 5 ל"י. אדם הנראה בעיניו כנוקק הוא אדם המביא תפקיד-מלצה מהמגיד עצמו או מאחד מידידיו בחברא. אין שום פיקוח: אדם נוקק יכול לבוא כל שעה או כל יום, אם מגיד מסכים לכך.

אפשרות זו להוציא סכומים עצומים ללא הגבלה היא כוח פוליטי ואישי מדרגה ראשונה, והיא פותחת פתח לשחוד כל אדם הנראה ראוי לכך. בצורה זו משמשים כספי המתיים למטרות חיות.

בשעות הפנויות משרותו הציבורי, הנושא משכורת ברוחה כפי שהוא מקצב לעצמו, יש למגיד חובבות שהיא נפוצה יותר בין אנשים בלתי-דתיים, והכרוכה לעתים בהפ"סדים גדולים. הוא משחק-קלפים נלהב. רק יושר ואישי מונע בעד מגיד מראות בעצמו נוקק, בהתאם למטרות חבראי-קדישא.

המתים נותנים לחיות

שנים אנשים המנסים ללחום במשק הגזול של החברא קדישא בדרכים פר-טינוניות. תושבי קרית-ביאליק, למשל, הצ'ליחו להקים עצמם חברא קדישא מתגדבת, הכפופה למועצה המקומית הנבחרת. חברא זו כפופה לפיקוחו הדתי של הרב האקומי, והיא גובה מכל משלם-מסים סכום מינימלי של 300 פרוטה כמס חודשי. בבית-קברות זה, כמו בשמיים, אין הבדלי-מעמדות.

אולם שיטה פרטינונית זו אינה פתרון לביעה לאומית. אחרי שהבטוח הלאומי מש'לם את כל הוצאות הקבורה הממשיות, אותן הוא גובה מן האזרח כמס חודשי, לא נותרה שום הצדקה לסיחית הכספים של החברא קדישא, ולעצם קיומה של החברא קדישא עצמה בגוף כלכלי.

במדינה מודרנית, לא יתכן כי אחד הש'רותים החיוניים ביותר, אשר כל אזרח, בלי הבדל של דת, מין וגזע, סופו להודק לו, יהיה נתון בידיים פרטיות, העושות בו כ'בתוך שלהן. הפתרון היחיד הוא ממלכתי: הקמת שרות-קבורה לאומי, במשרד הברי-אות או במשרד הפנים, תחת פיקוחו הדתי של משרד-הדתות, שיוון מכספי הביטוח הלאומי ולא יצבה אף פרוטה אחת עבור כל השרותים הכרוכים בקבורה.

זהו השרות היחיד שאפשר לתת לאזרח חינוך, בלי כל דאגה שבגלל זה ינוצל יתר על המידה.

עד שהמצב הקואליציוני יאפשר פתרון זה, ימשיכו החברות הקדושות למיניהן ל'הגשים בצורה הצינית ביותר את הפסוק ה'קלאסי של מהספר הישראלי: "כי במותם ציו לנו את החיים!"

רות לירות. היא יודעת כי אין כמעט משפחה המוכנה להשאיר את בנה לבקר אלמוני ללא סימון. שעת הסתייה הגדולה מגיעה ברגע שמתעורר הרצון להקים את המצבה. אין שום מחיר קבוע. המשפחה נאלצת לשלם ככל העולה על דעת החברא הפרטית.

תשלום זה אינו כולל את מחיר המצבה עצמה והקמתה. מאחר שבוגי המצבות נוקקו בזמנו לרשיונות לקנית מלט, היו נתונים להסרה של החברא קדישא, שאירגנה אותם וידעה היטב איך לנצל את כוחה למטרותיה. גם זה העלה, כמוכבן, את מחיר המצבות, המגיע עתה לאלף ל"י, הרשיון עלול לעלות מאות או אלפי ל"י. אי-אפשר גם להקים מצבה שאינה עשויה בידי אחד מחברי ארגון אמנותי זה, המאושר על-ידי עסקני החברא. כל זה אמור כמוכבן, כלפי קבר רגיל ועמ'מ, במקום הרחוק ביותר בבית-הקברות ה'רהוק ביותר. מי שמעוניין במקום מכובד, חייב כמוכבן לשלם מחיר מכובד עוד יותר, ביום הפטירה או לפניו.

לכן התנגדות החברא בכל כוחה להצעה כי המתים יקברו זה בצד זה, לפי סדר מותם. החברא לא זה כלכד שאינה מכירה בדמוקרטיה עלי אדמות, היא שוללת גם דמוקרטיה מתחת לפני האדמה. כל מקום יש לו מחיר משלו, בעולם הזה ובעולם הבא.

תורת האומה

מנב, יש יוצאים מן הכלל. אפילו החברא קדישא לא העזה, למשל, לדרוש תשלום לקבורת חללי מלחמת-השחרור.

אולם אין לדרוש מן החברא לתת מתנות חינוך ללא הגבלה. לכן קוצצו קברות חללי האומה. תחת הרוחב הרגיל של 120 סנטי-מטר הקבר, זכו החיילים רק לרוחב של 75 סנטימטר.

הם היו מסוגלים לכבוש קילומטרים מ'אדמת המולדת מידי אויב, אך בשום פנים לא יכלו לכבוש עוד 45 סנטימטרים מידי עסקני החברא קדישא.

אמנם החברא תל-אביבית היתה יותר הר'מאנית מחברותיה הירושלמיות. חללי יר'שלים היו מפורזים בבתי-קברות שונים. כל חברא התנגדה בהחלט להוצאת החללים מ'תחומה שלה, מתוך חשבון מוצדק שבכל זאת אפשר להוציא משהו מידי הקרובים הבאים לבקר את חלליהם בימי השנה.

אב שכול אחד הצליח לפרוץ מצור זה. הוא צנח מתעלה מהתקפת-לב במשרד ה'חבראי-קדישא, כשזו סירבה לתת לו להעביר את בנו לבית הקברות הצבאי על הר מנור'חות. מאז קיימת אפשרות זו.

מנחמי אברים

ין החברא התל-אביבית רואגת, כמוכבן, למתים בלבד. לא פחות היא דואגת לנשאים בחיים. לכן טרח הרב ה'גאון ר' מנחם האגר זצ"ל לחבר ספר מיר'חד בשם מנחם אברים. תפוצת ספר זה מז'דהה בדיוק נמרץ עם הסטטיסטיקה של ה'מתים בשנים האחרונים. כל האבלים נוחמה'אם רצו בכך ואם לאו. כי אחד חוייב לק'נות את הספר במחיר שתי ל"י.

האגר, איש המזרחי, מונה על-ידי הרבנות הראשית למועצה הדתית של תל-אביב. הוא עצמו מינה את בנו אלעזר למוכיר (בשכר) המועצה הדתית. סגנו (בשכר) של אלעזר האגר היה חנוך אברמוביץ, בנו של חבר לתפקידו בחברא קדישא.

כאשר החזיר האגר האב את נשמתו לבו'רא, נפלה ירושתו בדרכים מסורתיות לחיקו של משה דוב מגיד, שגם הוא לא מונה על-ידי שום מוסד נאיה-לעין. מגיד (55) קנה לעצמו שם כסוחר וכתעשיין. אולם חייו הכלכליים היו עגומים. פשיטות-רגל רדפו'אחריו, שריפות רדפו אחרי הביטוח הרגל'ל למרבית המזל, רדפו דמיה-ביטוח אחרי ה'שריפות.

לאנשים חיים ידוע מגיד יותר כחבר עי'ריה חתיק, ששיחק תפקיד מכריע בהיס'טוריה העירונית.

ראשהיער ישראל רוקח עשה בשעתו מא'מצים רבים להעביר את החברא-קדישא ל'רשות או לפיקוח העירייה. מאמצים אלה

ניינות להתוודע בכתב אל שני צעירים — גבוהים ונחמדים.

21,5 שנות חיים לאירופה

מה דעתכם על זה (974/945)? "ברצוני לצאת הקייץ הזה לטיול קצר באירופה במטרה של הנאה מכסימלית והוצאה מינימלית. לשם השלימות נדמה לי שכדאי לצרף עוד משהו. אני רוצה משהו שיהיה משהו. אסור לו להיות מס'נוב, אך יחד עם זאת עליו להיות מס'כמו ומעלה גם ברוח וגם בגופו. רצוי שיהיה יליד הארץ או הניכה מזה שנים. אם הוא לא היה מקורם באירופה, זה עלול להיות רק מעלה. בקשר לשאר — מוסיקה, קולנוע, ספרות וכדומה... אני מבטיחה לו שנטמדר. אשר לי — בין השאר, עומדים לרשותי 21,5 שנות חיים ו168 סנטימטר גובה."

מכירמינהאם דרמת'גן

את מכתבו של 974/946 קיבלתי כ'שהוא נושא את דיוקנה הנאה למדי של אליזבת השנייה, מלכת אנגליה. הוא אומר שהוא נמצא בבירמינהאם ומש'תלב בחשמל בבית הרושת. הוא יליד בראזיל אך כנראה שהגיע ארצה עוד לפני שהספיק ללמוד לרקוד קונגה. הוא היה בן 3.

בארץ היה בתנועת נוער ואפילו רצה לצאת להתיישבות. הוא היה גם שנה במקוה ישראל, למד לאחר מכן בבית'ספר מקצועי, היה בחיל האוויר. הוא בן 23 ואוהב מוסיקה ג'אז וקלאסית, ל'בלות, אך לא במקומות מפוארים. בדרך כלל, הוא רמתגני ועומד לשוב לשם בעתיד הקרוב. על כן רוצה היה כי הכור'תבת אליו תהיה רמתגנית או לכל היותר תל-אביבית.

17, חומום והעזים הזה

"גילי הוא גיל הגילים: שבע עשרה וחצי", כותבת בעליצות (974/947) ר'אומרת שברצונה להתכתב אם צבר בן 20—24 החי בקיבוץ, מושב או אפילו

בגרעין אי שם בארץ. כיאה לנערה בגילה היא אוהבת לקבל ולכתוב מכתבים, לעשות טיולים ארוכים ברגל, לאכול חומום וכמוכבן, לקרוא את העונט הזה.

מהנדס מצוברח

(974/948) רוצה להתוודע אל נערה בעלת צחוק בריא מדבק כדי שאפילו אם יהיה מצוברח, — דבר הקורה לו כנראה לעתים תכופות — יגרוף אותו עמו. הוא אומר שבעצם זה כמעט העיקר. אותו בחור המסתפק במועט הוא מהנדס והיה רוצה כי הנערה תגלה מעט עניין גם בנושאים מדעיים.

האינזינר הוא בן 24, גר בחיפה, ביישן מאד, אוהב לשרוטס בהרים, להתרשל ב'לבוש, קפה תורכי, מוסיקה קלאסית ו'סוודרים סריגתיים (לפי כתב ידו הועיר והמסודר, לא אתפלא אם הוא סורג אותם), שונא פוליטיקה, אודם מופרז וסרטנים הוליוודיים.

לשני חיילים, מוראל

אחד חולם על אבא אמא 999 נרדט 999 הזה שני חולם על רות או רנה וחחבק את הרובה.

כך כותבים שני חיילים קרביים (974/942) הנמצאים בתנאי מחנה מפרכים וזקוקים למוראל גבוה. הם סבורים כי תוכלנה להרים אותו נערות אינטליגנ'טיות ונאות, בנות 16-18. הן יכולות לכתוב על כל מה שעולה בראשן החמוד, ושני גיבורי החייל מקווים כי לא יהיה זה פוליטיקה.

אני בטוחה שאתן חושבות כמוני, כי מצוה להרים את מוראלם של בחורי חמד אלה, ואפילו אם שמכן לא יהיה רות או רנה.

ככונה — או לא?

ראשית, אני רוצה להרגיע אתכן שאין כאן טעויות דפוס של העונט הזה. מסי'חבר שיש אנשים שכותבים כי הוא בעל הדבר טוען כי הוא סטודנט מאמריקה. אולם טבעי הציני אומר לי שאי אפשר לטעות טעויות כזו. ובכן — על החיים ועל המות:

"ימים של חופשה של קיץ והרציה לשות משהו ולהשתשה מאת נתן לו רצון לכתוב עליך כמה שורה בגלל ש'אקבל, אולי מכתב/ים מכמה בנות יש'רלי. אני לא רוצה אומר הרבה (דבר שלא הפריע בעדו לכתוב שלושה דפים צפר'פים: אני סטודנט בן 20 שהגיע ל'ישראל אם חליפת הסטודנטים של יש'רל וארצות-הברית... הגרה שתחצה לכתוב אתי מכתבים תקבל מכתבים בן

חשבתי שכבר קרה משהו. איש לא איבד תמונות בזמן האחרון. כשקיבלתי את תמונתו של האלמוני הזה שאני מצי'נה בפניכן כאן, קיבלתי את פניו לידי יקר ואבדו. מצאה את התמונה, בתחנה המרכזית, נערה בלונדית בשם ירדנה, הטוננת כי החזור המצולם בה מצא נורא חן בעיניה. נחמד, סוסו של האביר, לא כן?

זה שיהיה את עצמו בתמונה, יפנה נא בכתב למערכת ויקבל את כתובתה של הבלונדית.

אני מספר לה על ארצות-הברית... הגרה שיתכוב אלי צריך לכתוב אך ורק בעברית אומר לך שכל מכתב באנגלית לו אינה אליו...

אני גסוה כמו עמוד טלגרם ורוה כמו גפרור ישי לי מלפפון במקום רוש (זה) הדבר היחיד שאני מוכנה להאמין לו.) יש גם טלסקופ על האף... בקייץ אני שותה טמפו... הנרה שכותב אלי צריחה להיות אד הגיל של 18 בגלל שיש לי חולשה לחסרות נסיון... היא צריחה להיות גבוה ויפה כי אני לא כזה... אני משתלב בטכניון באורונטיקה. זה משהו כזה שמתאסקים אם אוירונות". ואם אינכן מספרות לי אתר כך מה יצא מכל העניין, הרי שהנכן אנואיסיות.

שתיים ועוד שניים

מכתב רגיל, לשם שינוי (974/944); משתי צבריות בנות 23 המספרות שהן אוהבות טיולים וספורט, הצגות טובות ובכלל, בילוי יפה בחברה נעימה. מער'

כדורגל

טרגדיה כדורגלית

ברגע בו הביקיעו תלוצי מכבי יפו את שער הכוח בשלישית, במשחק המבחן שנערך השבת, ניתק כלב בוקסר משטרתי את הרצועה שהיכרה אותו ליד השוטר, פרץ למגרש והסתער בחמת זעם לעבר הכדור. אין ספק כי אותו דקות רצו כל שחקני ואוהדי הכוח לעשות בדיוק כמוהו. כי הכדור קבע כמעט סופית את גורלה של קבוצת הכוח. הם התכוננו במשך חודשים למשחק המבחן שיתן להם את הסיכוי לעלות לליגה הלאומית. אימונים נמרצים ואגירת כוחות היו מנת חלקם בשבועות האחרונים. לפני המשחק הגורלי הזהיר ראש הקבוצה את שחקניו: "מי שנפגשו, שלא ישחק". השחקנים לא פחדו, אולם הם היו נרגשים ומרוטי עצבים לנוכח התקוה אליה ציפו משך שנים. כשעלו למגרש, שוב לא היה זכר למשחקם הקלאסי היפה. לא היה זה משחק כדורגל, אלא משחק עצבים. ובקרב העצבים, נחלה הכוח כשלון חרוץ, ניצחה קבוצת מכבי יפו אשר למרות ששיחקה בעשרה שחקנים, היתה טובה יותר מיריבתה. שוב דמתה הכוח לאדם הצמא. המגיע אל ברו המים וינינו יכול לשחות ממנו. השנה, היתה הסכנה כי הצמא יגוע בצמאוננו אם לא ישחקו שחקני הכוח במשחק המבחן השני כדורגל אמיתי, ללא עצבים, יהיה זה הסיים לטרגדיה הכדורגלית של הקבוצה.

מאמנים

עזרה רפואית

לפני מחצית השנה נדמה היה כי הנה נמצאה סוף סוף תרופת הפלאים לספורט הישראלי החולה. כמעט בעת ובעונה אחת קיבלו שני ענפי הספורט הפופולריים במדינה, הכדורגל והכדורסל, רופאים זרים בעלי שיעור קומה עולמי. היו אלה ג'ק גיבונס, מאמן הכדורגל האנגלי הצנום והגבוה, ואול' מר ריפליי הממושקף והצולע, הנמנה בין טובי מאמני הכדורסל בארצות הברית. השבוע, 20 יום לפני נסיעת נבחרת הכדורגל הישראלית לבריית'המועצות, ו-90 יום לפני פתיחת האולימפיאדה במלבורן, התברר כי גם רופאים זרים לא יוכלו להתגבר על הנגע העיקרי של הספורט הישראלי: השללי טה המוחלטת של העסקנים המפלגתיים בכל ענפיו.

העסקוקה למאמן. ג'ק גיבונס מקבל משכורת של 12 אלף ל"י לשנה, סכום שאפשר להחזיק בו שש קבוצות כדורגל. תמורת משכורת אגדתית זאת, הועסק ג'ק גיבונס באימון נבחרת ישראל לכדורגל, ע"י סוק המסתכם בשתי שעות עבודה לשבוע. היה שאר הזמן ביילה בשתיית תה במשרדי ההתאחדות, או בכתיבת רשימות לעתונות הספורט.

לא היה זה משום שג'ק גיבונס לא רצה לעבוד. פשוט, לא רצו לתת לו לעבוד. האג"ר דות המשיכו להעסיק את מאמניה, וההתאחדות לא מצאה לנכון להעסיקו באימונים אחרים. לפני תקופה קצרה, נמצאו כאלה שקבעו כי אפילו שתי שעות עבודה בשבוע, הן יותר מדי. הם הציעו שגיבונס יקח את 12 אלף הליי המגיעות לו לפי החוזה, יתווך לארצו.

המענין היה שכל ההצעות באו מצד עסקני מכבי. היתה להם סיבה לכעוס על המאמן הזר, שלא המצא ביחסי הכוחות. מייעט להכליל את שחקני מכבי בנבחרת. להם היה כדאי לותר על הסכום שהושקע בו ובלבד שאימון הנבחרת ימסר לידיו של ג'רי בית' הליי, מאמן מכבי תל-אביב הוותיק.

בהצבעה הגורלית, נשארו אנשי מכבי תל-אביב במיעוט. גיבונס נשאר. נבחרה ועדה מיוחדת שמתפקידה יהיה להעסיק את המאמן הזר. מאז עברו שלושה שבועות, אולם טרם הגישה הועדה כל הצעה.

עליון צורב. גורלו של אולמר ריפליי לא היה טוב יותר. הוא אמנם קיבל משכורת קצת קטנה מזו של גיבונס ועבד מעט יותר ממנו, אולם רק עד לרגע בו החליט את מי יש להכליל בנבחרת הכדורסל.

ההרכב לא מצא חן בעיני חלק מעסקני הכדורסל. הם החלו לסעון שרק תחת אימון מאמנים ישראליים, תוכה הנבחרת בהישגים, העלו את הדרישה להחזיר את ריפליי לארצו. שוב היו אלה עסקני מכבי שהתנגדו למאמן. למרות התנגדותם החליטה ההתאחדות כי ספורט לאשר את ריפליי כמאמן הנבחרת. עלבון זה לא יכלו העסקנים לשאת. הם התייטרו מכל תפקידיהם בהתאחדות.

קנינתו המזעזעת של יצחק זכותא, איש הכוח תל-אביב "למה שברת את רגלי?"

יצחק זכותא (במרכז) 1946

הרגל עשויה העצם ואת עצם השוק עצמה. זכותא נלקח מיד לבית-חולים.

התאונה שיבשה את כל תכניותיו. נשואיו נדחו, הרופאים קבעו שרק אחרי חדשים רבים יצליח לשחק שוב. האבידה הגדולה ביותר היתה לקבוצה. כי יצחק זכותא היה יותר מאשר שחקן או ראש קבוצה. הוא היה מוח הקבוצה ומצפונה.

תבריו סיפרו עליו בהערצה מקרה אור פיני. באחד המשחקים הביקיע אחד מ-שחקני הכוח את שער היריב, עשה בידו תנועה גסה לעבר השוער הנכלם. זכותא מיהר לעברו, סטר לו על לחיו באמרו את המשפט שנשאר חרוט בלב חבריו: "הכוח לוחם באכזריות ומנצח באכזריות!" הנסטר ביקש לאחר מכן את סליחת זכותא.

בעיטה בפחים

בגיד שש ענה זכותא עם הוריו מתורכיה, התגורר בשכונת שפירא בתל-אביב. שם סיים בקושי בית-ספר עממי, וכנס למעגל החיים לעזור לפרנסת אביו החנוני. הוא עבד במקצועות שר

אחד עשר שחקני קבוצת הכוח תל-אביב, שנאבקו השבת במשחק המבחן עם מכבי יפו על הזכות לשחק בליגה הלאומית, היו לבושים בתלבושת כחולה-צהובה. על גב חולצותיהם בלטו ספרות גדולות. מאחת עד שתיים עשרה. היתה חסרה רק הספרה חמש.

שחקן מספר חמש ישב בצד מגרש הדשא היפואי, מוקף קהל משולהב ש-הריע למפלת קבוצתו. הוא ראה כיצד חבריו, נרגשים ועצבניים, מחמיצים ה"דמוניות ונופלים ברוחם, לאחר ששערם הובקע שלוש פעמים.

אך יצחק זכותא, השחקן הטוב ביותר של הכוח תל-אביב, לא יכול היה להושיע לחבריו. הוא רצה לא פעם לקום ולהצטרף לקבוצתו, לעזור לה במשחק שקול ובוטח. אולם הוא לא היה מסוגל ל-עשות זאת. רגלו השמאלית היתה נתונה כולה בגבס.

הוא נפצע לפני חדשים. היה זה ביום המשחק נגד קבוצת הפועל רעננה, על מגרש הכדורגל בשכונת התקווה. אותה שעה היו ליצחק זכותא עיניים

קבוצת הכפיר * 1942

גים. החל בליטוש יהלומים וכלה בדפוס, חלם תמיד על עבודה נקייה ושקטה. כפרבר תל-אביב, התחיל ככל כדורגלן אחר את קריירת הכדורגל שלו ב-בעיטות בקופסאות פח ובכדורי טניס. מאוחר יותר הצטרף לקבוצת הכפיר, קבוצת נוער של הפועל תל-אביב.

בהיותו בן 15, הוצע לו לעבור לקבוצה צה השאונה של הפועל, אולם הוא סירב, משום שרצה להישאר עם בני שכונתו.

במלחמת השחרור גויס ליחידה קרבית בגבעתי, הועבר לאחר מכן ליחידה הלוחמת על מגרשי הכדורגל. עם השחרור הצטרף להפועל תל-אביב, עד שנקרע השריר ברגלו הימנית והוא הפסיק כל פעילות ספורטאית למשך שנה. כשחזר לכושר, הצטרף לקבוצת הכוח ובה הוא משחק זה חמש שנים, בעיקר כבלם וממלא את תפקיד ראש הקבוצה.

שאלתו של תליין

שחקני הכוח קוראים לו "לנץ". איש מהם כמעט אינו זוכר איך נולד כינוי זה. רק אחרי צלילה ב-זכרונות, נזכר זכותא כי פעם עבד ב-מוסד קובלנץ. החברה החליטה כי השם ארוך מדי, קיצרו אותו ללנץ.

כיום עובד לנץ כפקיד בבנק האירופית קאזי, עוסק בשעותיו הפנויות בקריאת ספרות יפה, המפארת את ספרותו ובשי-מיעת מוסיקה קלאסית, הובכות בלתי רגילה למדי לגבי כדורגלן.

גוסף לכך הוא אהב לחבר חרוזים ל-שעת הצורך. בעת שירותו הצבאי ב-גבעתי הקים בגודד להקת בידור קטנה. הוא היה מתאים חרוזים למנגינות ידו-עות ובאמצעות זמרים ונגנים היה מ-חל להעלות את מוראל החברה. גם כ-יום הוא מחבר פיליטונים וחרוזים לכל מיני מסיבות.

באחד הביקורים האחרונים בו כיקרו מנהלי הבנק האירופיתא בבית פקידים ה-פצוע, שוחחו על עניני ספרות והזכירו את העובדה כי מרגרט מיטשל חיברה את ספרה חלף עם הרוח בהיותה חולה. מ-י שהו העיר בבדיחות כי ראוי עשה שגם זכותא יחבר משהו. הוא לקח זאת בר-צינות, הוציא מתחת עטו שיר מזעזע ו-כואב על פציעתו. הוא קרא לו בעיטה לא בעיטה, או שיר הבלם הפצוע:

בוקר של שביעי בדרכי המגרשה
רות אביבית גדלות בי נסכה
רוץ ועלילות מקרבי פרצה
בכס אליפות ביום זה נמשחה.

במגרש המולה ורעש, ידידים ומכרים
חובבי כדורגל וסתם בטלנים
קורואים הכוח? — הקטר! — צועקים
כאן במגרש כולם מתפרקים

המשחק החל ועליותי לא נפסקה
והנה שוד ושבר — מכה בי ניתכה
אליבא דאמת הייתי כמרקחה
למה פתאום ינהגו בי ככה?

הבריות לחשו יקבעו: לא הגון
פופוב הרעני עשני מסכן
כיצד זה היכה בעלם רך וכן
אשר בתום שבועיים עמד להתחתן

במועצת משפחת החלטה נחושה
בתום הסיבוב ישא הבלם אשה
והנה פופוב, עמית, ללא שמץ בושה
הרסת במחיידי ההחלטה הקדושה

במקום לחופה שלחני קולגה
למקום כינוסם של קורבנות פגע
מול מחלקת היולדות, זו מחלקת הטבע
על שולחן מנתחים רב, ההרתתי לרגע

לו פופוב ידידי בתבונה נהגת
ובטרם בבלם גוסף שוב פגעת
שאל ברוך ובונועם בקש מענה
באם "ענינים" לו חכה — אל תכה

מבעד לנרקוזיה בטרם אישן
שאלני המנתח — שאלתו של תליין
מה תרצה, מה תחפון, אמור ויחן
מלמלתי בלחש ל"קצב הקטן":
"סדר, בבקשה, שידחו המכחן!"

* ראשון מימין בשורה היושבת יצחק זכותא. ראשון משמאל בשורה הכודעת חזולי לוי מביית"ר תל-אביב.

מאהבים נובאק ופאווז
מה תאמר הצנוורה?

קולנוע

הוליבוד

מצא מין את מין

מרילין היתה זקוקה למלכת מין חדשה. צינור. היא רכשה לעצמה את הזכות לבחור בכמאי משלה, שכרה את סר לורנס אוליבייה לסרטה הבא, הנסין הנרום.

הוליבוד היתה זקוקה למלכת מין חדשה. היא נמצאה בחצר האחורית של קולומביה, עסוקה בהסרטה פיקניק. שמה קימי נובאק. מאו פורסמו תמונותיה של הבלונדית ה"חטובה, בעלת פני המלאך וגוף השדה, בר"בבות טפסים. כל חיוך וקריצה שלה בפסי טיכאל קאן האחרון, הנוצחו עליידי אבירי העדשה, שעטו עליה כפרפרים סביב הנר. עלי חאן נכוה מעט בכנפיו, שמט את ידיהו האחרונה ורקד עם קים עד אור הבוקר.

פתיחה ופינאלה. מפיקי קולומביה חככו את ידיהם בהנאה, הועידו למען קים כל הסרטים הגדולים שתיכננו לבתם הסוררת והמזוקנת, ריטה הייזר. הם היו מוכנים להסתכן יותר: לצלם אותה במה שכונה ב"פיהם, סצנת האהבה הסנסציונית ביותר ש"צולמה אי פעם" בסרט חיי אדי דאצ'ין. בה מתחיל מאהב וותיק טירון פואר בפתיחה מנוגנת על פסנתר ומסיים אתה בפינאלה על ספה הדורה בסרקלין.

אם תפסול הצנוורה ההוליבודית קטע זה, אזי יתנחם לפחות האולפן בעבודה שהקדים ומיהר להפיץ את התמונות בעולם.

סרטים

שואה בנובה סקוטיה

החוטפים (ארתור ראנק, בריטניה). מ" ביא לבד את שני הילדים המקסימים והמי חונגים ביותר שנראו לאחרונה: ג'ון וויטני הינסנט ווינסר.

הילדים, הארי ודייבי, שהתייתמו מהוריהם במלחמת הבורים, מובאים אל חוות סכם ה"קשיח (דאנקאן מקריי) בנובה-סקוטיה, אמ"ריקה הצפונית. הם נכספים למעט חמימות ואהבה, אך הסב עסוק בשנאת שכנו הופט ההולנדי, הטוען לכעלות הגבעה הסמוכה, ובכונה להרגו אם יעלה עליה.

מאורע חשוב מציל את הילדים משיגרתם האומללה. הארי מוצא בקצה היער תינוקת, מביא אותה לסוכתם החשאית. התינוקת תה"יה שלהם. הם משקים אותה כל שעה מחלב גנוב מן העץ, מכסים אותה, והארי הבכור ישן בלילה בסוכה כדי לשמור עליה מפני הוואבים.

אשרם הקצר פג כאשר נודע לסב שהארי לא ביקר יומיים בבית הספר. הוא כולא אותו בדיר האפל למשך כל הלילה. דייבי הקטן הולך למלא את מקומו בשמירה ב"סוכה, אך נתקף פחד. בהישמע בכייה של התינוקת, הם מתודים בפני הסב.

במשפטו של הארי, הנאשם בחטיפת בת הופט בכוונה תחילה, נוכח הסב קשה-היום באשמתו, בשנאה שהפיה ובאומללותם של בני ביתו.

נפש סובלת בגוף יפה

הסוטה (אלקטרה איטליה). הצרה עם לולו שאין היא יכולה לומר לאי-לא, ואם היתה ממשכיה להיכנע לרונותה של אל-חירה השמנה, אזי היתה כריגיה של גברים עוברת על גופה נהדר של הבריג'ידיה.

גיטה-לילו הקרתנית, גישה לבעלה הפ"רופסור הממושקף (גבריאל פרצטי) אחרי ש"התברר לה כי הצעיר האריסטוקרטי בו הת"אהבה הוא אחיה. סיבה מצויינת לסבול לאו"רר כל הסרט. היא השתעממה מאד בחברת בעלה ואלמלא אלחירה השמנה, רוזנת רר"מניה מזומה, היתה מבלה את שאירת ימיה בשיעמום מתריד.

אלחירה, כיאה למסורת המלודרמות ה"איטלקיות, אינה אלא סרסורית לדבר עכירה. אחרי שנכשלה גימה סעם אחת, רהייה נתר"נה לשבטה.

היא היתה ממשכיה להתגלגל במיטות ז"רים, אלמלא התאהבה לפתע בעלה. הווג עומד לעבור לרומא, וגימה, הרוצה להיפטר מנוכחותה הסחטנית של אלחירה המתכוננת לעבור אתה, דוקרת אותה בסכין.

אך שלא כבסרט הוליבודי, אין על הגי"בורה בכרט זה, לפי ספרו של אלברטו מר"י.

* שמה האמיתי: מרילין.

מלון אכדיה פתיחה חגיגית

של **מרפסת אכדיה לעונת הקיץ**
מוצאי שבת, 16 ליוני 1956
בתכנית:

ניקו פלדמן אילנה וחואן פריס - בזמנים זוג הרקדנים

כל ערב **תזמרת רקודים אכדיה מנדלבאום עם הזמרת גינה ג'וי**

שרות תחבורה סדיו
ממשרד סייטסיאנג
רח' הירקון 81, טל. 26248
בדבר פרטים נא לפנות
לתל אביב טל. 4327/8/9
הרצליה 75

בשבוע היוכל השנתי (החל ממוצאי שבת 16.6.56 ועד 22.6) יינתן כרטיס נסיעה אחד (הלוך וחזור) חינם לכל זוג בשירות תחבורתנו הסדיר.

מכונת כביסה הריסטל

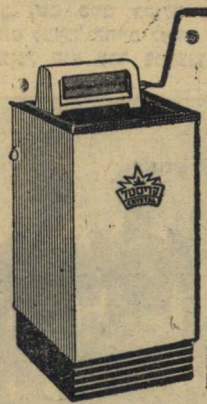
מודל 1956

- יותר חדישה
- יותר משוכזת
- יותר חזקה
- יותר חסכונית

בואו ותוכחו בקורכם אינו מחייב

סקלס
רח' אלנבי 16
טלפון 3937 תל אביב

סוכנת נחניה אצל שבת,
רח' הרצל 43, טלפון 471

הדרך היחידה הבטוחה להרזות:

- התעמלות
- מזון נכון
- מכוונות
- חשמליות

כל זה נכלל בקורס מרוכז להרזיה

כשיזוב נופש ובידור

בסלון השרון

הרצליה-חוף-ים

הדרכה אישית של הגב' ל. פלצ'ר

קורס ראשון מתחיל ב"5 לילול. המחיר נוח. המקומות מוגבלים. הרשמו מיד. לפנות: אולפן "לטסות חחן" רח' חיסין 24א' (ליד הבימה).

טלפון תל-אביב 25419, רק בין השעות 8-9 בבוקר, 7.30-9.30 בערב, או מלון השרון, 67894, ת"א

האם נבחרת את גומות הניגודים?

FIL D'ECOSS
הנה מדות ש"אלד" אצלם לך את עורי אצלם

אלקו

תל-אביב. רח' אלנבי 94

הצט רולקס הנצווי

תוצאות

פטליות

נגרמות עידידי אבדן תער"רות שאין לחדשן. העתקת תעודותיך עידידי העבודה המומחית של "פוטו ברנר" מונעת צרות של אכירה.

פוטו ברנר

חיפה, רחוב החלוק 31

יומן החדשות

ראביה, למות בעד חטאיה. היא סובלת רק זעזוע עצבים קטן. **או, ממבו!**

ממבו (פונטי דה'לורנטס, — פרמונט, איטליה — ארצות הברית) הוא בן כלאיים משונה, המביא לבד את המאנגאנו מינוס 20 קילו מאז האורז המר. יפה מאד, אצילית וקרירה כפסל. דבר אחד לא נשתנה אצלה: משחקה העצי.

גיובאנה היא בת ונציה ענייה שהחליטה לצאת מאשפתות, להיות למישהיא, נחקלת בדיוק ברבע המתאים בטוני סלרנו (שלי וויג טרו), מנהלת להקת המחול של קתרין דאנר האם, המצרפת אותה ללהקתה, עושה ממנה כוכב גדול.

תוך ריקוד הממבו בגוף מתפתל וכפנים קפואות, חוזרת גיובאנה עם הלהקה לונציה, רוצה להתנקם (בא) מאהבה הקודם מארי"ר (ויטוריו גאסמאן) שסטר לה לפני צאתה ר"אמר שלעולם לא תצליח, (ב) ברונן אנריקו ריווני (מייקל רני) שאנס אותה בנשף מס"כות. במקום זאת היא עוזבת את המחול, מר"צאת את עצמה כפילגשו של הראשון, מאוחר יותר אשתו של השני, ואחר כך אלמנתו. ה"מפלט היחיד שגותר לה: המחול.

יומן החדשות

- מיכרר היה לקרות: חברת קולומביה תסריט את חיי ריו"טיו"טיו, תמסור את התמ" קיד הראשון לכדור של הכלב המפורסם.
- אחרי הצלחתו הקופתית הגדולה של ג'יהינס וחזרה, יוסרט המשכו: הדרך חזרה, ידון על בעיות שיקומו של החייל המשוחרר המעורר ביותר של צבא ארצות-הברית, אוזי מרפי.

העופים הבהים
חתיכת עוף
50

החוטפים

שריפה זכאית

לראש הממשלה דוד בן-גוריון יש סיבות פרטיות מאד לכנות את שורת המתנדבים בשם "ג. פ. או. פריטי" בכל הזדמנות מעל במת הכנסת: הוא המציא כינוי זה מיד לי

פסוקי השבוע

- ראש הממשלה דוד בן-גוריון, בתשובה לשאלתה בכנסת על פרשת פיטורי מרדכי שטנר, שהסעירה את המדינה כולה: "אין לי מושג מכל העניין הזה."
ח"כ חרות יוסף שופמן, בשעת דיון בכנסת על אחד החוקים: "אני חושב שכל החוק הזה הוא, אם להשתמש במימרה השגורה עכשיו בכנסת, משגה אסתטי."

אל תתיאש עשו כנסת 6

רית פורד וקרייזלר... הקונצרט האחרון של לייאונל האמפטון בירושלים הוקלט על מנת להשמיעו ב-185 תחנות שידור ב-ארצות הברית. הציע אחד העיתונאים שם לתוכנית: "גיאן מעיר-הקודש"... פחות מזל היה לתזמורת ההאמפטונית בכאר-שבע מקום בו נגנבו מחדרה-הלחשה זוגי-מכנסים של אחד המנגנים... באותה הזדמנות נגרם עלבון לאשתו של המנצח, גלידיס האמפטון. השייך סוליימאן אדיהווייה, שביקר בקונצרט עם מחצית בני-שבתו, הוד מין את האמפטון לביקור באהלו, התעלם לעלות מנוכחותה של האשה, שנעלבה ו-עובה את המסיבה... סרט ישראלי קצר ו-דש, המכוון בעיקר להצגה כטלוויזיה באר-צות-הברית, יוסף בעתיד הקרוב. הוא ייקרא בשם כינורו של דוד המלך, ואת צלילי ה-כינור יספק הכנר הישראלי עברי גיפ-ליס... מבין 1500 משתתפי חחרות הצעיר-דה של צה"ל היה לאורח אחד מול בטוח: חיים חטואל, איש מושב ישרש שהגיע ראשון בין האורחים. הוא זכה לפרס מיוחד מטעם חברת סוליאטן: כרטיס טיסה להולנד וחזרה, שם ישתתף בתחרות הבינלאומית. "חשבתו שאני אזכה בנוג הסוליות החדשות שסוליאטן חילקה לכל משתתף" התמודה. "עכשיו אצטרך לבלות אותן בהולנד."

* * *

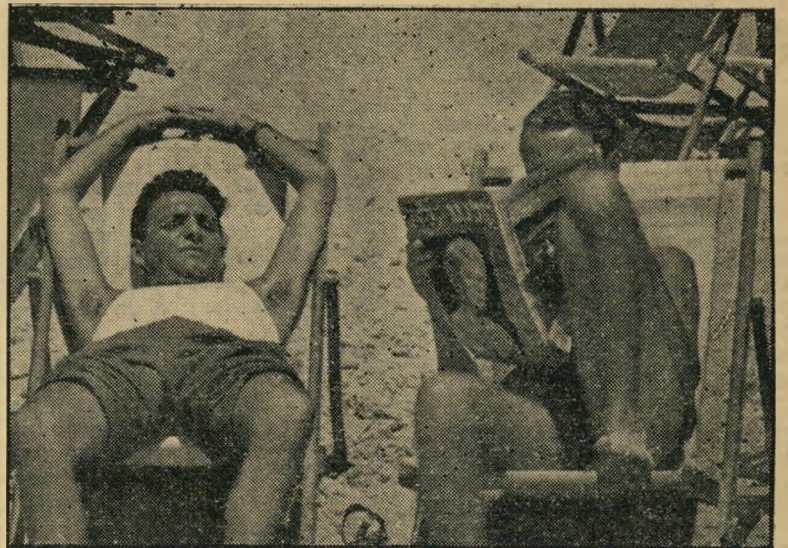
בלי היטלר לא ילך

כשהופיעה השבוע חוברתו של הפרשן ה-מדיני נחום וילנסקי על משה שרת, נתגלו גם שורה של פרטים על עמוזיה-תחוך במשרד-החוץ.

ישר, שעבר שני ניתוחים ונאלץ ל-ש-מור על דיאטה גמורה, סובל עתה באקרה יסורים רבים בגלל הכנסת-האורחים המוס-למית האופיינית של התורכים, המאלצים את הציר לאכול כמויות גדולות של מאכ-ליס מורחים שאינם מתאימים לו... השג-ריר בבריטניה, אליהו אילת, סיפר ל-ע-תונאי ישראל, אחרי ההצבעה הגורלית באו"ם על הקמת המדינה היהודית, כי "חבר של אחת המשלחות הערביות לחש לי: מעתה נהיה שכנים טובים". למחרת היום פרצו המאורעות בארץ-ישראל... אריה אשל, לשעבר קונסול כללי של ישראל באוסטריה, עורר פליאה כאשר הציע כי ישראל תמ-כור לאוסטריה ברזל, נחושת ומנגניום, מן האוצרות הנמצאים ב"מדבר באר-שבע". ל-עומת זאת הציע כי אוסטריה תמכור לתע-ש-יות ישראליות גרוטאות-ברזל. כשחקרה ממ-שלת אוסטריה את האפשרויות, נתברר לה כי ישראל מייצאת בעצמה גרוטאות ברזל... מוביח ארזי, לשעבר יציג ישראל הענ-י-טנבול, נאלץ לעבור לדרום-אמריקה, לדברי וילנסקי אחרי שאמר ליהודי תורכיה, שסיר-בו להגדיל את תרומותיהם: "אני רואה שני-חוץ לכם היטלר. בלי היטלר לא ילך הענ-י-טנבול".

* ראה עמודים 5-3.

אליו הוזמנה על-ידי ממשלת צ'כוסלובקיה. שבוה לאיטליה, מצפה לה שם הצעת-חווה שנתית, המבטיח לה משכורת חודשית של 1200 ל"י. חיה החליטה לחתום על החוזה, רק במקרה שבעלה, הנמצא עדיין בארץ, יס-כים להצטרף אליה למשך שנה זאת... לעו-מת זאת, מעוניין וויטוריו דה-סיקה להפליג מאיטליה לישראל, על מנת להסריט את מגילת אסתר. את תפקיד הגיבורה ה-ראשית תשחק גינה לולוברגי-ידה... דואר מזור החל מגיע אל שחקנית התיאטרון הקאמרי רחל מרכוס, שכתייה הפרטיים היא אשתו של נתן אלתרמן: לאחר שהתיאטרון הקאמרי הדפיס מודעות פירסו-מה להצגתו, בהן נאמר כי "ההשדכנית העל-י-זה, מרת דוריס גאלאגר-לוי (אותה משחקת רחל מרכוס), מקבלת קהל כל ערב באולם מוגרבי... החלו זורמים אל השחקנית מכת-בים של מבקשי-שידוך... הסופר משה-ש-מיר, מתבר מלחמת בני-אור, סיפר הש-

חד-גדיאי קישון (ימין) וירידי-על שפת-הים בגב שזוף ועולם הרחב

בוע כי 24 שעות לאחר שפנה אל הרמטכ"ל משה דיין בשאלה גלויה מעל דפי ענ-המסמר, בא לביתו שליח והומינו לבית ה-רמטכ"ל לשיחה בעניין זה... במאי תיאטרון זירה מוכאל אלבו נאלץ השבוע לפרסם בעיתונות מודעת-התנצלות לשיריאי רפאל הלפרין, על ששמו הוכנס בטעות למודעה על גושף אמנים שאורגן על-ידי זירה... חו-בי המודו חז-גדיאי של אפרים קישון ייאלצו לחכות לו שלושה חודשים, עד שובו של המחבר מסויר קצר באירופה, אותו ניצל לראיית מחותני המוצגים שם ולכתיבת ר-שימות-מסע שבועית. את ימיו האחרונים בארץ ניצל קישון לשיבה אינטנסיבית על שפת-הים כדי להפוע בעולם הגדול כשהוא שוין כדבאי... כאשר נתפרסמו בשבוע ש-עבר המשכורות הגבוהות ביותר בארצות-הברית, בלטה בתוכן משכורתו של פרשן הטלוויזיה אדוארד מוראן, שביקר לא-יזמן בישראל תוך הכנת סרטו המפורסם על ישראל ומצרים. הכנסתו בשנה האחרונה: 790 אלף ל"י, כמחצית מהכנסות מנהלי חב-

לוי אשכול בוועדת הכספים של הכנסת, סיפר ח"כ חרות ד"ר יוחנן באדרך מעשה שהיה בשרה-אצור הקודם, אליעזר קפלן המנוח: כשביקש קפלן בשעתו למנות את בתו כמוכירתו הפרטית, אם לא יהיה ככך פגם מבחינה ציבורית. המינוי הוצא לפועל רק לאחר שאיש לא ראה בכך כל פגם... סגן שרה-הקלאות זאב צור, שסיפר השבוע במסיבת עיתונאים על הישגי הייצור החקלאי, לא פסח גם על פריט זעיר בטבלת-הייצוא: 600 צפרודעים, שנשלחו למעבדות מדעיות בהולנד ובצרפת, מנשרת חצי-דולאר לצפר-דע, כמטבע זר... הרב הראשי לצה"ל אלוף משנה שלמה גורן הביע השבוע את הת-להבות מהצעת חייל דתי להקים גוד של תוקעי-שופרות, שילחמו, בשעת-הצורך, כ-שיטות הבריקות והמונסות מימי נצחוננו של יהושע בן-נון בקרב יריחו.

* * *

בשיטת הסרט הנו

חיה הררית, שהשלימה באיטליה את צילומי סרטה גיבורת-היום, תצא בקרוב ל-פסטיבאל הסרטים הנערך בקארלובי-ווארי,

מאות אזרחים ו-3 קבוצות צבא במצעד 4 הימים בקשו קבלו וצעדו בסוליות סוליאטן

ביניהן

שתי הקבוצות המנצחות

סוליות סוליאטן הנן:

- חזקות
גמישות
קלות
חסכוניות

לועזית

שלום לך, חיוך

ביום החמשה עשר התעוררתי לצלילי מוסיקה מן החצר, שבאה ממקלטו הנידב של שכן. היה זה אנדנסה יפה של מוצרט, המזכיר כתימדי את השחר, המוות, חיוך מטויים. הקשבתי לו רגע ארוך, כשאני שוכב ללא נוע במיטתי. הייתי מאושרת למדי. בעלת הבית קראה לי. ביקשו אותי ב' טלפון. נכנסתי לתוך חלוק מבלי למהר ו'

ספרת סאגאן

פשוט מאד, אשה מאוהבת

ירדתי. חשבתי שהיה זה לוק, וששוב לא יהיה לדבר חשיבות גדולה. משהו חמק ממני. "מה שלומך?"

הקשבתי לקולו. היה זה קולו. מניין באו לי שלווה זו, רוח זה, כאילו משהו חי, חיוני נפרד ממני? הוא תומך אותי לשתות כוסית בחברתו, למחרת. אמרתי: כן. "כן". חזרתי לחדרי. מלאת קשב. המוסיקה נגי מרה והצטערתי שהחמצתי את סופה. לפתע ראיתי את עצמי בראי, וראיתי את עצמי מחייכת. לא מנעתי בעד עצמי מלהייד, לא יכולתי. ידעתי פעם נוספת שהייתי לבדי. תקף אותי החשק לחזור על המלה. לבדי. לבדי. אבל מה, בעצם? הייתי אשה שאהבה גבר. היה זה עניין פשוט: לא היתה כל סיבה לעשות השוואה.

מפלצת קטנה. זהו העמוד האחרון בספרה החדש חיוך מטויים של פרנסואז סאגאן, הצרפתייה בת ה-21 מחברת שלום לך, עצבות. הרבה דובר וכתב עליה מאז יצא ספרה הראשון, לפני כשנתיים. חששו לפיכך סומה הפתאומי, לסכומי הכסף העצומים שהרוויחה מתרגום עצבות ללשונית רבות. לי אופן הפריא בה נהגה את מכונת המירוק. לאלה שחיכו בקוצר רוח ציני לצאת ספרה השני, שנכתב בשלושה חודשים, ציפחה אכזבה. חיוך מטויים רחוק מלהיות כשלוך. הכל רואים בדמותה של גיבורת הספר, דו מיניקי, המנהלת הרפחקת אהבים עם גבר קשיש ונשוי, את בובאתה של פרנסואזה. כפרנסואז, דומיניק היא בת 20. לשתיהן אותו החיוך; יש בו מן הרוך, האירוניה, העצבות, והאדישות. שתיהן מסוגלות לבלות את כל אחר הצהרים בבית-קפה ולשלשל מטבעות כנות 20 פראנק בזו אחר זו למכונת התקליטים כדי להאזין לאותה מנגינה. שתיהן אינן מקשיבות למה שאומרים להן, שתיהן אוהבות. להסתחב בשמש.

אמרו על פרנסואז שהיא מפלצת קטנה. שהיא צינית, שהיא מתעלמת מן המוסכמות, שיש לה האומץ ללשקר לעצמה. פרנסואז, כתימדי, אישה למתרחש סכינה. אחרי שמכרה את נכיות ההסרטה של שלום לך, עצבות למפיק האמריקאי אוטו פרמינגר 45 מיליון פראנק, קיבלה כבר הצעות שמנות לספרה השני, ריחף החודש תיוך מטויים על שפתיה.

יצא בעברית בהוצאת קרני.

פרטומת הכסף יענה את הקול

מפעם לפעם, כאשר מנהלי קול ישראל היו מקוננים כפני הציבור על תקציבם ה' זעום, הושמעה הצעה להפוך את שירות ה' שידור לתחנה מסחרית או מסחרית-למחצה, להעמיד שעות-שידור לרשות מפעלים ו' עסקיים, לצורכי פירסום תמורת תשלום קולני. לא היה שום דבר שיועזע יותר את מנהלי קול ישראל, הדבקים בדוגמה הברי' טית של שירות שידור ציבורי.

בת בכך עם דחיית ההצעה, החלו לחפש בקדחתנות אחרי גופים שישלבו כסף טוב בעד השמעת שמם ברדיו.

2 דקות לביכוי-שריפות. אי אפי' שר היה, כמובן, לפנות לחברות מסחריות רגילות מבלי להודות קודם כל בפני ה' ציבור על שינוי עקרונות. לכן העדיפה הנהלת קול ישראל לקבל מזומנים רק מ' ידי גופים מהסוג הנקרא "ציבוריים למחצה", ואילו הציבור החמים נתבקש להאמין כי אלה מושמעים באוזניו בגלל העניין הציבורי המיוחד שלהם. לאסונו, לא יכול היה ה' מאוין לגלות בהם עניין פרטי כלשהו.

כך הוזמן המאזין לשמוע תסכית על כיו' בוי שריפות (המשלם: המועצה למניעת שריפות) ועל כללי שמירת הבריאות בי' עבודה (המשלם: הוועדה להגינה מקצועית). בפתחו את המקלט מבלי שהוזהר מראש, הוא נאלץ להאזין לדברי ראש עיריית חי' שייסטאן, המשלם לקול ישראל שלמונים קבר' עים, אחרי שמימן לאותה מטרה את הק' מת האולפן החיפאי. קמצנים יותר בתקצי' בכ הם ראשי עיריות מפא"יים אחרים, כי גרשון אגרון מירושלים, המסתפק בשתי דקות בשעת הצהריים העולות, בנול יחסי' רצונך להודיע? בבקשה. לפני זמן קצר הודיע קול ישראל במיטב רמקולים, ל' ציבור, כי מעתה יסדר בחדשות הודעות של גופים ציבוריים תמורת תשלום. באותו זמן עצמו, עסקו מנהלי בסודי-סודות בתיכ' נון המיסדר השבועי הקבוע הראשון תמר' רת תשלום.

מממן התוכנית החדשה היה הפעם המועצה למניעת תאונות דרכים שהחליטה לא ל' הסתפק בתסכיתים חד-פעמיים, עבורם שילמה בעבר. המורת 500 ל"י לחודש, תקבל מעתה המועצה רבע-שעה צהרימית ורבע שעה ערבית מדי שבוע בשבוע, לצורכי תעמולתה. רק חלק מן הסכום יודרש לצורכי התוכנית עצמה. בשאר מתכוון קול ישראל לממן תוכ' גיות חשיבות אחרות, כמו במערכות העבודה (כה משקיע, אגב, מכספו גם הוועד הפועל של ההסתדרות) או לאשה העובדת (בתמי' כת מועצת הפועלות).

המאזין יסכול את הכל בשקט, כדרכו. אך אילו ניתן לו פעם לרגע הביקרופון, היה בוודאי שואל: אם כבר הוחלט למכור ש' עות שידור בכסף מלא, מדוע חייבים למכור אותו רק לאלה המתחייבים מראש לשדר תוכניות משעממות עד מהת ובלתי-יגיתנות להאזנה?

תוכניות

אין "דבר"

מל תלונה של המאזינים על היעדר הור' מור בתוכניות קול ישראל. מביאה בדרך כלל הבטחה מהנהלת שירות השידור כי לא תחסוך מאמץ להעלות חיוך, במקום פי' הוק, על שפתי המאזין.

התוכנית היחידה שהגשימה הבטחה זאת, היתה שלושה בסירה אחת, בה נדרש צוות הומוריסטים להיחלץ ממצבים תמהוניים ו' להשיב על שאלות מוזרות.

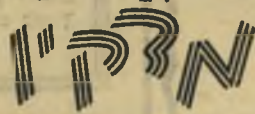
אחת השאלות של מנהת התוכנית, יצ' חק משעוני, במישר האחרון של שלושה בסירה אחת היתה: "מה ארוך יותר מצ' וואר של גיראף?"

המוצלחת מכל התשובות לדעת הקהל שמילא את אולם בית הייל הירושלמי, היתה תשובתו של איש-הצוות שאול ביבר ש' אמר: "המדור קצרות של דוד זכאי בדבר". אך המאזין שפתח את מקלטו בשבוע שעבר לא זכה לשמוע תשובה זאת, ו' אף לא את גלי הצחוק הסוער ומחיות הכפפים שבאו בעיקבותיה.

מצנור התוכנית, שקיצץ את הקטע מסרט ההקלטה, הבין יפה כי אם יש ברצונו לקבל את משכורתו מקופת קול ישראל גם בחודש הבא, מוטב לו להתחבר על נושאים מקורשים פחות מאשר דבר ועורכיו.

עשוי מאריג דקרן אורגינלי

תל-אביב: רח נחלת בנימין 44. חיפה: רח' הרצל 37. רח' אכנב' 74.

פקידות: ספר "אלפא"

נמשכת הרשמת צעירים תל-אביב, רחוב בלפור 6.

פרס עשר לירות

יוגרי בין פותרו תשבץ "העולם הזה" 974

			7	6	5		4	3	2	1
11				10		9			8	
		17			16		15		14	13
			21				20		19	18
				25			24		23	22
					28			27	26	
31						30				29
		36		35			34		33	32
			41		40			39		38
		45		44				43		42
			48		47				46	
						50				49

16. בהן מכון הסוס; 17. ולד הנולד טרם זמנו; 19. חכונה שכיחה אצל בעלי-יכולת; 20. מקים תורכיה החדשה; 21. אחת ה' משרות של חילות צה"ל; 22. "שיח..."; 23. מדובר אמריקאי; 24. חיוני למטוס בוכ' נה; 25. הגיבור האמיתי של המרד על ה' קיין; 26. "עלי... ענו לה 1"; 27. אילן; 28. המונן בלתי מכתיים; 29. מנהל משרד הפיתוח; 30. איתו משלמת חברת הביטוח; 31. קריאה המכוננת לנהג; 32. האיש של קריאה.

33. רב; 34. הדל"ת של חביד; 35. התייז של תנין; 36. תחמושת הקשת; 37. עשרה שהועלו לתלייה; 38. קריאה הדור' שת מבחיר הציבור לנטוש את עמדתו; 39. נותנים בו את רגלי האסיר; 40. כתר; 41. מקום מסתור לאנשי קדם; 42. הליצן בקרקס. **מאוזן:** 1. יישוב בגליל התחתון; 2. אות הידיעה; 3. יום המנוחה; 4. פרח; 5. אינזוליד; 6. כן, בלשון זרה; 7. 9. ד"ר בנימין הלוי; 8. לה 120 חברים; 9. 13. עיר נפט סובייטית; 10. בלעדיו אין לחם;

סרגדיה אנושית גדולה מתוך שורותיו של פסקדין יבש האשמה: שידול לזנות

מנהג מקימו

בירושלים, הודיע דובר משרד הבריאות כי משרדו יקים בי כפרים הערכיים מקלחות ציבוריות, הבטיח כי מקלחות אלו יהיו נפרדות לגברים ולנשים כדי "לשמור על ה-מינהגים הערכיים".

מיוזג גלויות

בנהריה, שינה מוכר-העיתונים מן המערה הסמוכה את שמי מאלחנן דרויש להגם דרוקר.

התחרות בלתי-הוגנת

ביפו, קיבלה הנהלת קולנוע מי קומי בקשה חתומה בידו "אגודת בנות המקום" לא להציג יותר סינים של מירלין מינרו, מכיון ש"אחרי כל הצגה כזאת, מקבלים ה-בחורים שלנו מושגים על דמות ה-אישה שאין להם כל קשר עם המציאות".

עבודה נקייה

בתדיאביב, מסר עורך-הדין שלמה כהן את מכוניתו לניקוי לצעיר שעמד בפתח משרדו, גילה בצאתו כי הצעיר נעלם יחד עם ה-מכונית.

השקעה כראית

בעבי, לאחר שנפל ארנקו ובו כשע ל"י אל תוך הים, שכר עוזי גוטמן סירה ורשת דיגים, עמל שלוש שעות, לא מצא את הארנק, הצליח תחת זאת לדוג שלל דגים, אותו מכר ב-12 ל"י לבעל המסעדה הסמוכה.

מהירות מופרזת

בירושלים, החזירה המשטרה את מכוניתו הגנובה של מיכאל צור, ממשרד המסחר והתעשייה, עוד לפני שבעלה ידע על גניבתה.

זרע הפורענות

ברמת-השרון, הודיע האיכר שמואל גרין למשרד החקלאות כי שדהו הצמיח עגבניות, למרות שזרע בו פלפל מתוק, שיגר מכתב התנצלות, כעבור שבוע, בו הסביר כי טעה, מאחר שאסף את העגבניות משדהו של השכן ולא משדהו הוא.

צו האופנה

בתדיאביב, יצאה שולמית בר-גר מרחצה בים, הופתעה לגלות כי חולצתה הצבעונית נעלמה, מצאה במקומה חולצה אחרת, כתוספת פתקה שהודיעה: "הצבעים שלך התאימו לי יותר".

מצא מין את מינו

בצריפין, הפגין גרשון נתן את שמחתו לו כסופיסף עבר ניתוח סירוס, הבעי את התמרמרותו על הנהלת בית-החולים, שהחזיקה אותו במחלקה של גברים, למרות שכבר ראה את עצמו כאשה.

דוח ערכים

בירושלים, לאחר שנעצר בחור נטורי קרתא בגלל השתתפות בהפגנה נגד מכירת כרטיסים בקול-נוע ציון במוצאי-שבת, נשאל במש-טרה אם הוא מודה באשמת גניבת דיו של קופאי הקולנוע, ענה "אם אני אשם כמשהו, הרי זה בניגוד טריפה!"

הנאשם : מאיר בן יוסף מורחי (23), משערי רחמים ירושלים, בתי סמרה אפרים. נאשם (1 בשוטטות בנסיבות חשודות; 2) בנוסיון לשידול צעירה מתחת לגיל 16 ל-דבר עבירה.

כתב האשמה : ביום 10.5.56 פנה ה-נאשם אל הילדה שרה ב. בת 13, הציע לה 15 ל"י עבור כעילה ושוטט במסיבות ח-שודות.

עדה שרה ברוך

אני בת שלש עשרה. הייתי לומדת בבית-ספר רוחמה עד כחה ג'. אחר-כך למדתי בבית-ספר ברויהודה עד כחה ד'. אמא רצ-ה לה לשלוח אותי לעבודה, ועבדתי בחדשית במשק בית. כנסת ראיתי שקונים לילדים בגדים ולי לא קונים, או הסתובבתי ברחו-בית.

אינני יודעת מה זאת שבועה, אבל אני יודעת שבבית המשפט אני מוכרחה להגיד את האמת. אבי שמו יעקב. אמי שמה חנה. אני זוכרת, זה היה לפני 10 ימים. זה היה עליידי בתי השמוש שלי. אמא, אני נכנסתי, אחר-כך יצאתי משם, והנאשם נגש אלי ואמר לי: כואב תראי, יש לי עבורך ע-בודה.

אז הוא אמר לי שהוא שולח אותי לכ-חור אחר. אז אמרתי לא כדאי. יכול ל-ע-שות לי משהו. אז הוא הלך ישר ואני התחבאתי עליידי אמא. או פחדתי ללכת הב-ית, כי הבטחתי שאביא הביתה שש ל-י. רות. אז נכנסתי לאיזה כינסה וישנתי שם עד הבוקר. הנאשם אמר לי שיתן לי 15 לירות, שאני אלך לעבודה נקייה ומסודרת. הוא אמר טפול בילד. אני פחדתי ולא הלכ-תי, כי קרה לי מקרה שבוע לפני כן ש-בא שני בחורים ואמרו לי שיש עבור דה. אחר-כך תפסו לי את הפה ושכבו עלי בבית מלון, אחרי קולנוע ציון. אני הבנתי שזה עכשיו אותו דבר.

מאיר ראה אותי לפני כן הרבה פעמים, שאני הולכת מבית לבית ומתפשט עבודה. מלבד המקרה עם שני הבחורים, לא הי-יתי אף פעם במטה. אני מרויחה קצת כסף כשאני עובדת בשעות משק בית. אני מו-סרת את הכסף לאבא שלי, והוא קונה בגדים. היא עוד לא קנתה, אבל היא תקנה. ואם יתחשק לי משהו, אז אני קונה לי איזה דבר.

אחר כך, במשטרה, הראו לי שורה של אנשים והכרתי את הנאשם מבין האנשים האלה, שהוא אמר לי שהוא יתן לי כסף. מאיר אמר לי: אחרי שתבואי ותראי את העבודה, אחר-כך אתן לך 15 לירות, ותקי-ני לך בגדים. כי הוא ראה אותי בבגדים כאלה, שאני לא מסודרת. אני גם מכירה את שושנה ומרגלית, הן היו יושבות באגד ברחוב יפו ואחר-כך מאיר הלך לשבת א-יתן.

זה היה בערך בחמש אחר-הצהריים. אני ש-אלתי איזה שעה, אמרו לי שהשעה חמש. אני רק רוצה להגיד שמאיר לא אשם בשום דבר, הוא רק רצה לעשות לי טובה. רק הבחורים הם אשמים בכל. הם עשו לי יותר מדי צרות.

שאלת הנאשם: את גיורג' הכרת?

תשובה: בפעם הראשונה הכיר לך אותי השמן ההוא, ואחר-כך ראית אותי תמיד כשאני מחפשת עבודה. אתה הכסתחתי ל-15 לירות שאקנה לי דברים. לא דברת עמי רע, ולא עשית לי בכוח משהו.

שאלה שנייה: מי זה השמן?

תשובה: השמן זה אחד עם זקן בלונדיני. זה אחד משני הבחורים שבמלון עשו לי את הדבר ההוא. אמרתי לבחור ההוא לך תתביש. אמרתי לשושנה הבחורים מקל-קלים אותי. אחרי שעשו לי את כל הרע הזה, בא השמן ודבר אתי בטובות. אני יודעת שהנאשם איננו אשם בשום דבר.

עדה מוניקה מוהילבר

(קצינת מבחן לנוער)

אני חושבת שהילדה מספרת את הא-מת. אין לה מושג של זמן. היא תמיד שואלת מה השעה, כדי לדעת כמה כסף מגיע לה עבור עבודה במשקבית. היא א-י-

זהו סיפור של נערה אשר תנאי החיים בשכונת עוני הביאוה אל סף עולם הפשע והזנות. זהו גם סיפורם של אלה המוכנים לתת לה את הדחיפה שתעבירה אל מעי כר לסף זה. "העולם הזה" מגיש אותו בצורתו היכי שה, הבלתי-נספציונית, כלי-זון הפרוטוקול המשפטי.

גה יודעת קראו וכתוב, אבל יודעת יפה חשבון.

עדה מרגלית מורחי

אני חברה של שושנה לוי, אנחנו באות לפעמים לתחנת אגד. היינו כשהילדה הקט-נה שרה ב. הייתה שם. שמעתי שגיורג' דבר עם מאיר. גיורג' זה השכן הבלונדי ומאיר זה הנאשם. הם שניהם דברו אחד עם השני, הנאשם אמר לגיורג' שילך אתה (לבעול) אותה.

אחר-כך הנאשם הלך עם הילדה. אני לא יודעת מה דיבר אתה. אני מכירה את הנא-שם והוא מכיר אותי ואת שושנה, כי אנח-נו עסקנו לפעמים בנות.

הנאשם: מה עשית כשבאת לאגד?
תשובה: כשבאתי לאגד יושבים שושנה אני וגיורג', באת וישבת בי ספסל שני, דברת עם גיורג' וגיורג' אמר: כן, אני יכול לסדר את הקטנה.

עדה שושנה לוי

אני חברה של מרגלית, אני כבר שנה לא עוסקת בנות. פעם הייתי זונה ומאיר יר-דע את זה. אני מכירה את הילדה שרה ב. גיורג' לימד את הנאשם שילך עם הקט-נה בשביל זנות.

עדות הנאשם מאיר מורחי

באותו יום תמישי אני באתי מהעבודה שלי - סבלות. אני עמדת עליידי בית שמוש צבורי שעליידי אגד. עם אופנוע של הובלה. אחרי העבודה נכנסתי לאגד, שם ראיתי את גיורג'. אמרתי לו אם הוא מער-נין למכור מנת דם, אמר לי כן. ישכנו לדבר על הענינים של דם.

פתאם ראיתי את הילדה הקטנה באה. אני לא יודע מה שמה, היא דיברה עם שושנה ומרגלית. אז אני שאלתי את גיורג' מה עושה הילדה הזאת. אז הוא אמר לי שהיא הולכת עם בחורים.

אז אני לא תיארתי לעצמי שילדה בת תשע תלך עם בחורים. אז גיורג' קם ו-דיבר אתה ואמר לה הא המש לירות. וא-ני התכוונתי למסור אותה למשטרה אור-גי. אמרתי לה שאני אתן לך 15 לירות, שבי באגד.

היא אמרה שהולכת לבית שמוש. פתאם תפסו אותנו המשטרה בפנים אגד. אילו ר-ציתי ללכת אתה, הייתי נותן לה חמש לירות. ודי. לא דיברתי עם הילדה שום דבר על עביירה. אמרתי לה: במקום חמש לירות אני נותן לך 15 לירות שתקני בגדים.

היא אמרה לי: תראה לי כסף, אמרתי לה פה זה לא יפה. לא דיברתי אתה על עבודה בכלל. כשתפס אותי שוטר ברחוב יפו, לא אמרתי דבר. אני סוחר בדם. יש לי הרבה מגות דם. אני עיסק בזה אחרי ה-עבודה כבר שנה. גיורג' הסכים לתת דם. אני לא רוצה שהילדה הזאת תתקלקל עם הבנות האלה. הצולעת שושנה היתה זונה וגם מרגלית זונה. לא הכרתי את שרה לפני זה, ולא חשבתי ששרה היא זונה. גיורג' אמר לי שאפשר לשכב איתה. וגם הודה (שבעל) אותה בבית מלון. הוא אמר ש-י מקבלת חמש לירות.

עומר שעין

כא כח התביעה

הגיל מודה ששידל את הילדה לזנות, אין להאמין שעשה זאת כדי למסור אותה למשטרה. אין להאמין שהוא משוטט ברחובות למטרות אלה בלבד. אני מבקש להחמיר בעונש.

הנאשם

אני לא אשם, רציתי טובה ולמה לגרום לי רעה?

פסקדין

עדותה של הילדה שרה ברוך אינה ברורה ולא אוכל לסמוך עליה באופן מלא. מאירך הנאשם עצמו מודה כי ביום 10.5.56, בשעה 5.00 אחצה בערך, הוא פנה אל הילדה שרה ב. שהיא בת שלוש עשרה שנה והציע לה 15 ל"י עבור "דפיקה". הוא טוען כי עשה זאת כדי להשתוות במקום וכדי לקרוא בינתים למשטרה ולמסור את הילדה לידיהם.

אינני מאמין לנימוק ההצדקה של הנאשם. אני קובע כי הנאשם פנה אל הילדה שרה ב. והציע לה 15 ל"י עבור "דפיקה" וזאת על-סמך עדותו הוא ועל-סמך העולה מכלל עדויותיהן של הזנות מרגלית מורחי ושושנה לוי ומכלל המסיבות שתוארו בדברי העדים. אין לי ספק כי זוהי "עבודה" שהנאשם הציעה לילדה. הילדה אמנם אומרת כי העבודה שהציע לה הייתה להשגיח על ילדים וטוענת ש"הוא לא אשם, רק שני הבחורים הם שעשו לי רע", אך אני מקבל את דבריה בהסתייגות, מאחר שמאופן עדותה התרשמתי כי ברצונה להגן על הנאשם, שאותו היא רואה כחף מפשע לעומת שני בחורים אחרים, שלדבריה שכבו אתה ממש בחור במלון. ואילו הנאשם עדיין לא פגע בנופה לרעה.

אני קובע לכן, כי הנאשם הציע לילדה שרה ב., שהיא בת שלוש עשרה שנה ושאניה זונה רגילה, "עבודה" - היינו לשכב עם אדם בלתי-ידוע, תמורת תשלום סך 15 ל"י. לכן אני מוצא אותו אשם בעבירה המיוחסת לו בגליון האשמה.

כמו-כך אני קובע, על-סמך המסיבות הגיל, כי הנאשם שוטט במקום צבורי, היינו בתחנת אגד בירושלים, במסיבות שיש בהן כדי להביא לכלל מסקנה שהוא נמצא שם לשם מטרה בלתי-יחוקית - היינו, לשם שידול למעשה זנות. מסיבות המעוררות חשד זה הן: העובדה שהנאשם נמצא בחברת שתי זונות מקצועיות עם ילדה עובדה ומוזנחת בגיל 13 שנה, וההצעה לשלם לה 15 ל"י עבור "דפיקה".

לפיכך, אני מוצא את הנאשם חייב גם באשמה המיוחסת לו בגליון האשמה, בפרט 2. שופטי-שדום יעקב בזק.

זרידין

הנאשם עשה מעשה מכוער ביותר. הוא בעל עבר פלילי ולמרות הענישים, לא היטיב את דרכו. אני מחליט לדון את הנאשם למאסר לחצי שנה עבור שתי העבירות כאחת. שופטי-שדום יעקב בזק

לשון הקודש

גילגוליו של השם

ב ראשית היה שדה-בוקר. כשהגיע ה' כפור, קראו למקום שדה בוקר. כשבא בגוריון הפך הוא לשדה-בוקר. הלך בן גוריון לממשלה ובאו הבחירות, הפך הוא לשדה-בוקר. כשיצאו החברה לאימון חילי רגלים מתקדם הפך הוא שדה בתי"ר (רא' שי תיבות של חיל רגלים). כשבאה בוקרה — שדה בוקרה. כשעזבו הבנות, הפך הוא שדה-בחור. כשנבנה הסכר הפך הוא שדה בקיר. כשלא היה לחם וחיימקה אפה פ"י חות, הפך הוא שדה בעקר. כשהמצב קשה ה' פך הוא שדה כר-חמה. כשהיה גירעון ב' תקציב ולגיבור היה חור בכיס, הפך הוא שדה בוקר. וכך זה עד היום הזה.

התוכנית

כ שבאו ראשוני שדה-בוקר להתיישב, החליטו להתקיים אך ורק בתנאי המי קום ובדרך זו למלא את כל צורכיהם ולבצע את כל מבציהם. אי לכך הכינו תוכנית כדלקמן:

לחלוק בחלייקים, להיחזק בדחקה, לעבד בעבדה, נקב בנקב, לשאוב בשאביה, לרחם ברחמה, למשש במשש, לעקוב בעקב, לבקר בבקרה, לטעות בטעות, להתפקד בפוקדה, ל' צוד במצדה, להתמהמה בתהמה, להסריד ב' מטרדה, לנפח בנפח, לשלב בשליבה, לזפת בזביטה, לגרוף בגירוף, למרר במררה, לכ' תוש את הגדול במכתש הגדול ולכתוש את הקטן במכתש הקטן.

השוואה

ב אחת מאסיבות המשק התמרמר סילבר על המצב העלוב שבו נמצאים ענפי המשק. בדברו על הובל, התפרץ ו' אמר: "זה זבל זה? זה חמרה!"

בורות

כ שנשרה זבד שוע להדריך בצופים, ש' מע פעם הרצאה מאלפת בבית-ברל, מ' פי אחד מגדולי היישוב. כששאלו אותו איך היתה ההרצאה, אמר: "לא הבנתי כלום. הוא דיבר עם המון מלים מבית-מדרקת."

לשון קודש

כ יגדירו לו צמח מסויים. אמר לו המומי חה: "וזהי חלמית." שאל יהושע: "יש לזה עוד שם?" אמרו לו: "חוביזה." אמר יהו' ש: "זהו זה! דברו מאמע לושן."

תשובה בחלכה

ב אחד הימים בא מומחה צרפתי ל' איקולוגיה לנגב ושאל את אחד הבדוי אים איך נקרא בלשונו הצמח דיפולדקסיס, הבדואי הביט בדילזול על הצמח ואמר: "הא? הא חמרה!" מאז נקרא הצמח ב' מדע דיפולדקסיס חמרה.

המכנסיים

כ עם בא מהלה למיסוד עם בגדי עכו' דה. שאל אותו המס'ים לפשר הדבר. אמר מהלה: "המכנסיים הם החבלכלו לי."

עביקה האריכואלוג

כ עם הלכו אנשי סקר המרעה לעבדה ו' ראו בעתיקות. היות וצביקה היה ה' יחידי שידע מה נעשה שם, הלך הוא והסי ב'ו. לאחר שראו האורחים את מתקני הרחי צה, את רובע הסתתים ואת חצר בית-התפרי לה, החווירו פתאום כמו סיד כשאר צבוי קה: "עכשיו בואו נרד לקברים. הגיע ה' זמן."

בושות

רפי והנמט

כ עם התכייף לחברה במזכירות לסמטם את רפי. עוזי קרץ לרזי והתחילה ה' שיהיה הבאה:

"כמה הישגת?"
"כלום. עשרים מיליון."
"הוא הסכים?"
"בתנאי שנשקיע מיד."
"עשית סידורים?"
"כמו כלום."
"כמה מניות?"
"עשרים."
"עם מי התייעצת?"
"עם שייקה ירקוני ועם ליגום."
"כבר שואבים שם נפט?"
"רפי, שעיניו יצאו מחוריהן, לא התאפק וצרח:
"עסקים בכסומים כאלה לא עושים בלי אישור המזכירות!"

שטימון והרם

כ עם מתחו החברה את שטימון ואברוס שאל אותו אם יש לו דם להרטיב בכז':

הראשי המוביל למגורי הבנות, כשכל ה' קצינים משבחים את כושר מנהיגותו. כשהחברה חזרו בערב באותה צורה משעות רבות של כיוף עם הבנות, צרח עליהם יו' סי: "אם בשבת הבאה יהיה שיעור מחורבן כמו היום, זה יישך עוד יותר זמן!"

ריבק והסמל

כ שיערו החברה לה, ניתנה פקודה ל' הסתפר. לריבק לא התחשק לעשות זאת, אבל סמל המחלקה צרח עליו: "לך לסי פרו!" בערב רואה הסמל את ריבק בלתי-מסופר. הוא זעם כטייפון וצרח: "הלוא אמרתי לך ללכת לספר ו' ענה ריבק: "יש שם רק מזרון." "איזה מזרון?" צרח הסמל. "המזרון של הספה. הספה איננה." "ספררררר אמר' תי ולא ספה..." צרח הסמל. "לא שמעתי

כלביוס
אפריה בקוקר
מאז ורשא: ארנון גלר

בהוצאת "דהקת העין" — שדה בוקר — יצאה כימים אלה לאור הוצרת בעזרת השיבות היסטוריות בשם "קיימבג הכובים". הוצרת זאת כוללת את כל המאור-עות החשובים שהתרחשו בנקודה המבודדת בנגב מהיווסדה ועד ימינו, הוץ ממאורעות מסוימים שהת-רחשו בצרף שוודי אהה כמשק, שאינם ניתנים ל-פירסום לפי שעה, כדי לא לפגוע בכחוזן המדינה. בעמוד זה מוגש לקוראים מכתר מלוקט מתוך הקיימבג.

טוב, ענה ריבק. הסמל קיבל היסטריה עצו' מה, אבל ריבק נשאר בלתי-מסופר.

משמעת למופת

כ עם רצה הרס"ר בבסיס טירונים ללמד את הבנות מעבר יפה מדום לנוח. הוא תפס לו כאובייקט את אדוארד ופקד עליו לבצע את התרגיל כדי שהבנות תראינה. כדי שזה יהיה יותר ברור, ציחה עליו לע' שות זאת בשלבים. פקודה ראשונה — ה' מת רגל. פקודה שנייה — הורדה. הרס"ר פ' תח את פיו וצרח: "למספר אחד — עמוד נוח חת ו' אדוארד הרים רגלו. הרס"ר אמר: "ובכן, זהו זה!" והלך לדרכו. מאחר ש' אדוארד לא קיבל פקודה להוריד את רגלו, נשאר עומד על רגל אחת כחסידה, עד שה' רס"ר עבר שם כעבור שעה. ראה זאת ו' צרח: "מספר שניים — הפ!" רק אז הור' ריד אדוארד את הרגל.

שיעור בת"ם

כ שחיו החברה בבסיס טירונים, השתר' עו לראות את הבנות. הצרה היתה שה' בנות נמצאו מחוץ לתחום לגברים ועל החברה נאסר לצאת לכביש הראשי המוביל אליהן. במול היה לחברה מס'כף אחד בשם יוסי שהבין עניין. החברה ביקשו ממנו שימצא סידור איזשהו. כעבור הצ'ישעה הוד' עקו החברה לכביש הראשי. המס'כף הוריד עליהם צווחות איומות ואחר זעק בקול א' מים: "בתור עונש יהיה עכשיו שיעור תס"ח עד הערב. ימינה פנה! קדימה צעד!" והוא הוביל את החברה בשדרות-מסע דרך הכביש

סדרן העבודה

כ עם היתה לטוטל, סדרן העבודה, בעייה אירגונית מסוכנת נורא. הוא ריכז את כל כוח מחשבתו ותחבולותיו ולא יצא מן הסבך. אותו ערב נכנסו החברה לחדרו וראו אותו עומד על הראש. כששאלו אותו מה קרה, ענה טוטל: "זה כדי שכל המחשבות מהרגליים תזרזרנה לראש."

חמי ידד רע

כ עם קיבל חמי מכות מאבא על זה ש' עמד ליד המקלחת של הבנות ושר: "אני רוצה לחלוב."

תחפושת למורים

כ ומיים לפני פורים שאל דורי את פני' נה אם היא מתחפשת. היא אמרה שכן, אבל לא ידעה עדיין למה. הברנש אמר: "בר' אי נתחפש שנינו לתופעה חשמלית. אני מת' כפוש לפלוס ואת למינוס." החברה צחקו ו' כעסו עליו נורא, אבל פנינה שאלה: "מה זה?"

שירטות ופטינטים

שמיד שומר עי דיסטאנץ

כ מיל הוביל את העדר, כשלתע עשתה אחת הכבשים "מהההה". מי זה מהההה כשבילך ו' צרח שמיל נתן לה ל' רויץ מסכיב לעדר כל הדרך הביתה.

אולי הוטרינר

כ חת הכיבושות הצטננה קשה. אולי ניגש אליה, פתח לה, את הפה ואמר: "תעשי מהההה..."

אכרום דואג לזודת

כ ברוב הלך ברחוב אלנבי ושאל איש אחד: "תגיד, אתה יודע איפה רחוב תוס'בא-אינדי?" כשענה לו האיש שהוא לא יודע, אמר אברום: "אז למה אתה לא שואל?"

נחציה הרס"פ

כ נחציה מונה כרס"פ של המידרשה החק' לאית של הנח"ל. כששאלו את אמו של נחציה מה עושה בנה, ענתה בחשיבות: "הוא מנהל בית-ספר."

אריה והכפכפים

כ יקישו מאריה לעשות כפכפים למקל' חת. עברו כמה חודשים ולא היו הכפ' כפים מוכנים. החברה הלכו לראות מה העניינים אצל אריה ומצאו אותו קורא ב' התעמקות את הספר "הכפכף מתקופת ה' רנסנס עד ימינו."

בסודי סודות

כ אחד הערבים ניגש ידיד טוב לדד, לקח אותו בורעו הצידה ואמר לו ב' לחש: "שמע, יש לי עניין בשבילך."
"כן," אמר דד בסקרנות.
"אבל שיישאר בינינו."
"בהחלט, בהחלט."
"אבל שאף אחד לא ידע."
"סמוך עלי, זה בסדר."
"שמע, דד, כל החברה מרכלים עליך."

קמצנות

כ חמרה האקונומית היתה מקמצת נורא בהקצנת מזונות. פעם נשאר לאחר א' רהת הערב שני ספלים של חלב ונחמה הח' וירה אותם לפרה.